

15-09-1976.

వనిత

15-09-1976.

సెప్టెంబర్ పదిహేను : 1976

విడి ప్రతి ఒక రూపాయి

Scan
B

విజయదశమి నాడు

విజయారంభం

నితారీ

సరికొత్త సిని వారపత్రిక

తీర్చిదిద్దిన రచనలతో
తాజా తాజా సిని కబుర్లతో
సినితారల కథనాలతో
అందరినీ ఆకట్టుకునే
ప్రత్యేక చిత్రాలతో
సరికొత్త సింగారాలతో
యావన్మందికి కలిగిస్తుంది
రసానుభూతి నితార
సిని మధుర సురభిళాలు
విరజిమ్ముతుంది నితార

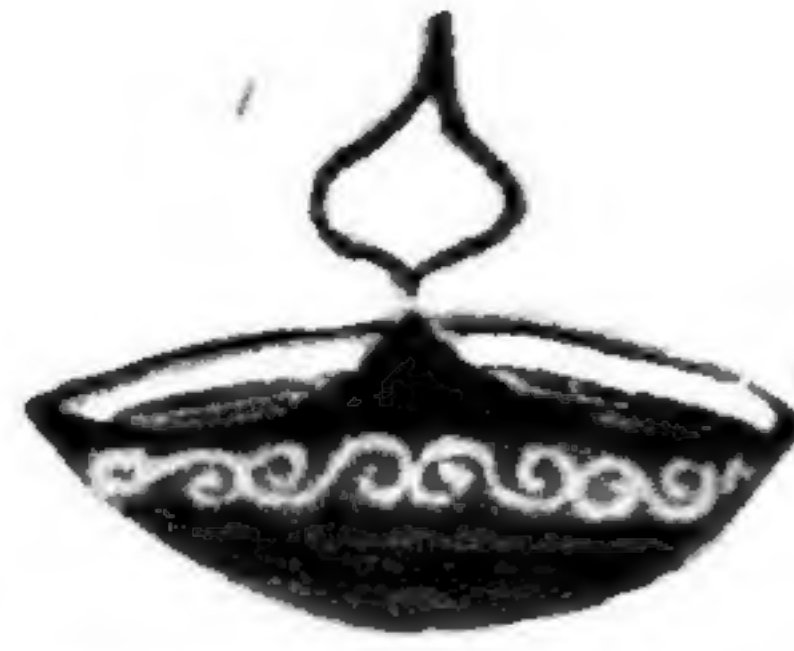
ఈనాడు కాంపౌండ్
సోమాజిగూడ
హైదరాబాద్ 500 004.

దీపావళి పండుగకు మా వాణి

వెదజల్లుతున్న కొత్త రంగులు
సంగీత, లావణ్య, ప్రియ, సహృదయ హానిలు వాణి సుప్రభాతం

ఇవేగాక

కాంచీపురం, ఆరణి, ధర్మవరం,
బనారస్ పట్టు చీరలు మరియు అన్ని మిల్
రకాల/2x2 బ్లౌజ్ పీస్లు
సరసమైన ధరలకే లభించును.

రంగురంగుల చీరలతో నిండుగా
వున్న మా కొత్త షో-రూమ్ను దర్శించి
అందమైన మా వాణి చీరలనే ధరించి
నిండుగా దీపావళి పండుగ చేసుకొని తరించండి

వాణిస్క్విల్స్

‘జైన్ భవన్’

హెడ్ ఆఫీస్ :

132, రాయపేట హైరోడ్

మైసూరు, మద్రాసు-600 004

(విరకండిపన్ట్ షో-రూమ్, 1st ఫ్లోర్)

92, పాండిబజార్

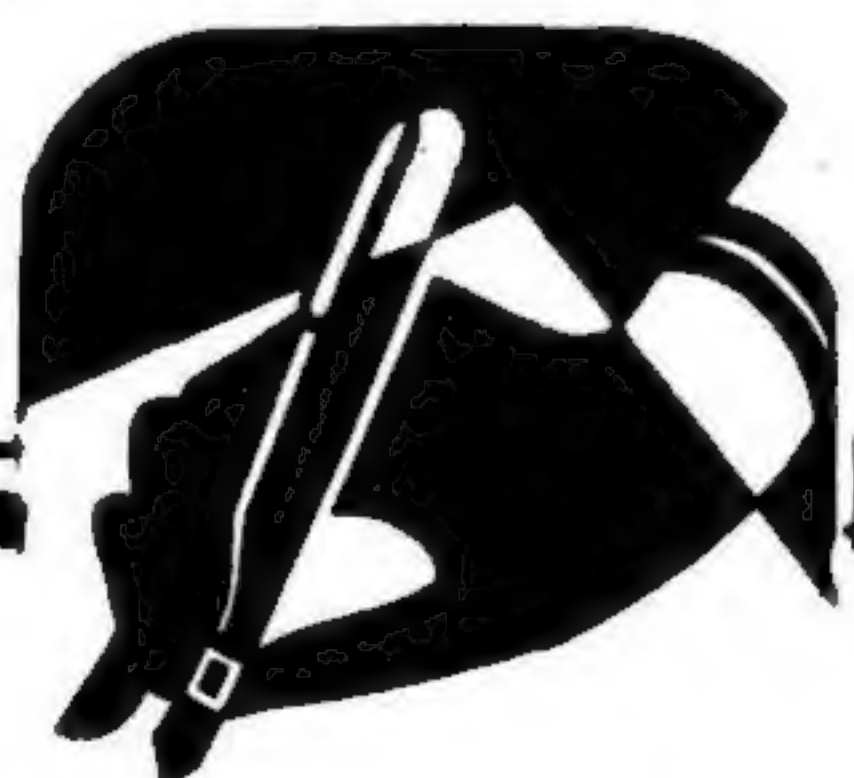
టి. నగర్, మద్రాసు-600 017

మా ఆదాయపు పొదుపు పథకంలో చేరి లాభం పొందండి !

ఈ సంచికలో ప్రచురింపబడిన 'కవిత : ఆపేక్ష' (18వ పేజీ) కథ రచయిత్రి శ్రీమతి కొప్పరపు సరోజిని—ప్రసిద్ధకవి. రచయిత. నాటకకర్త అయిన. కీ. శే. కొప్పరపు సుబ్బారావుగారి సతీమణి. 35 సంవత్సరాలుగా రంగస్థలనటిగా. దర్శకురాలిగా విశేషానుభవాన్ని సంపాదించారు.

ఇదివరలో 'ఉడత'. 'రచయిత రామవయ్య.' మొదలైన కథలు, నాటకరంగం గురించి వ్యాసాలు, కొన్ని రేడియో నాటికలూ రాశారు. కొంతకాలం ప్రభుత్వ ప్రచార నిర్వాహకురాలిగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో నాటక ప్రదర్శనలను నిర్వహించారు. ప్రస్తుతం మద్రాసులో ఉంటున్నారు.

"మన సమాజంలోని సమస్యలను రచనల ద్వారా చాలా సీరియస్ ఢోరణిలో ప్రతిబింబించడం కంటే—వ్యంగ్య, హాస్య ఢోరణిలో రాయడం వల్ల—ఎక్కువ ప్రయోజనం ఉంటుందని నా నమ్మకం. అటువంటి రచనలే ఎక్కువగా చేయాలని నా ఆశ!" అంటారు శ్రీమతి సరోజిని.

వీరనారి యాస్పి లక్ష్మీదాయి ముఖచిత్రంతో వెలువడ్డ 'వనిత' ముగ్ధ మనోహరంగా ఉంది. 'గృహలక్ష్మి సౌజన్యంతో' అని "స్వాతంత్ర్యోద్యమం వార్తలు" ప్రచురించారు—ఆత్యంత విజ్ఞానదాయకంగా ఉన్నాయి. వీటిని గురించి

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుట : 2 సంచిక : 6

సెప్టెంబర్ పదిహేను : 1976

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సం||ర చందా : ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

శ్రీలంక : 0. 97 షెంట్స్

మలేసియా : 65 షెంట్స్

చిరునామా :

ఛందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం :

'నెహ్రూ ఆవార్డ్' పొందిన రచయిత్రి

రాజమ కృష్ణన్

మధ్య పేజీలలో వర్ణచిత్రాలు :

విజయదశమి సందర్భంగా

వివిధ ఆలంకరణలలో

దుర్గాదేవి

ఒక కథ :

పెద్దలు మారాలి

(నిర్యవనిని)

వంటకం :

వంగమాధురి

బాబర్షా

చదువుతుంటే ఆంగ్లంలో జనరల్ నాలెడ్జ్ వున్న కాలలో ఉండే "హూ-యిట్-హూ" శీర్షికను చదివేలా అనుభూతిని చెందాను. పేజీకి నిండుగా గాకపోయినా ఆరే పేజీ అయినా ఇటువంటి 'శీర్షిక' ఒక దానిని ప్రవేశపెడితే ఇంకా విజ్ఞాన దాయకంగా ఉంటుందని నా ప్రగాఢ విశ్వాసం.

—ఎమ్. జెడ్. ఎ. ఫాతిమాజహీర్, వనవర్తి

ఆర్. కాంతసుందరిగారి 'లిలియా డైరీ' నన్నెంతో ఆకర్షించింది. నిజంగా విదేశాలలో వున్న సోదరీమణులు అచ్చటి విశేషాలు ఇలా పత్రికా ముఖంగా వ్రాస్తుంటే నా బోటి వాళ్ళకి ఆయా ప్రదేశాలు చూచినంత ఆనందం :

—వై. సుమతి, విడదవోలు

'పూజారిణి' నవల సమాప్తం అయేసరికి ఆశ్చర్య చకితురాలినయ్యాను. రజనీని చంపిన కస్తూరి భాస్కర్లు ఏమైనట్లు? రంగనాథం, వర్ధనమ్మలు వారి వారి తప్పులు తెలుసుకున్నారా? వారి కోడల్ని కాపురానికి తెచ్చి, కూతుర్ని కాపురానికి పంపించారా? కళంకిని అన్న చిన్నకోడలు కళంకిని

కాదని తెలుసుకున్నారా? కేవలం, నరహరి, మీరలకే పరిమితంకాదుగా పూజారిణి కథ : వారితో వర్ధనమ్మ, మంగమ్మ, జయలక్ష్మి, రంగనాథం వీరి ననుసరించేగా కథ నడిచింది : వారి వారి తప్పులు తెలుసుకుని చిన్నకోడల్ని (నరహరి భార్యను) ఆప్యాయంతో, ఆదరించారా? ఇవేవీ పరిష్కారం కాకుండానే, కథని సమాప్తం ఎందుకు చేశారో అర్థం కాకుండా వుంది.

కె. ఈశ్వరి, మారి

అగస్త్య తేదీ వెలువడిన 'వనిత' లోని రోడా మిస్ట్రీగారితో జరిపిన గోష్టిలో 10వ పేజీలో ప్రచురింపబడిన ప్రశ్నలు, జవాబులలో కొన్ని మరల 30వ పేజీలో ప్రచురింపబడ్డాయి. విలువైన విషయాలు ఉండాల్సిన 'వనిత' లో ఇంకోసారి ఇలా స్థలం వృథా కాకుండా చూడాల్సిందిగా గుర్తు చేస్తున్నాను.

—ఎమ్. భాగ్యలక్ష్మి, వేగరూరు

[పొరపాటువల్ల అలా జరిగింది. అందుకు చింతిస్తున్నాము. —వ. సం.]

“నాట్యం నవరసభరితం అన్నారు. నాట్యంలో ప్రావీణ్యం గడించాలంటే కొంత శక్తి, మంచి అసక్తి వుండితీరాలి. మామూలుగా చదువుకునేట్టు గాక ఒక దీక్షతో, అంకితమయిన హృదయంతో శిక్షణ పొందాలి. ఏదో సరదాకి నేర్చుకునే కళ కాదు నాట్యకళ. నిజానికి అన్ని లలితకళల విషయంలోనూ ఈ నిబంధనలు వర్తిస్తాయి” అన్నారు ప్రసిద్ధ నాట్యకళాకారిణి శ్రీమతి సుమతీకౌశల్ ‘వనిత’తో ముచ్చటిస్తూ.

ముఖచిత్రం:

సుమతీ
కౌశల్

తన 5వ సంవత్సరం నుంచి నాట్యం నేర్చుకున్న సుమతికి ఆ కళలో స్వతస్సిద్ధమయిన ఇచ్చ. నేర్చువున్నాయని గ్రహించటానికి కారణం ఆమె పెదనాన్నగారు వద్దాది బానిసరాజుగారు. తండ్రి వద్దాది కృష్ణారావుగారు. ఆమె అక్కయ్య శిమామహేశ్వరి విశాఖపట్నంలో శ్రీ వి. వి. నరసింహారావుగారి వద్ద నాట్యం నేర్చుకుంటున్నప్పుడు సుమతి ఆసక్తితో చూస్తూ వుండేది. ఆమెలోని ఆ ఉత్సాహాన్ని పెద్దలు గ్రహించి ఆమెకూ నాట్యం నేర్పించటానికి పూనుకున్నారు. శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు సుమతికి స్వతస్సిద్ధమయిన నేర్చువున్నదని గ్రహించి ఆమెకు నాట్యం నేర్పటం ఆరంభించారు.

ఆమె విశాఖపట్టణంలో శ్రీవేదాంతం లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రివద్ద కూచిపూడి నృత్య శిక్షణ పొందారు; మద్రాసులో శ్రీ కల్యాణవిశ్వే వద్ద, కె. జె. సరస వద్ద భరతనాట్యం నేర్చుకున్నారు; ఒడిస్సీలోని మహారీ నృత్యాన్ని భువనేశ్వర్ కు చెందిన గురుపం కాచరణ్ దాస్ దగ్గర నేర్చుకున్నారు; కూచిపూడి నృత్యంలోని మెళకువలను శ్రీయుతులు వేదాంతం లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి, వెంపటి పెదనత్యం, వేదాంతం జగన్నాథకర్మ, చింతా కృష్ణమూర్తి, సత్యనారాయణకర్మల వద్ద నేర్చుకున్నారు. 1951 లో తన 8వ సంవత్సరంలో సుమతి రంగ ప్రవేశం చేశారు. అప్పటి నుంచి ఈనాటి దాకా సుమారు 2 వేలకు పైచిలుకు ప్రదర్శనలిచ్చారు. తను సొంతంగా 1985 లో హైదరాబాదులో ‘నృత్య శిఖర’ పేరిట ఒక నృత్య శిక్షణా కేంద్రాన్ని స్థాపించారు. అక్కడ ఎందరో నాట్యాభ్యాసం చేస్తున్నారు. వారిలో 15 మంది పైగా కళాకారులుగా పేరు గడించుకుని ప్రదర్శనలు కూడా ఇస్తున్నారు. నాట్య విద్యతోపాటే ‘విద్య’లో కూడా ఆమె ముందంజ వేశారు. బెనారస్ విశ్వ విద్యాలయం నుంచి ఆర్థిక శాస్త్రంలో ఆమె ఎమ్. ఎ. పట్టం పుచ్చుకున్నారు.

నృత్యం నేర్చుకోవాలని అభిలాషగలవారికి వుండవలసిన కనీస అర్హతలు తెలుపుతూ — ‘ఒక చక్కని గ్రేస్, స్వతస్సిద్ధమయిన టాలెంట్ వుండితీరాలి. చక్కని అంగసౌష్ఠవం కూడా శోభనిస్తుంది’ అన్నారు సుమతీ కౌశల్. ‘నృత్యం ఏ వయసులోనయినా నేర్చుకోవచ్చును. కానీ చిన్న వయసులో నేర్చుకోవటం, ఆకళింపు చేసుకోవటం సులభం. ఆ మధ్య ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయిన ఒక ఆవిడ బీహారు రాష్ట్రం నుంచి నా వద్దకు

వచ్చి నృత్యం నేర్చుకుని ఇప్పుడు ప్రోగ్రాంస్ ఇచ్చే స్థితికి వచ్చింది. నేర్చుకునేవారి దీక్షనుబట్టి పలికం వుంటుంది' అంటారు ఆమె.

'వనిత' తరపున నేను అడిగిన మరి కొన్ని ప్రశ్నలకు ఆమె ఇచ్చిన సమాధానాలు :

నృత్యాలలో వివిధరకాలు వచ్చాయి కదా! వాటిలో ఏ రకమైన నృత్యాన్ని సులభంగా నేర్చుకోవచ్చు? ఒక రకమైన నృత్యం సులభం మరొకటి కష్టం అని చెప్పటం సాధ్యంకాదు. అన్ని రకాలు ఒకే విధంగా నేర్చుకోవలసి వుంటుంది. అయితే ఒక రకమైన నృత్యం పూర్తిగా వచ్చిన తర్వాత మరొక రకమైన నృత్యాన్ని నేర్చుకోవటం సులభం : తొందరగా వస్తుంది.

మన కూచిపూడి నృత్య ప్రత్యేకత ఏమిటంటారు? కూచిపూడి వంటి నృత్యం మరొకటి లేదనే చెప్పాలి. ముఖ్యంగా అది ఆంధ్ర సంస్కృతికి సంప్రదాయానికి చెందింది. రయ ప్రధానమయిన నృత్యం ఇది. తాళం ఎదురునడకలో సాగుతుంది. భాష చాలా సులభమయింది. వాచికాభినయం చేయవలసి వుంటుంది. నృత్య నాటికలు, హాస్యం, పశ్చిం తలపైన పెట్టుకుని బాలెన్సు నిలుపుకుని నృత్యం చేయటం, తరంగాలు ఈ నృత్యంలోనే వున్నాయి. ఒక పాటలోని ఒక పదాన్ని ఎన్నిసార్లు రిపీట్ చేస్తామో అన్ని వేరు వేరు రీతులలో నృత్యం చేసే అవకాశం ఈ నృత్య విధానంలోనే వుంది. అంతే గాక ఇది పండితులనే గాక పామరులను కూడా రంజింప జేసే గుణం కలిగి వున్న నృత్యం.

నృత్యంలో సంగీతం యొక్క స్థానం ఏమిటంటారు?

ఏ ఏ రాగాలు ఏ ఏ తాళాలు ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు?

మనిషికి ఊపిరి ఎంత ముఖ్యమో నాట్యానికి సంగీతం అంత ముఖ్యం. తాళం వల్లే అడుగులు వేయటం జరుగుతుంది. పాటవల్ల ప్రేక్షకులకి నృత్య భంగిమలోని భావాన్ని ప్రస్ఫుటంగా ప్రదర్శించటం సాధ్యమవుతుంది. నాట్యంలో ఎక్కువగా రక్తి రాగాలు వాడతాం. ప్రేక్షకులను సుఖపుగా సమ్మోహితుల్ని చేసే గుణం వాటికి వుంది గనక ఆ రాగాలు వాడటం అనవాయితీ అయింది. భగవంతుని సన్నిధికి కూడా శృంగార రాగాలే వాడబడతాయి. మోహన, కళ్యాణి, కాంభోజి వంటి రాగాలు, త్రిపుట, అది, రూపక వంటి తాళాలు ఎక్కువ వాడుకలో వున్నాయి. నాట్యానికి తాళాన్ని ఆధారం గాను రాగాన్ని అందంగాను చెప్పవచ్చు.

నృత్యం వల్ల అందాన్ని, శరీర సౌష్ఠవాన్ని పెంచుకోవటంగానీ కాపాడుకోవటంగానీ జరుగుతుందంటారా?

వాటి మాట అలా వుంచి తృప్తి కలుగుతుంది. శరీరం మన స్వాధీనంలో వుంటుంది. మానసికంగా ఒక ఆనిర్వచనీయమైన కళాత్మక తృప్తి కలుగుతుంది. నృత్యం కూడా వ్యాయామం వంటిదే గనక అందం నిలుపుకోవటానికి శరీర సౌష్ఠ్యం పెంచుకోవటానికి కూడా ఉపకరిస్తుంది. నాట్యం నేర్చుకోవటం చాలా వ్యయంతో కూడినదని, హిమాన్యులకు అందుబాటులో లేని కళ అని నేర్చుకున్న తర్వాత 'అరంగేట్రం' (రంగ ప్రవేశం) ఇంకా ఖర్చుతో కూడిన ప్రక్రియ అని చాలా మంది అంటుంటారు. అది నిజమే

వంటారా?

మిగతా చదువులతో పోల్చి చూస్తే నాట్యం నేర్చుకోవటం ఏమంత అధిక వ్యయంతో కూడింది కాదు.

ఉదాహరణకు - మా నృత్య శిక్షణ కేంద్రంలో 5 సంవత్సరాలకు పై బడ్డ పిల్లలు చేరవచ్చు. నెలకి 25 రూపాయలు శిక్షణ రుసుం యివ్వాలి. అంతకు మించి వేరే ఖర్చు వుండదు. 5 సంవత్సరాల కొద్దు. అంటే శిక్షణ పూర్తి అయ్యేసరికి ఒక్కొక్క విద్యార్థికి 1500 రూపాయల వరకు ఖర్చు అవుతుంది. ఎక్కువ సమర్థత, అవగాహన వున్న పిల్లలయితే 3 సంవత్సరాలలోనే శిక్షణ పూర్తవుతుంది. అటువంటి వారికి వేరుగా శిక్షణ యిచ్చే అవకాశాలున్నాయి. ఇక అరంగేట్రం అంటారా, అది పిల్లల తలదండ్రుల ఉత్సాహంతోనే జరుగుతుంది. కొద్దు పూర్తయిన తర్వాత రంగ ప్రవేశం ఎవరైనా చేయవచ్చు. కొందరు తమ పిల్లలు 'రంగ ప్రవేశం' చేసేటప్పుడు ఎంతో ఘనంగా డబ్బును ఖర్చు చేస్తారు. అది చూసి కొందరు 'అరంగేట్రం' గురించి తప్పుగా అర్థం చేసుకునే అవకాశం వుంది.

సంసారం, పిల్లలు వంటి జంతువుల వన్న వాళ్ళకు నృత్య ప్రదర్శన చేయటంలో ఏమైనా ప్రతిబంధాలు వుంటాయంటారా?

అది భర్తమీద ఆధారపడి వుంటుంది. భర్త సహకారం లేనిదే నాట్యం నేర్చుకున్నా ప్రదర్శనలు యివ్వటం గానీ ప్రాక్టీసు చేయటం గానీ కష్టం. నా విషయం చూడండి. నేను 1962 లో నావేల్

అపీసరు (ఇంజనీరు) అయిన శ్రీ ఆర్. బి. కౌశల్గార్ని వివాహం చేసుకున్నాను. తబలా వాద్యంలో ఆయనకు నైపుణ్యం వున్నది. మాకు ఇద్దరు మగపిల్లలు. గానీ నాకు రోజూ గంటల తరబడి ప్రాక్టీసు చేసుకోవడానికి గాని ప్రదర్శనలు ఇవ్వటానికి గానీ శారీరకంగా ఎటువంటి ప్రతిబంధకం ఏర్పడలేదు. మానసికంగా మా శ్రీవారి అండ ఆపరిమితంగా వుండనే వుంది. ఎవరి విషయమైనా అంతే గదా !

మీ అబ్బాయిలకి నృత్యం నేర్పుతున్నారా ?

పెద్దవాడికి 10 సంవత్సరాలు. వాడు సితార్ నేర్చుకుంటున్నాడు. నాట్యం అంటే వాడికి అంతగా అభిరుచిలేదు. రెండోవాడు 9 ఏళ్ళవాడు. వాడికి నృత్యం నేర్చుకోవాలని ఆకాంక్ష వుంది. వాడికి నేర్పుతున్నాను. వాడు తబలా కూడా నేర్చుకుంటున్నాడు. పూర్తిగా నేర్చుకుని ఆ విద్యను ప్రచారం చేయగలరని అనిపించి నప్పుడే నా కుమారులకి ఈ విద్య నేర్పుతాను. సగంవరకు నేర్చుకుని అటు చదువు రాక ఇటు నాట్యం రాక రెంటికీ చెడ్డ రేవల్లుగా వాళ్ళని తయారు చేయటం నా అభిమతానికి విరుద్ధం.

ప్రభుత్వం, సంగీత నాటక అకాడమీలు నాట్యంలో ప్రావీణ్యం పొందినవారికి, సహాయం చేస్తున్నాయా ?

ఇప్పుడు అందిస్తూన్న సహాయం అనండి ప్రోత్సాహం అనండి చాలా తక్కువనే చెప్పాలి. ఇంకా చేయవలసింది చాలా వుంది. ఏవిధంగానంటే నాట్యం నేర్చుకునే శక్తిలేని వాళ్ళకి ఆ కళ మీద ఆసక్తి వుండి నేర్పు, ఓర్పు, చీక వున్నప్పుడు ప్రభుత్వం వాళ్ళకి ఆర్థికంగా సహాయం చెయ్యాలి. నేర్చుకున్న తర్వాత ప్రదర్శనలు యివ్వటానికి ప్రదర్శనశాలలు కల్పించాలి. అవి చవకగా వున్నప్పుడే ఏ సంస్థలన్నా నాట్య ప్రదర్శనలు ఏర్పాటు చేసేది. ప్రజల్లో నాట్య కళపైన ఆసక్తి కలిగేటట్లు అభిరుచిని పెంచాలి. ఆ ఆవకాశాలు లేకపోతే నేర్చుకున్న విద్య వ్యర్థమే అవుతుంది. దీనికి తోడుగా నాట్య విద్యలో ప్రావీణ్యం పొందిన వారికి ప్రభుత్వం ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించటం చాలా ముఖ్యం. అందుకు కాలేజీలలోను, పాఠశాలలోను వ్యాయామం, ఆటలు ఎలా ప్రవేశ పెట్టారో అలానే నాట్యాన్ని కూడా ఒక సజ్జక్తుగా ప్రవేశపెట్టటం అవసరం. పోతే నాట్యం నేర్పే మా స్కూలువంటి వాటికి కూడా అకాడమీలు, ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తే

మేం యింకా ఎక్కువ మందికి సుఖవుగా నాట్య కళను నేర్పే అవకాశం వుంటుంది.

ప్రజల్లో నేడు నాట్యాలు చూడాలన్న అభిరుచి లేదంటారా ?

ఉంది. కానీ ఒక నాట్య ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేయాలంటే నేడు చాలా డబ్బు కావాలి. అందువల్ల ప్రవేశ రుసుము ఎక్కువగా వుంటుంది. అంత డబ్బుతో టికెట్టును కొనుక్కుని చూసే జనం తక్కువ. సామాన్యుడు అభిరుచి వున్నా చూడలేక పోతున్నాడు. ఈనాడు మన నాట్య ప్రదర్శనలకు బలవంతాన టికెట్లు అంటకట్టాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అంతేకాక తక్కువ ఖర్చుతో సినిమాను తన వినోదం కోసం చూడగలుగుతున్నప్పుడు అందులో డాన్సులు కూడా భాగంగా వుంటున్నప్పుడు ప్రతివ్యక్తి సినిమానే ఆదరించటం జరుగుతుంది. మన నాట్య ప్రదర్శనలలో కొత్తదనం, చురుకుదనం చూపించాలి. ప్రజలు అప్పుడు తమతామే టికెట్లు కొని చూస్తారు.

సినిమాలలో డాన్సులకి, వేదిక వైఫ డాన్సులకి వ్యత్యాసం లేదంటారా ?

చాలావుంది. నేను కొన్ని చిత్రాలకు (చదువుకున్న అమ్మాయిలు, అమాయకురాలు) డాన్సు డైరెక్టరుగా పనిచేశాను. 'దర్శ నిర్ణయం' అన్న చిత్రానికి కూడా డాన్సు డైరెక్టరుగా పనిచేస్తున్నాను. అందులో నేనే స్వయంగా ఒక నృత్యం కూడా చేస్తున్నాను. సినిమాలలో నర్తకి తన పూర్తి శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రదర్శించటం సాధ్యంకాదు. రకరకాల డాన్సులను ఒకే పాటలో చాప్పించవలసి వుంటుంది. కెమేరాను బట్టి డాన్సుల భంగి

మలు నిర్ణయమవుతాయి. స్టేజీ ప్రదర్శనలు అలా కాదు. నర్తకి తన శక్తి సామర్థ్యాలు పూర్తిగా చూపవచ్చు. శాస్త్రీయ నృత్యాలు ప్రదర్శించవచ్చు. ప్రజలను మెప్పించవచ్చు. స్టేజీ నృత్యాలలో ఒక పరిపూర్ణత వుంటుంది. సినిమాలలో డాన్సులు ఒక భాగం మాత్రమే గదా !

మీ జీవిత ద్యేయం ఏమిటో తెలుసుకోవచ్చా ?

కూచిపూడి నృత్యాన్ని అమితంగా ప్రచారంచేసి అందరిచేతా మన్ననలు పొందేట్లు చేయాలనీ, సాహ్యమయినంత మంది విద్యార్థులకు, విద్యార్థినులకు ఈ కళను నేర్పాలన్నదే నాద్యేయం. అందుకు నేను కృషి చేస్తున్నాను. 'కూచిపూడి నాట్య దర్పణం' అన్న పుస్తకం కూడా రాశాను.

ఇప్పటికీ మీరు నృత్యం ప్రాక్టీసు చేస్తారా ?

తప్పకుండా. గంటల తరబడి ప్రాక్టీసు చేస్తాను. పిల్లలకి నేర్పేటప్పుడే గాక నేను స్వయంగా 7, 8 గంటలు ప్రాక్టీసు చేస్తాను.

మీరు ఇతర దేశాలకు వెళ్లి అక్కడ నృత్య ప్రదర్శనలు యిచ్చారు గదా వాటిని గురించి చెబుతారా ?

నేను రష్యా, ఆమెరికా దేశాలలో నృత్య ప్రదర్శనలు యిచ్చాను. 1974లో బార్బిమోర్ సిటీలో ప్రదర్శన ఇచ్చినప్పుడు నాకు అనరరీ సిటీజన్ షిప్ ను యిచ్చి గౌరవించారు. ఆమెరికన్లు మన నాట్యాన్ని అమితంగా గౌరవిస్తారు. మన నాట్యాలలోని శాస్త్రం, నియమబద్ధంగా నడిచే అభినయం వాళ్ళకి అర్థం కాకపోయినా ముగ్ధులై తిరికించారు. జోస్టన్ లో నేను మీరా భజనను అభినయం చేసిన తర్వాత ఒక అమెరికన్ గ్రీన్ రూములోకి వచ్చి నన్ను అభినందిస్తూ 'మీ కళ్ళల్లో నుంచి నేను భగవంతుడిని చూడగలిగాను' అని అన్న మాటలకు నా శరీరం గగుర్పొడిచింది. చాలా చోట్ల నేను చేయబోయే నృత్యం తాలూకు వివరాలు, కథ ఇంగ్లీషులో ముందుగా వివరించాను. అందువల్ల ప్రేక్షకులు నాట్యాన్ని అర్థం చేసుకుని ఆనందించారు. మనం మన కూచిపూడి నృత్యాన్ని విదేశాలలో ప్రచారంలోకి తేగల అవకాశం ఎంతయినా వుంది.

మీరు విక్రాంతి సమయంలో ఏం చేస్తారు ?

మాగజైన్సు చదువుతాను. సినిమాలు చూస్తాను. సంగీతం నేర్చుకుంటున్నాను.

—జి. కె. కుమారి

కాంటీన్లు నిర్వహిస్తున్న వికలాంగ

మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషన్లో-రైల్వే రాక పోకలు, బ్రాబీలధ్వని-ప్రయాణికుల హడావుడి, రణగొణధ్వనుల మధ్య దక్షిణరైల్వేవారి కాంటీన్ ఒకటుంది. ఆ కాంటీన్ పరిశుభ్రంగా ఉంటుంది. ఆహారపదార్థాలు గ్లాసు కేసుల్లో - అమర్చి బడి ఉంటాయి. కాంటీను ముందు-వరుసలో నిలబడి ఒక్కొక్కరు తమకు కావలసిన ఆహారపదార్థాలకు డబ్బు చెల్లించి, బోకెస్లు తీసుకుని పదార్థాలు తీసుకుపోతుంటారు.

ఇంతవరకూ ఇందులో ప్రత్యేకిత ఏముంది? ఉంది. ఆ కాంటీన్లో ఉండి చిరునవ్వుతో-ప్రయాణికులకు కావలసిన ఆహారపదార్థాలను అందజేసే వనిత-ఒక మూగ అమ్మాయి అన్న విషయం పరిశీలించి చూస్తేనేకాని చాలా మందికి తెలియక పోవచ్చు. 'ఒక మూగ అమ్మాయి ఇంత సమర్థవంతంగా కాంటీన్ నిర్వహించడమేమిటి?' అని మీరు ఆశ్చర్య పడినా ఆశ్చర్యం లేదు. కాని నిజం అంతే:

“అయ్యో పాపం....” అని అనుకుంటే-అటువంటి 'జాలి' వాళ్ళకు ఏమీ ఉపయోగ పడదు. వాళ్ళకు కావలసిందల్లా కర్తవ్య నిర్వహణలో పౌరుల సహకారం.

“మేము పుట్టుకతోనే లేక ప్రమాదవశాత్తూ ఏర్పడిన అంగవైకల్యం వల్లనో జీవితాంతం నిరాశా నిస్పృహలతో బ్రతకలేము. మాకు సరైన అవకాశాలు కల్పిస్తే మేమూ మా కాళ్ళమీద నిలబడి బ్రతకగలం.” అనుకునే వనితలను గురించి ఆలోచించి, వాళ్ళకు అటువంటి అవకాశాలను కల్పించడంలో కృతకృత్యురాలయ్యారు - రైల్వే యూసర్స్ చాంబర్ (Railway users Chamber) కార్యదర్శిని, మద్రాసులోని ప్రముఖ సంఘ సేవిక కుమారి లీలావతి.

కుమారి లీలావతి అమెరికాలో బదిలీ విద్యా బోధనలో ఎమ్.ఎ. డిగ్రీ పొంది - ప్రస్తుతం మద్రాసులోని మైలాపూర్లో బదిరుల కోసం

ప్రత్యేకంగా 'క్లర్కెస్కూలు'ను నిర్వహిస్తున్నారు. సాధారణ మధ్యతరగతి కుటుంబాలలో ఇలా మూగతనంతోను, బదిరత్వంతోను బాధ పడుతూ, తాము ఎవరికీ ఎందుకూ ఉపయోగపడలేమని అనుకునే తమ పిల్లలను చూస్తూ - నిరంతరం వాపోయే తల్లిదండ్రుల మనస్తత్వాలు, ఆ పసిహృదయాల మూగ వేదన అర్థంచేసుకున్న కుమారి లీలావతి-వాళ్ళకు ఆత్మవిశ్వాసం కలిగించడానికి వేరే మార్గం లేదా అని తీవ్రంగా ఆలోచించారు. ఆమెకు ఒక ఉపాయం లోచించి-వెంటనే రైల్వేవారిని సంప్రదించారు. మానవతా దృక్పథం, సేవాస్వభావం తమ ఆదర్శంగా భావించే రైల్వేవారు కుమారి లీలావతి సూచనలకు తమ ఆమోదాన్ని తెలిపారు.

మొదటిసారిగా పడినెలల క్రితం మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషన్లో - ఓ మూగ వనిత చేత ప్రయోగాత్మకంగా కాంటీన్ నిర్వహణ ప్రారంభమైంది; ప్రజల పోత్సాహం కూడా లభించడంతో రైల్వేవారు ఈ పథకం గురించి బాగా ఆలోచించారు. ఈ దోరణిలోనే ఇటీవల బెంగళూరులో ఒక కాంటీన్ను రైల్వేవారు నెలకొల్పారు. ఎన్నాకుళంలో నెలకొల్పి బోతున్నారు. అలా ప్రధాన

రైల్వే కేంద్రా లన్నిటిలోను వీళ్ళ చేత కాంటీన్స్ నిర్వహింప జేయడానికి రైల్వే సంస్థ పథకాలు రూపొందిస్తుంది.

ప్రస్తుతం ఈ కాంటీన్లను పదహారు మంది వనితలు రెండుషిఫ్టులలో నిర్వహిస్తున్నారు. ఒక ప్రత్యేకమైన ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్చేంజ్ ద్వారా వీళ్ళకు ఉద్యోగాలు లభ్యమవుతాయి. వీళ్ళలో చాలా మంది ఎన్. ఎన్. ఎల్. సి లేదా కనీసం

వనితలు

పదవ తరగతి వరకైనా చదువుకుని ఉన్నవారే: చక్కని యూనిఫారమ్ తో ఉంటారు. లెక్కలు వేయడం, ప్రయాణీకులు కోరిన ఆహార పదార్థాలు అందజేయడం, అవసరమైనప్పుడు సంజ్ఞల ద్వారా ఉన్నవనో లేవనో చెప్పడం మొదలైన అన్ని విషయాల్లోనూ వీళ్ళు చురుగ్గా వ్యవహరిస్తూ ఉంటారు. నెలకు 250 రూపాయల నుంచి 300- రూపాయల వరకూ వీరికి ఆదాయం లభ్యమవు

తుంది. తాము నిరుపయోగంగా ఇంట్లో కూర్చో నవసరం లేకుండా కష్టపడి డబ్బు సంపాదించ గలుగుతున్నామన్న ఆత్మవిశ్వాసం వాళ్ళకు అను క్షిణం కొత్త ఉత్సాహాన్ని కలిగిస్తూవున్నది. క్రమ క్రమంగా తాము వినలేము, మాట్లాడలేము అన్న భావనకు కూడా మానసికంగా వాళ్ళు దూరం కాగలుగుతున్నారు:

నిన్నటి వరకూ చీకట్లో ఉన్నామనుకున్న వాళ్ళకు ఇవాళ బ్రతుకంతా వెలుతురుమయంగా కనిపిస్తూ వుంది. ఇలా కుమారి లీలావతి వంటి నిస్వార్థ పరులైన సంఘ సేవికలు, రైల్వే సంస్థ వంటి సంస్థలు పూనుకుంటే దేశంలోని వికలాంగు లకు పునరావాసం కల్పించడం చాలా కష్టమైన ప్రణాళికేమీ కాదు. □

వనిత సంవత్సర పరీక్ష

అగస్టు ఒకటవ తేదీ 'వనిత'లో ఇచ్చిన 'సంవత్సర పరీక్ష'లో పాఠకులు అధికోత్సాహంతో పాల్గొన్నందుకు సంతోషంగా వుంది. అయితే, పాల్గొన్నవారిలో చాలామంది - ఇచ్చిన చిన్న నిబంధనలు కూడా పాటించలేదు! ముఖ్యంగా 'శుభ్రంగా, అక్షరాలు తెలిసేలా వుండాలి' అన్న విషయాన్ని కూడా పాటించకుండా, గజిబిజిగా ఇష్టం వచ్చినట్టుగా రాశారు. పోతే, ఎక్కువమంది ముగ్గులు సరిగా వెయ్యలేదు. చాలా అశ్రద్ధగా వేశారు. దాంతో తక్కిన సమాధానాలు సరిగ్గా వున్నా ముగ్గు సరిగా లేకపోవడంతో, అటువంటి సమాధాన పత్రాలు గణనకు రాలేకపోయాయి! తక్కిన వారిలో ఎక్కువగా తప్పులు రాసినవారు - 4వ ప్రశ్నలో దొరికారు. "వనిత జరిపిన గోఘటలో పాల్గొన్న ప్రముఖులెవరెవరు?" అని అడిగితే, చాలామంది 12 పేర్లు కూడా రాయలేదు! (కొందరు ఈ సంవత్సరంలో పాల్గొన్నవారి పేర్లు రాసేశారు) అలాగే 'నచ్చిన కథ ఏది? ఎందువల్ల?' (12వ ప్రశ్న) అని అడిగితే, చాలామంది 'ఎందువల్ల?' అన్న ప్రశ్నకు సరిగా సమాధానం రాయలేదు. కొంతవరకయినా వివరించి వుంటే బాగుం దేది! కొందరు కొన్ని ప్రశ్నలను వదిలేశారు: మరికొందరు వదిలేయ్యకుండానే, ఏవేవో సమాధానాలు రాశారు. 'మల్లెపువ్వులో వుండే గొప్పదనం ఏమిటి?' (24వ ప్రశ్న) అన్న ప్రశ్నకు - సమాధానం ఎక్కువగానే వున్నా చాలామంది అతి తక్కువగా రాశారు. 'మధు మేహం జబ్బుకు (18వ ప్రశ్న) బామ్మగారు చెప్పిన మందు'ను ఎక్కువమంది తప్పుగా రాశారు. ఇహ, అన్నివిధాలా బాగుండి, సరిగ్గా సమాధానాలు రాసినవారు అరవైనలుగురు వచ్చారు. వారి పేర్లు దిగువ ఇస్తున్నాము. వారికి 'ఉపయోగపడే బహుమతులు' ఈ నెలా ఖరులోగా పంపుతాము.

ఈ పరీక్షలో పాల్గొన్న వారందరికీ కృతజ్ఞతలు! గెలుపొందిన వారందరికీ అభినందనలు!

గెలుపొందినవారు: 1. ఇ. రాజలక్ష్మి, బెంగళూరు 2. ఉప్పల కామేశ్వరి, బరంపురం 3. బి. ఉదయ భాను, బిలాస్ పూర్ 4. యలమంచిలి స్వరూపరాణి, గుడివాడ 5. జి. సరస్వతీవాసన్, బెంగళూరు 6. ఎమ్. గీతాంజలి, మద్రాసు 7. ఎన్. వెంకటలక్ష్మి, కాకినాడ 8. ఎల్. అనసూయ, మల్లవరం 9. ఎన్. జ్ఞానాంబ, పర్కాల 10. పి. సరస్వతి, అనంతపురం 11. కె. శోభా జనార్దన్, పుత్తూరు 12. రావి నూతల సరస్వతి, హైద్రాబాదు 13. పి. రత్నమాల, ఏలూరు 14. సి. వసుమతి, మద్రాసు 15. పి. శకుంతల, బెంగళూరు 16. ఘంటా లక్ష్మీదేవి, తిమ్మాపురం 17. నిమ్మగడ్డ రూప్సి కుసుమ కుమారి, హైద్రాబాదు 18. పి. రోజా సుబ్రమణ్యం, నెల్లూరు 19. జి. విద్యాలత, నిజామాబాదు 20. తోట రంగనాయకమ్మ, విజయవాడ 21. కుభా రాజు, హనుమకొండ 22. బి. లక్ష్మి, బళ్ళారి 23. తూములూరు కనకదుర్గ, చీరాల 24. కె. పద్మావతి, కాకినాడ 25. భట్టా వీరలక్ష్మి, నకింద్రా బాదు 26. టి. వెంకటేశ్వరి, పితాపురం 27. అజీ జున్నీసా నడీర్, ఖర్గపూర్ 28. బందా రాణి బాబూరావు, వేల్పూరు 29. ఎమ్. అనసూయాదేవి, తిరుపతి 30. కె. స్వర్ణమేఖల, తెనాలి 31. లంకిరెడ్డి నాగుమణి, వల్లభాపురం 32. ఎమ్. భానుమతి, కాకినాడ 33. ఎన్. రాజకుమారి, హోసూరు 34. జె. జయలక్ష్మి, తాడేపల్లి గూడెం 35. ఖండవల్లి పద్మావతి, విజయవాడ 36. అంగర శ్రీదేవి, విశాఖపట్నం 37. ఎమ్. శాంతకుమారి, బరంపురం 38. నిష్ఠల అరుణా శ్రీనివాస్, కలకత్తా 39. ఎమ్. జయ, ఖమ్మం 40. వి. కృష్ణకుమారి, కావలి 41. జి. జైభారతి, భీమవరం 42. విష్ణవకుమారి, నిజామాబాదు 43. టి. రాజ సరోజకుమారి, పితాపురం 44. కేసర్ల భార్గవి, మహ బూద్ నగర్ 45. నాళం శారదాదేవి, పెదవల్లపూడి 46. వి. సుశీలా మోహనరావు, హైద్రాబాదు 47. చెన్నూరి సువర్ణ, హైద్రాబాదు 48. పి. ఆర్. రాజేశ్వరి, విజయవాడ 49. వరదా రాజేశ్వరి, విశాఖపట్నం 50. పి. నీలావతి, అనంతపురం 51. చింతపల్లి సునీత, హైద్రాబాదు 52. కె. ఎస్. సుశీలాబాయి, హైద్రాబాదు 53. బి. ఎమ్. రేణుకాదేవి, సత్యవేడు 54. పి. భాగ్యలక్ష్మి, కాకినాడ 55. ఎ. మైత్రేయి, కాకినాడ 56. ఆర్. శ్యామల, కొవ్వూరు 57. కె. సుజాత, అనకాపల్లి 58. పెద్ది దేవికారాణి, వరంగల్ 59. తల్లంరాజు జానకి, కాకినాడ 60. చలంపర్ల కనకదుర్గ, తాడేపల్లి గూడెం 61. బి. కృష్ణలత, అనకాపల్లి 62. ఇ. బాలసరస్వతి, ఆలేరు 63. పి. టి. గాయత్రీదేవి, అనంతపురం 64. ఎమ్. లక్ష్మి, బరంపురం.

'పద్మశ్రీ' గ్రహీత

ఆశా
పూర్ణా
దేవి

ప్రసిద్ధ వంగ రచయిత్రి శ్రీమతి ఆశాపూర్ణాదేవి ఈ సంవత్సరం 'పద్మశ్రీ' గ్రహీతలలో ఒకరు. ఆమె 1909వ సంవత్సరం జనవరి 8వ తేదీన పుట్టారు. 'ఆడపిల్లలు ఇల్లుదాటి బయటకు వెళ్ళడం మంచిది కాదు' అనుకునే భాందస కుటుంబంలో పెరగడం వల్ల బడికి వెళ్ళి చదువుకునే అవకాశం ఆమెకు కలగ లేదు. అయినా ఆమె స్వయంకృషితో చదువు నేర్చుకుని, సాహిత్యం పట్ల అభిరుచిని పెంచు కున్నారు. 13వ ఏట తొలిసారిగా ఒక గేయాన్ని రాసి 'శిశుసతి' అన్న వంగ పత్రికలో ప్రచురించారు. ఆ పత్రికలోనే తమ తొలి కథానికను రాశారు. ఆ తర్వాత 1937 నుంచి విరివిగా కథలు, గేయాలు, నవలలు రాయసాగారు. ఆశాపూర్ణాదేవి రాసిన రచనలు 145 పుస్తకాలుగా వెలువడ్డాయి. వీటిలో 'ప్రథమ

ప్రతిశ్రుతి,' 'సువర్ణలత,' 'బకుళకథ' అన్న నవలలు ఆమెకు విశేషమైన ఖ్యాతిని ఆర్జించి పెట్టాయి. కొన్ని రచనలు హిందీలోకి, ఇతర భారతీయ భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి. కొన్ని కథలు చలనచిత్రాలుగా కూడా నిర్మింప బడ్డాయి.

ఆశాపూర్ణాదేవి సాహిత్యసేవకు మంచి గుర్తింపు లభించింది. ఆమెకు కలకత్తా యూనివర్సిటీ వారి 'లీల', 'భువనమోహిని స్వర్ణపతకం' బహుమతులు; జుగాంతర్ వారి 'మోతీలాల్ ప్రైజ్', పశ్చిమబెంగాల్ ప్రభుత్వం వారి 'రవీంద్ర స్మారక బహుమతి' మొదలైన బహుమతులు లభించాయి. ఆశాపూర్ణాదేవి ఇంట ర్నైషనల్ ఆసోసియేషన్ ఆఫ్ పొయెట్స్, ప్లేరైట్స్, ఎడిటర్స్, ఎస్సేయిస్ట్స్ అండ్ నావలిస్ట్స్ (పి. ఇ. ఎన్.) - పశ్చిమ

బెంగాల్ శాఖకు ఉపాధ్యక్షురాలు. కలకత్తా సెన్సార్ బోర్డుకు సంబంధించిన పినిమా పర్యవేక్షక సంఘ సభ్యురాలు. సాహిత్య, సాంస్కృతిక రంగాలలో ఆమె ఇప్పటికీ ఉత్సాహంగా ఎంతోకృషి చేస్తున్నారు. ఇటీవల 'వనిత' శ్రీమతి ఆశాపూర్ణాదేవితో జరిపిన ప్రత్యేక గోష్ఠిని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము.

మీకు సాహిత్యంపట్ల, రచనా వ్యాసంగంపట్ల ఉత్సాహం ఏవిధంగా ప్రారంభమైంది?

ఈ విషయం గురించి ఇదమితంగా నేను చెప్పలేను. ఈ సందర్భంగా విశ్వకవి టాగూర్ గేయంలో ఒక చిన్న అంశాన్ని ఉదాహరణగా చెప్పాలనిపిస్తూవుంది. ఆ గేయంలో ఓ పావ తన తల్లిని అడుగుతుంది - 'అమ్మా నేను ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చాను? ఎలా వచ్చాను?' అని! అందుకు తల్లి "పాపా.... నువ్వు కావాలని అనుకున్నాను....వచ్చావు" అని సమాధానం చెబుతుంది. ఆ విధంగానే - నాకు సాహిత్యంపట్ల ఉత్సాహం, ప్రేరణ కలగడానికి కొన్ని ప్రత్యేక కారణాలంటూ లేవు. ఒకవిధంగా నేను చదివిన సాహిత్యమే అందుకు దోహదం చేసి ఉండవచ్చు....నా ఆలోచనలు....నా చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం.. నేను అనుకున్నది రాయాలని ప్రేరేపించిన ఏదో శక్తి, నాకు లభించిన ప్రోత్సహం, అవకాశాలు....ఇవన్నీ కారణాలై ఉండవచ్చును. వైగా నేను రచనా వ్యాసంగం ప్రారంభించిన ఆ రోజులు కూడా వేరు! అప్పుడు ఇప్పుడున్నంత ముమ్మరంగా రచనలు చేసేవారులేరు. అంతేకాకుండా సంపాదకులు తీరుబాటుగా రచనలను బాగా పరిశీలించేవారు. ప్రోత్సహించదగ్గ ధోరణులు రచనలలో కనిపిస్తే, ఆ రచనల బాగోగుల గురించి రచయితలకు ఉత్తరాలు రాసి, వాళ్ళలోని సృజనాత్మక శక్తికి మెరుగులు దిద్దేవారు. నేను మొట్టమొదట రాసిన గేయాన్ని 'శిశుసతి' పత్రికవారు ప్రచురిస్తూ, నన్ను ఒక కథ రాయమని కోరారు. ఆ విధంగానే నేను కథా రచయిత్రిని కూడా అయ్యాను.

సాధారణంగా మీ రచనలలో చెప్పాలనుకునే ప్రధానమైన అంశాలు ఏమేమిటి?

మానసిక తత్త్వాల వైరుధ్యాలనూ, వ్యక్తులలో అంతర్లీనంగా ఉండే స్వభావాలు, వాళ్ళ ఆశలు, నిరాశలు....వీటిని నా రచనలో ప్రతిబింబించడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాను. మనిషి సృష్టించిన ఈ సమా

జంలో ఎక్కువ, తక్కువలు ఎందుకు ఉండాలి? ఎందరో దారిద్ర్యంలో రకరకాల బాధలు పడుతూ వుంటే, వాళ్ళ సమస్యలు పరిష్కారం కాకుండా కొందరు మాత్రం తమ రస సంపదలతో భోగ బాగాలనూ విలాసాలనూ అనుభవిస్తూ వుండడం ఏం న్యాయం? మన సామాజిక జీవితంలో స్త్రీ పురుషుడితో పాటు సమంగా న్యాయం జరగకపోవడానికి కారణాలేమిటి? వాళ్ళ జీవితాలు ఎక్కువగా ఎప్పుడూ వంటగదులకే పరిమితమై పోతుంటాయి. అలా ఎందుకు జరగాలి? స్త్రీల పురోగమనం వల్ల సమాజానికి బాధ్యతలేదా? అన్న విషయాలను, అటువంటి సామాజిక సమస్యలను నా రచనల్లో చర్చించడానికి ప్రయత్నించాను. ఈ బావాల్ 30 సంవత్సరాల క్రితం-రచనలు చేయడం, అందులో మా స్త్రీగా ఈ దోరణులను సమాజం ముందుంచడం, రకరకాల విమర్శలను ఎదుర్కోవలసి రావడం అంటే మామూలు విషయం కాదు కదా!

మీ రచనల ద్వారా మీరు చెప్పాలనుకున్న భావాల వ్యక్తీకరణ-మీకు సంతృప్తి కలిగించిందా?

అది ఎలా సాధ్యమౌతుంది? అనుక్షణం సమాజంలో అనేక పరిణామాలు వస్తున్నాయి. విలువలు మారి పోతున్నాయి. ఒకడు సమాజ ప్రగతికోసం ప్రబోధించే అంశాలను మరొకడు మరో విధంగా అక్షేపిస్తున్నారు. అలా వైరుధ్యాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఇలాంటి క్లిష్టమైన పరిస్థితులలో రచయిత భావనాశక్తికి ఒక హద్దు, తృప్తి ఏర్పడడం అన్నది అసాధ్యమను కుంటాను. ఎప్పటికప్పుడు రచయితలు, రచయిత్రిలు మారుతున్న పరిణామాలను నిశితంగా పరిశీలిస్తుం డాలి. ప్రతి మార్పును గురించి ఆలోచిస్తూ 'ఇలా ఎందుకు జరిగింది?' అని ప్రశ్నించుకుంటూ, సమాధానాన్ని అన్వేషించాలి. ఆ 'ఎందుకు?' అన్న ప్రశ్న, ఆ జిజ్ఞాస, రచయితలకూ, రచయిత్రి లకూ విరామం అన్నది లేకుండా చేస్తూ ముందుకు నడిపిస్తుంది! అదొక నిరంతర సమరం! □

చుట్టూరా చూడండి

ఇంకా వీటిని మీరు కేమెల్ క్రెలిన్ రంగులతో శాశ్వతంగా అందంలో నింపగలరు ?

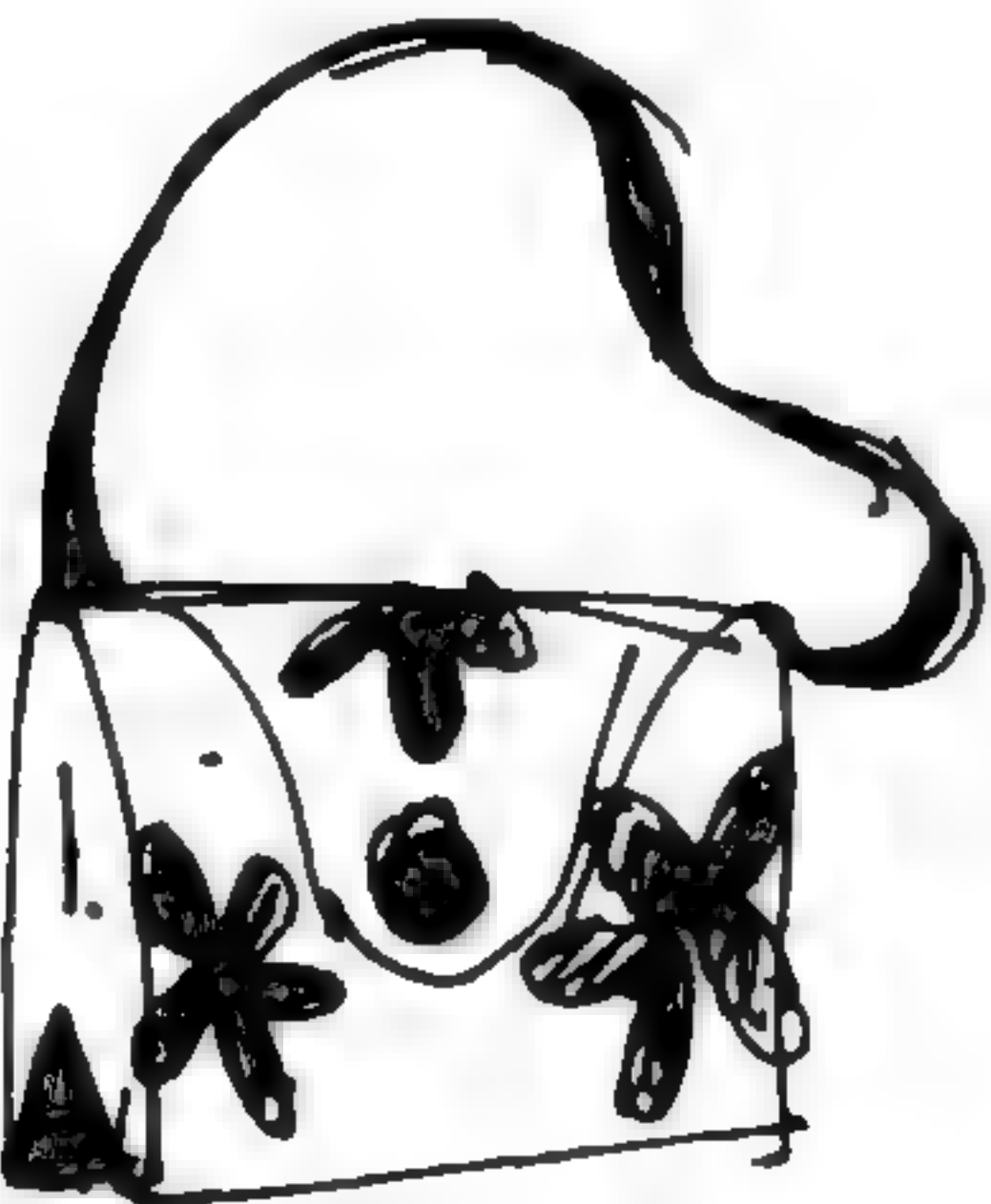
దీపక్ టీ షర్ట్ పైన డోనాల్డ్ డక్...

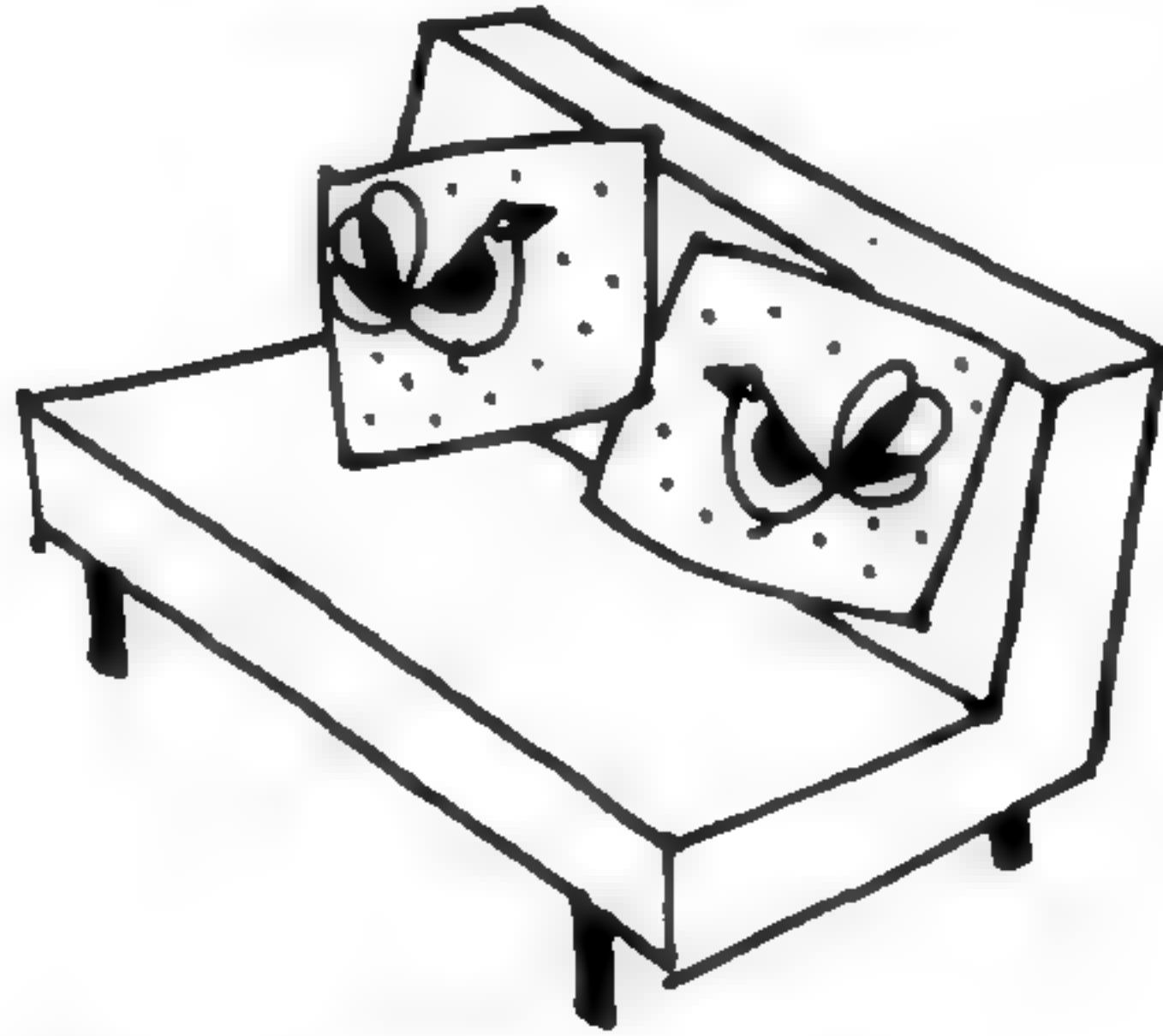
పడకటింటి గోడపైన ఓ పూల కుండి...

మీ పాపింగ్ బ్యాగ్ కు మరో కొత్తదనం...

సోఫా కుషన్ పై ప్రేమ పక్షులు...

దీరపై మురిపించే రీతిలో మీ సొంత డిజైన్ !...

కేమెల్ క్రెలిన్®

కలర్స్

అందం చిందించే క్రెలిన్ రంగులు. ఎన్నో రకరకాల రంగులు మామూలు పెయింట్ బ్రష్ తో త్వరగా, సులభంగా వీటితో రంగులు వేయండి. కాటన్ లేక సింథెటిక్ బట్టలు, కొయ్య, గోడలు, గాజు పలకలు, నార ఉత్పాదనలు, లెడర్ వస్తువులు— వేటిపైన అయినా సరే. ఒక్కసారి అరిజే రంగులు వెలిసిపోకుండా శాశ్వతంగా వుంటాయి. మీ కుటుంబానికి, మీయింటికి మీరిచ్చే అందాల కానుక !

కేమెల్ పై వేట్ లిమిటెడ్
ఆర్ట్ మెటీరియల్ డివిజన్,
బొంబాయి 400 059 (ఇండియా)

వీటితో మీరు లెట్టలేనన్ని
తీరుతెన్నులతో అందాన్ని
నింపవచ్చు !

ప్రథమ చికిత్స-4

కొందరికి అకస్మాత్తుగా వణుకుపుట్టడం, మూర్చ వచ్చి గిలగిలలాడడం వంటివి జరగవచ్చు. ఇలా వణుకుపుట్టడానికి, మూర్చ రావడానికి కారణాలు ఏవైనా కావచ్చును. ఒక్కొక్క ప్రాయంవారిలో ఇవి కలగడానికి గల కారణాలు ఒక్కొక్క రకంగా ఉండవచ్చును. మెదడులో పుట్టే మంట వల్ల ఇవి వస్తాయని వైద్యుల అభిప్రాయం. అప్పుడే పుట్టిన పిల్లలు కూడా మెదడుకు దెబ్బ తగిలి ఉంటే గిలగిలలాడిపోతూ ఉంటారు. జ్వరం బాగా ఎక్కువైనప్పుడు చిన్నపిల్లలు ఎగిరెగిరి పడుతుంటారు. ఆ ఎగురుపాటు చూడడానికి భయంకరంగా ఉంటుంది. అయితే భయపడ నక్కర లేదు.

ఇలాకాక కొందరికి తరచుగా మూర్చ వస్తూ ఉండవచ్చు. అటువంటివారు దాక్టర్లను సంప్రతించడం మంచిది. దాక్టరు పచ్చేలోగా ఇటువంటి రోగులకు చెయ్యదగ్గ ప్రథమచికిత్స ఎటువంటిది?

మూర్చ వచ్చినప్పుడు ఆ రోగులు తమకు తెలియకుండానే మెలికలు తిరిగిపోతూ ఉంటారు.

అప్పుడు వారి తలకు దెబ్బలు తగలకుండా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి. బాగా విశాలంగా ఉన్నచోట (నేలమీద) రోగిని పడుకోబెట్టాలి. అలా పడుకో పెట్టాక కూడా వారు కాళ్ళూ చేతులూ గిలగిలా కొట్టుకుంటూ ఉంటే వారిని అపే ప్రయత్నం చెయ్యకూడదు. అయితే వారికి గాయాలు తగలకుండా మాత్రం చూసుకోవడం అవసరం. అలా చేశాక మెదడుట్టూ ఉన్న బట్టలు వదులుచేసి గడ్డాన్ని మీదికెత్తి రోగి చక్కగా శ్వాసింపడానికి వీలు కలిగించాలి.

వీలుంటే ఒక రుమాయిను బాగా మడిచి రోగి పళ్ళ సందున ఉంచాలి. ఇలాచేస్తే రోగి పళ్ళు నటపటలాడించినప్పుడు నాలుక, పెదవులు గాయపడే ప్రమాదం ఉండదు. అయితే ఇలా రుమాయి ఉంచుతున్నప్పుడు జాగ్రత్తగా ఉంచాలి.

(పొరపాటున ఆ వ్యక్తి పళ్ళు మీ వేళ్ళలో దిగబడితే మళ్ళీ మీరు మీకే ప్రథమ చికిత్స చేసుకోవల్సిరావచ్చు!)

చాలా మంది మూర్చపోయిన వారిమీద చన్నీళ్ళు పోస్తూ ఉంటారు. కొన్ని ఊళ్ళలో నడి వీధిలో మూర్చపోయినవారి మీద బిందెలకొద్దీ చన్నీళ్ళు పోసి మూర్చనుంచి మేల్కొలిపే ప్రయత్నాలు చేస్తూ ఉంటారు. కాని అలా చెయ్యకూడదు.

అసలు చాలా రకాలైన మూర్చలు కొన్ని నిమిషాలు పాటే ఉంటాయి. అయితే ఆ మూర్చనుంచి లేరుకున్న రోగికి ఆందోళన కలిగించకుండా ప్రశాంతంగా ఉంచి దాక్టరుకు కబురు చెయ్యడం మంచిది.

మూర్చ నుంచి లేరుకున్నా ఆ మూర్చపోయిన వ్యక్తులను కనీసం ఒకటిన్నర గంటల దాకా ఒంటరిగా విడిచి పెట్టడం మంచిది కాదు. మూర్చనుంచి లేరుకున్నా వారికి ప్రపంచం తెలియడానికి కాస్త ఆలస్యం అవుతుంది.

మూర్చపోయిన వారి దుస్తులలో వారికి సంబంధించిన వివరాలేవైనా ఉన్నాయేమో చూడండి. మూర్చ రోగులూ, ధయాబెటీస్ వ్యాధిగ్రస్తులూ తమ గురించిన వివరాలు, తమకు మూర్చవస్తే చెయ్యతగ్గ చికిత్స వివరాలు తమ వెంట ఉంచుకుంటారు.

పిల్లలకు మూర్చ వస్తే ఏం చెయ్యాలి? చాలా మంది పిల్లలను భుజాన వేసుకుని దాక్టరింటికి పరుగు తీస్తారు. ఇలా చెయ్యకుండా పిల్లలను ఇంటిదగ్గరే ప్రశాంతంగా పడుకోబెట్టి దాక్టరుకు కబురు చెయ్యడం మంచిది. అలాగే ఆ పిల్లలను నీళ్ళలో నాన్చుకుండా ఉండడమూ మంచిదే.

మూర్చ వచ్చి గిలగిలలాడడానికి స్పృహ తప్పి పడిపోవడానికి తేడా ఉంది. ఎదురుచూడని వార్త విన్నా, అనుకోని దెబ్బ తగిలినా స్పృహ

తప్పే ప్రమాదం ఉంది. మెదడుకు రక్తం సరిగా అందకుంటే స్పృహ తప్పడం జరుగుతుంది.

స్పృహతప్పే ముందు తల తిరగడం, శరీరం కొయ్యబారడం వంటివి జరగవచ్చును. ముఖం పారిపోయి, చర్మం చల్లబడుతుంది. నాడి ఊణిస్తుంది. ఊపిరి వీల్చడం కష్టమవుతుంది.

ఇలా స్పృహ తప్పినప్పుడు ఎటువంటి ప్రథమచికిత్స చెయ్యాలి?

స్పృహ తప్పేలా అనుమానం ఉన్న వ్యక్తిని వెంటనే తల వార్చమనడం మంచిది. ఆ వ్యక్తి కూచుని ఉంటే తలను మోకాళ్ళ మధ్య అన్ని ఉంచవచ్చును. అలాగే పడుకోబెట్టి కాళ్ళను తలకన్నా ఎత్తుగా ఉండేలా చెయ్యవచ్చును. ఇలా పడుకోబెట్టినప్పుడు ముఖం మీదికి ఉండేలా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి.

మెదడుట్టూ, గుండెల మీద ఉన్న బట్టలను వదులుచేసి రోగి సులభంగా ఊపిరి వీల్చుకోవడానికి వీలు కలిగించాలి.

శ్వాస అంత బాగా లేకుంటే నోటికి నోరు అన్ని కృత్రిమ శ్వాస కల్పించాలి.

స్పృహ తప్పిన వ్యక్తి ముఖం మీద చన్నీళ్ళు చల్లకూడదు.

స్పృహ తప్పిన వ్యక్తికి గాయాలు తగలకుండా జాగ్రత్త తీసుకుని - స్పృహ వచ్చాక కనీసం 15 నిమిషాలు కదలకుండా పడుకో నివ్వాలి.

తల తిరగడం, పైత్యం వల్ల వికారంగా ఉండడం వంటి వాటికి కూడా ఇదే ప్రథమ చికిత్స చేస్తే చాలు.

అయితే స్పృహ తప్పడం, తల తిరగడం, పైత్య వికారం వంటివి కొద్ది నిమిషాలకన్నా ఎక్కువసేపు ఉంటే వెంటనే దాక్టరును సంప్రతించడం మంచిది.

ఇటీవల మద్రాసులోని భారతీయ విద్యాభవన్ కళారంగం మీద ఒక పన్నెండేళ్ళ అమ్మాయి అద్భుతంగా భరతనాట్యం చేసి ప్రేక్షకులకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. స్విట్జర్లాండులోని జెనీవా నుంచి మద్రాసుకు వచ్చి భరతనాట్య రంగ ప్రవేశం జరిపిన ఆ అమ్మాయి-కుమారి మంజుల నరసింహన్.

మంజుల భరతనాట్యం నేర్చుకోవడం చిత్రంగా జరిగింది. ఆమె ఐదేళ్ళ బాలికగా ఉన్నప్పుడు

ఆమె తల్లిదండ్రులు ఢిల్లీలో ఉండేవారు. అక్కడ ఆమె స్వర్ణసరస్వతి అనే ఆమె దగ్గర భరత నాట్యం నేర్చుకోసాగింది. మంజుల తండ్రి శ్రీ నరసింహన్ ఐక్యరాజ్య సమితి సంస్థ ఒక దానిలో ఉద్యోగి కావడంవల్ల ఆయనకు అనుకో కుండా జెనీవాకు బదిలీ అయింది.

మంజుల కూడా జెనీవా చేరుకుంది. అయితే భరత నాట్యం నేర్చుకోవాలన్న ఆమె ఆసక్తి ఏ మాత్రమూ తగ్గలేదు. అయితే జెనీవాలో

భరతనాట్యం ఎవరు నేర్పుతారు?

*

అది 1971వ సంవత్సరం. పోప్ రాకను పురి స్కరించుకొని బొంబాయిలో ఎన్నో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేశారు. వాటిలో ఒక కార్యక్రమంలో మేరీ మేగ్డలీన్ ఏసుక్రీస్తు అన్వేషిస్తూ నాట్యం చేసే దృశ్యం. నేపథ్య నుంచి వినిపిస్తున్న శోక గీతానికి అనురంగం మీద అభినయిస్తున్న ఆమె పోతో]

*)కు
లాగా

) రో.
నానం:
క్రింద

ప్రే ప్ట

క్రమస్వైరదామ రాజ్యమణి జైలీవా మంజుల

అలా వసూలైన డబ్బుతో లండన్ కు వెళ్ళి అక్కడ ఒక రంగస్థలాన్ని అద్దెకు కుదుర్చుకుని ఒక నాట్య ప్రదర్శన ఇచ్చాను. మొదటి కార్యక్రమం విజయవంతం కావడంతో మాంచెస్టర్, బర్మింగ్ హామ్ మొదలైన నగరాలలో కూడా ఏడు నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చాను. భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చి స్వయంగా కొన్ని కార్యక్రమాలు నిర్వహించసాగాను. ఇలా ఉండగా నార్వే దేశంలో నాట్యమాడే అవకాశం ఒకటి లభించింది'' అన్నారు శ్రీమతి రాజామణి.

చెయ్యడానికి అనువుగా భారతీయ నాట్య విధానానికి పాశ్చాత్య సంగీతాన్ని జోడించి 'స్వాన్ లెగ్ బాలే' అన్న నృత్య నాటిక రూపొందించాను. అదొక అపూర్వమైన అనుభవం'' అన్నారు శ్రీమతి రాజామణి తన నాట్యానుభవాల గురించి చెబుతూ.

ఇలా ఉండగా జెనీవాలోని ఆమె స్నేహితులు కొందరు '' టీచర్ : మీరు ఇక్కడే ఒక నాట్య పాఠశాల ఎందుకు నిర్వహించకూడదు?'' అని అడిగారు. 'అవును-ఎందుకు నిర్వహించకూడదు:' అనుకుని శ్రీమతి రాజామణి జెనీవాలో ఒక నాట్య పాఠశాల ప్రారంభించారు. ఆ పాఠశాలలో ఏడు గురు చేరి నాట్యం నేర్చుకోసాగారు. వారిలో కుమారి మంజుల నరసింహన్ కూడా ఉంది.

*

''నెంపు రోజుల్లో మాత్రం నాట్యం నేర్చుకుంటూ అలా రెండేళ్ళలో భరత నాట్యంలోని విశేషాలు నేర్చుకున్నాను. నా ఆరవ యేట జెనీవాలో నేను చదువుకుంటున్న ఇడిలో నాట్యంచేశాను. విదేశాలలో నా మొదటి నాట్య ప్రదర్శన అదే. ఆ తర్వాత జెనీవాలోని ఇండియన్ అసోసియేషన్ భవనంలో సాంస్కృతిక శాఖ, యోగా స్కూల్ ఆఫ్ తొనెక్స్ మొదలైన చోట్ల నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చాను. దీపావళి, స్వాతంత్ర్యదినం వంటి విశేష సందర్భాలు వచ్చినప్పుడు జెనీవాలోని భారతీయ దౌత్య కార్యాలయంలో జరిగే కార్యక్రమాలలో నా నాట్యం తప్పనిసరిగా ఉండేది!'' అన్నది కుమారి మంజుల తన నాట్యం గురించి చెబుతూ.

జెనీవాలో ఆమె నాట్యాభ్యాసం ఎలా సాగింది :

''శ్రీమతి రాజామణిగారు నాకు నాట్యం నేర్పడం తమాషాగా ఉండేది: నాట్యానికి అవసర

ఆకర్షించింది. కార్యక్రమం పూర్తయి తెరపడబోతూ ఉండగా, పోప్ రంగం మీదికి వెళ్ళి ఆ నాట్యకళాకారిణిని అభినందించారు. ఆమె ఆయన చేతులలో ముఖం దాచుకుని వలవలా ఆనందబాష్పాలు కార్చింది :

ఆమె పేరు శ్రీమతి రాజామణి. నాట్యంలో చక్కని కృషి చెయ్యాలన్న దీక్షతో మద్రాసులో భరతనాట్యం, కూచిపూడి, కథకళి నాట్య విధానాలలో కృషి చేశారు ఆమె. '' చిన్నప్పటి నుంచీ ఈ నాట్య కళను ప్రపంచమంతటా వ్యాపింప చెయ్యాలని అనుకునేదాన్ని. అయితే అది ఎలాగో మాత్రం నాకు తెలిసేది కాదు'' అంటారు ఆమె.

ఆ తర్వాత ఆమె బొంబాయిలో 'అభినయ' అన్న నాట్య పాఠశాలలో అధ్యాపకురాలుగా చేరి కాలక్రమాన ఆ పాఠశాల దైరెక్టరుగా కూడా కొన్నేళ్ళు పనిచేశారు. అలా పని చేస్తున్నప్పుడు ఆమెకు విదేశాలలో నాట్య ప్రచారం చెయ్యాలన్న తన ఆసక్తిని అమలు జరిపే అవకాశాలు లభించాయి.

ఆ సంగతి గురించి ప్రస్తావిస్తూ '' మొదట లండన్ లో భరత నాట్య ప్రదర్శన జరపాలనుకున్నాను. అందుకోసం బొంబాయి వై.ఎం.సి.ఏ తరపున ఒక నాట్య కార్యక్రమం నిర్వహించి,

ఆమె నాట్య యాత్రలు అక్కడితో ఆగి పోలేదు. 1973లో స్కాండినేవియాలో భారతీయ వారం జరిగినప్పుడు ఆమె అక్కడ నాట్యం చేశారు. ఆమె నాట్యం చూసి ముగ్ధులై అక్కడి వారు నెల రోజులపాటు ఆమె నాట్య ప్రదర్శనలకు ఏర్పాటు చేశారు.

'' ఇలా నేను అడపాదడపా విదేశాలకు - ముఖ్యంగా యూరపు కు వెళ్లే అవకాశాలు ఎక్కువ కాసాగాయి. అక్కడి వారు భారతీయ కళ, సంస్కృతులను ఇష్టపడుతున్నారు. అలా నేను పూర్తిగా స్వీట్లర్లాండ్ వనితలే నాట్యం

మైన జతులూ అవీ టేప్ రికార్డర్ ద్వారా విని విస్తూ ఆమె నాట్యం నేర్చేవారు.

“మేము పదవ అంతస్తులో కాపురం ఉండే వాళ్ళం. అక్కడ గదుల గచ్చును పరికలతో అమర్చి వాటిమీద పరుపులు వేస్తుంటారు. అందు వల్ల నేను నాట్యం నేర్చుకోవడం కాస్త కష్టమయింది. గట్టిగా అడుగు వేస్తే కింద తొమ్మిదవ అంతస్తులో వారికి ఇబ్బంది కలుగుతుండేమోనని భయం! అందుకని గ్రాండ్ ఫ్లోర్ లో సామానులు ఉంచే గదిలోకి వెళ్ళి నాట్యం అభ్యసించేదాన్ని. కాళ్ళకు ఎలాంటి అచ్చాదనా లేకుండా అలా నాట్యం చేస్తున్నప్పుడు చలివల్ల కాళ్ళు బిగుసుకుపోయేవి!” అంటుంది మంజుల.

భర్త ఉద్యోగరీత్యా ఆమ్ నైర్ డామ్ (హాలండ్) లో స్థిరపడిన శ్రీమతి రాజామణి—ఈస్టర్, క్రీస్మస్ వంటి నెలవులు వచ్చినప్పుడు జెనీవాకు వెళ్ళి అక్కడ మంజులకు నాట్యం నేర్పేవారు. శ్రీమతి రాజామణి కుమార్తె కూడా నాట్యంలో ప్రవీణురాలే. ఆమె ఒక డాక్టరును పెళ్ళాడి జెనీవాలోనే ఉన్నారు; తల్లికి వీలుకానప్పుడు ఆమె కూడా మంజులకు నాట్యం నేర్పుతూ ఉండేవారు.

యూరపులోని దాదాపు అన్ని ప్రధాననగరాలలోనూ నాట్యం చేసిన శ్రీమతి రాజామణికి ఒక్కగానొక్క కోరిక. అది తన శిష్యురాలు మంజుల—భరతనాట్యానికి పుట్టినిల్లు అనదగ్గ తమిళనాడుకు వచ్చి నాట్యం చెయ్యడం!

*

అలా జెనీవానుంచి కుమారి మంజుల, ఆమ్ నైర్ డామ్ నుంచి శ్రీమతి రాజామణి మద్రాసుకు వచ్చారు. శ్రీమతి రాజామణి గురువైన శ్రీ. సి. గణేశ పిళ్ళై దగ్గర-పక్కవాద్యాలు మోగుతుండగా నాట్యం చెయ్యడానికి అభ్యసించింది మంజుల.

మంజుల నాట్య ప్రదర్శన జరిగిన రోజున ప్రముఖ సంగీత విద్వాంసురాలు శ్రీమతి ఎం. ఎస్. సుబ్బులక్ష్మి, నాట్యాభిమానులు ఎందరో వచ్చి ఆమెను అభినందించి ఆశీర్వదించారు. ‘ఈ అనుభవం మరచిపోలేనిది’ అంటుంది మంజుల. ఆమె నాట్యం చూసిన వారు ఆమెకు ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉందని అభిప్రాయపడ్డారు.

‘నా నాట్యం బావుందంటే అందుకు కారణం శ్రీమతి రాజామణిగారి శిక్షణ’ అంటుంది మంజుల.

‘భారతదేశంలోనే ఉండి నాట్యం నేర్పితే మంజులలా అసక్తి గలవారికి ఎంతయినా లాభిస్తుంది కదా?’ అని శ్రీమతి రాజామణిని ప్రశ్నించగా—ఆమె ‘ఈ కళను విదేశాలలో వ్యాపింపచెయ్యాలన్నదే నా ద్యేయం. అదీకాక ఇక్కడ ఈ కృషిలో చాలామంది ప్రముఖులు నిమగ్నులై ఉన్నారు కదా?’ అన్నారు.

ఆమ్ నైర్ డామ్ లో “రాజామణి’స్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియన్ క్లాసికల్ డాన్సింగ్” పేరిట నాట్య పాఠశాల నడుపుతున్న ఆమె త్వరలో జర్మనీలో ఒక నాట్యకేంద్రం నెలకొల్పాలనుకుంటున్నారు.

‘విదేశాలలో ఇవాళ మన భరతనాట్యానికి ఎంతో గుర్తింపు ఉంది. చాలామంది విదేశీయులు ఈ నాట్యం నేర్చుకుంటున్నారు. మన దేశంలో మాత్రం ఇంకా ఈ నాట్యం నేర్చుకోవడం బాగా ఖర్చుతో కూడిన విషయంగానే ఉంది. ఈ పరిస్థితి మారి అసక్తిగల వారందరూ నాట్యం నేర్చుకునే వీలుంటే మన సంస్కృతికి దానివల్ల మేలు జరుగుతుంది’ అంటారు శ్రీమతి రాజామణి.

✽

శ్రీ వారి బింది హాలిక్ పోటీలో చాలా సరళం... సులభం!

గోపి బహుమతులు

మొదటి బహుమతి: ప్రిడ్డ్ రేక విజేతులు కోరినట్లు రు. 5000/-

విలువగల వస్తువులు

ఇతర బహుమతులు:

ఇంటి పనికి తగిన గైగ్రిందల్లు.

కుట్టు మిషన్లు, స్టీర్ కప్ బోర్డులు.

కుకర్లు, అలారం గడియారాలు.

పెన్ నెట్లు మున్నగునవి.

45,000 విలువగల

1001 బహుమతులు:

ప్రవేశ పత్రాలు మరియు ఇతర వివరాలకు శ్రీ కుమ్ కుమ్ డిలక్సు సంప్రదించండి.

శ్రీ కాస్మెటిక్స్ కల్ల. బాంబాయి-400 070

Join today in Shree's Match The Bindi contest

విశాఖపట్నం నుంచి కారదాదేవి అని ఒక అవిద
నాకో ఉత్తరం రాశారు—“దామ్మగారూ! మీరు
పాతకాలపువారుగదా. మాకు తెలియని ఎన్నో
కథలు, పాటలూ మీకు దాగా తెలియారిగదా.
అంచేత, జోల పాటల్లాంటివి మీకేవైనా తెలిస్తే
మాకు చెప్పకూడదా? అవి మాకు దాగా
ఉపయోగిస్తాయిగదా” అంటూ.

అవిద రాసిన మాట నిజమేననిపించింది.
ఈ కాలపువాళ్ళకు జోల పాటలు ఎలా తెలుస్తాయి?
తెలిస్తే మాత్రం పాడుకుంటున్నవాళ్ళెవరు? —
నేనిప్పుడు చెబుతే నన్ను చూసి, ‘దాదస్తపుమనిషి;
పూర్వకాలపుమనిషి’ అని నవ్వుకునేవాళ్ళే
ఎక్కువగా వున్న ఈ రోజుల్లో. ఆ పాటల
సంగతి పట్టించుకునే వాళ్ళెవరు?—ఏమైనా కారదా
దేవిగారు అడిగారు కాబట్టి, నాకూ కొన్ని తెలుసు
కాబట్టి (కొంత మంది సంరోషిస్తారు!) చెప్పదలచు
కున్నాను. మరి, తక్కినవారేం అనుకున్నారే!

అసలు — పాటలోనే ఆ హాయి వుంది.
“శిశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి వేత్తి గానరసం పణి:”
అన్నారు పెద్దవాళ్ళు. అంటే, పాటలు శిశువుల్ని
పశువుల్ని పాముల్ని మైమరపిస్తాయి — అని.
పాటలో అంత శక్తి వుంది. అందుకే పశువుల్ని
మేపేటప్పుడు ఆ కాపరి, మురళి వాయిస్తూ
కూచుంటాడు. అది వింటూ, ఆవులు ఎక్కడికీ
పోకుండా అక్కడే వుండి మేస్తూవుంటాయి.
పాము తన మాట వినారి అనుకున్నప్పుడు,
పాములవాడు ‘మోళీ’ వూదుతాడు. పిల్లలు
పడుకుని నిద్రపోవారి అనుకున్నప్పుడు, మనమూ
పాటలు పాడతాం. ఆ పాటలు పూర్వకాలం
నుంచీ వస్తున్నాయి. వాటిల్లో మంచి భావం
వుంటుంది; మాటలు తేలిగ్గా అర్థమయేట్టుగా
వుంటాయి. మరి, అవి రాసినవాళ్ళెవరో ఏమిటో
తెలీదు. అవి అలా ఆనోటా ఆనోటా ప్రచారం
లోకి వచ్చాయి. మచ్చుకు ఈ పాట చూడండి:

“హాయి వెంకటరమణ అవదలుగాయి
అలవేలమంగమ్మ అమ్మాయినిగాయి
హాయికి ఆరేండ్లు అబ్బయ్యకు వేదేండ్లు
పాలిచ్చు దాదులకు వరగనూరేండ్లు
ఊరికి ఉయ్యాల లమ్మవచ్చినవి
కొమర పిల్లల తల్లి కొనరె ఉయ్యాల
ఏంబెట్టి నేగొందు వెండి వుయ్యాల
పాలుబోసి నేగొందు వమిడి వుయ్యాల
మారుతల్లిచేత మాట బడలేక

అయోధ్యరాముడు అడవికివేంచేసె
సారంగదరుడెంత చక్కన్నివాడు
చిత్రాంగి వలలో చిక్కినాడమ్మ
దొడ్లోను అమ్మాయి దోగాడ జాచి
దోనవండని ప్రజలు దోసి లొగ్గెదరు
ముంగిట అమ్మాయి అడంగ జాచి
ముంత మావిడి అని మునరు చిలుకల్లు
వందిట్లో అమ్మాయి అడంగజాచి
వననవండూ అని పరుగురైతెదరు
అడబోయి అబ్బాయి వచ్చేగాబోలు
అందెల చవ్వుళ్ళు అయి అడుగులమీద
బడికిబోయిన అబ్బయ్యవచ్చుచుండంగా
వలకల చవ్వుళ్ళాయె వందిళ్ళలోన
అడబోయిన చోట మాడ దొరికినది
మాడకు మరి మాడ మద్దికాయల్లు
మద్ది కాయలు ముద్దు మాటల్లు ముద్దు
తవ్వటదుగులు బెట్ట తాతలకు ముద్దు
అడంగనూ ముద్దు పాడంగ ముద్దు
‘అమ్మా’యనీపాలు అడుగంగ ముద్దు
ఏడవకు ఏడవకు వెలగల్గవట్టి
ఏడిస్తే నీకనుల ముత్యాలు రాలు
ముత్యాలురాలితే ముద్దు గలుగదు
రత్నాలు రాలునే ముద్దుబాల కనుల
జోలపాడు కృష్ణ జోకొట్టు రమణ
నిద్రబో బలభద్ర రాముతమ్ముడివి
జోలల్లు బాడితే బాలలకు నిద్ర
వాగనరమూదితే నాగులకు నిద్ర”

ఇంకోపాట చూడండి:

“జోల పాడు కృష్ణా జోకొట్టు రంగా
నిద్రపో బలభద్ర రాముతమ్ముడవు
జోలపాడేవారు జోకొట్టేవారు

నిద్రపుచ్చేవారు భద్రకన్యకలు
అడబోయబ్బాయి మాడ తెచ్చాడు
మాడకు మరి మాడ మద్దికాయల్లు
రావెరావే చిలుక రత్నాలచిలుక
వండుతేవే చిలుక అబ్బాయికివ్వ
జోలారివండెరుపు దొండవండెరుపు
తా యెరుపు అబ్బాయి తనవారిలోను
చిన్నవాడారార చంద్రుడారార
చంద్రుడా అబ్బాయిచేతి చెందందుకో
జోలారి పావడికి జోడుంగరాలు
చిన్న మా అబ్బాయికి వమిడుంగరాలు
చిచ్చికి మారేండ్లు నీకు మారేండ్లు
అడబోయబ్బాయి వచ్చేగామాలు
అందెల్ల చవుడాయె అరుగుల్ల మీద
చదువబోయబ్బాయి వచ్చేగామాలు
నరన్వతి చవ్వుడాయె సావిళ్ళలోను
అందరు మామల్లు చందమామల్లు
అబ్బాయి మామల్లు రామలక్ష్మణులు
రామలక్ష్మణులంతి మామలుంటేను
రాజ్యంబులేరుదురు రాజుల్లుమెచ్చ
చిచ్చికి బెట్టరే చీమలెంగీరి
అబ్బాయికి బెట్టరే పాలమీగడలు
రావె రావే పిట్ట రత్నాలపిట్ట
పాచితేవే పిట్ట అబ్బాయికి వట్ట
బాచివాడారార బుట్టల్లుకోరా
బుట్టలో అబ్బాయిని వేసుకునిపోరా
ఏడవకు అబ్బాయి ఏడవకు తండ్రి
ఏడిస్తే నిన్నెవ్వరెత్తుకొందూరు
నిద్రబో అబ్బాయి నిద్రబో అయ్య
భద్రకన్యకలొచ్చి నిమ్మరేపేరు
వాసాల మీదది మీసాల ఎరుక
అబ్బాయి చేతిది రత్నాల గిరిక
వట్టు లాగూ చొక్క నీకు అబ్బాయి
మేనత్త తెచ్చింది ఏడవకు తండ్రి
హాయి వారింటికి పోయివస్తాము
అరటివండ్లకాలు కోసుకొస్తాము”

ఈ రకంగా వుంటాయి జోలపాటలు. ఈ
పాటలన్నీ మన తెలుగువాళ్ళ పంట. ‘ఇవి వింటూ
వుంటే తెలుగుదనం అలా అలా వుట్టిపడుతూ
వుంటుంది’ అంటారు కవులు. మరి మీరేమంటారు?
మీకందరికీ నచ్చితే, ఇలాంటి పాటలు
(నాకు తెలిసినంతవరకే సుమందీ) వీలున్నప్పు
డల్లా వినిపిస్తువుంటాను. ❀

అయ్యో!....అబ్బాయిగోరూ! “అన్న పిలుపు గురుమూర్తికి వినబడలేదుకాదోయి - రోపల్తుంచి జవాబు రాలేదు. “అమ్మాయిగోరూ!....అమ్మాయి గోరూ!” ఈ సారి గట్టిగా పిలిచిన కేకలు విని, అపీసు రూములో పేపరు చదువుకుంటున్న గురుమూర్తి “కారదా! కారదా! వాకిట్లో ఎవరో పిలుస్తున్నట్లున్నారు చూడు! పార్టీలయితే రోపలికి రమ్మను!” అన్నాడు ఆ రోజు కేసును గురించి రావలసిన పార్టీలకోసం యెదురు చూస్తూ. గుమస్తా ఏదో పని మీద బైటికి వెళ్ళాడు-అపీసు రూములో తను ఒక్కడే వున్నాడు. కారద రోపల్తుంచి, “ఎవరూ?” అనుకుంటూ వీధి గుమ్మంలోకి వచ్చి, “నువ్వు కోటయ్యారా? కులాసాగా వున్నావా?” అంటూండగా, గురు మూర్తి “ఎవరే?” అని రోపల్తుంచి కేకేశాడు.

“మన రిజ్ కోటయ్యారానూ, అతని కొడుకూ వచ్చారండీ!” కారద అంటూండగానే “నేనుండయ్యా” అని వరండాలోకి వచ్చి, “తవ్వరితో మాట్లాడాలని వచ్చా నండబ్బాయి గోరూ” కోటయ్య అనేసరికి, “రోపలికిరండీ!” అన్న గురుమూర్తి పిలుపుకు తంద్రీ, కొడుకు రిద్దరూ అపీసు రూములోకి వెళ్ళారు. ఆ వూళ్ళో కల్లా బాగా పేరు సంపాదించుకున్న వ్యక్తి వకీలు గురుమూర్తి-అతను కేసు పట్టాడంటే, అపజయ మంటూ వుండదని ప్రవ్యాతి. గురుమూర్తి తన న్యాయవాది వృత్తిలోనే కాక, వ్యక్తిగతంగా కూడా మంచి పేరు గడించుకున్నాడు. కాస్త అభ్యుదయ భావాలు కలవాడనే చెప్పాలి. అంత స్తుకు గౌరవ మిచ్చే మనిషికాదు-కోటయ్య, అతని కొడుకు రోపలికి రాగానే ఎదురుగా వున్న

బెంచి చూపించి, “కూర్చోండి ఆ బెంచిమీద!” అన్నాడు. కోటయ్య బెంచిమీద కూర్చోడానికి సందేహించాడు. అది గమనించిన గురుమూర్తి “పరవాలేదు కూర్చోండిద్దరూ!” అన్నాడు.

అయినా కోటయ్య బెంచిమీద కూర్చోకుండా, కింద నేలమీదనే గురుమూర్తికి ఎదురుగా కూర్చు న్నాడు. కోటయ్య కొడుకు తిరపతి మాత్రం నుంచునే వున్నాడు. గురుమూర్తి ఏవీ అడక్కుం దానే కోటయ్య ప్రారంభించాడు. “అబ్బాయి గోరూ! ఇయ్యాల ఇది అదో ఇదో తేచ్చెయ్యా యిండీ!” అన్న కోటయ్య మొహంలోని బాధ, కోపం, విసుగు, గురుమూర్తికి అర్థంకాక చూస్తూ వుండిపోయాడు- “బాబూ! ఎంతో కట్టపడి తల్లిలేని బిడ్డని చిన్నప్పటి నుంచీ పెంచి, పెద్దోణ్ణి జేశాను. నా కున్న ఆ ఒక్క రిచ్చాబండీ

యాదికే యిచ్చానందీ. నా పూరికొంప గూడా యాది పేర్నే రానేశానుగెందా? నేనా ఉబ్బసం దగ్గోట్టి. ఎంత మంది ఎన్నిజెప్పినా. మందూ మాకూ తీసుకోకుండా. పైసా పైసా కాణ్ణుంచి కూడబెట్టి. ఈడికి పెళ్ళి జేశానందీ." అని గుక్కతిప్పకోకుండా చెప్పి ఆయాస పడ్డాడు కోటయ్య-గురుమూర్తికి అసలు విషయం అర్థం కాక. "ఏవైంది కోటయ్య?" అడిగాడు— "ఏవైందంటారేందుండీ? ఇందాకటాల నుంచి మొత్తుకుంటాంటే?" అన్నాడే గాని అసలు సంగతి చెప్పలేదన్న సంగతి కోటయ్య బుర్రలోకి రాలేదు—కొంచెం అగి, మళ్ళా చెప్పడం ప్రారంభించాడు కోటయ్య. "అబ్బాయిగోరూ! తవురు గొప్ప వీధరు గెందా? ఇంతకంటే ఎట్లా నెప్ప నుండీ? ఈడి కోసం వని నేను నీవు నెత్తురు దారబోసి. యింతోట్టి జేస్తే. ఈ యెదవ నా మీద చెయ్యి జేసుకుని నన్ను కొర్తాట్టందీ?" అని ఆయాసపడ్డా మళ్ళా "ఇదంతా నా తల్రాత

ఈ పెపంచంలో యాదైనా వుందాదా మీరే జెప్పండి?" అనేసరికి అంత నేపట్నుంచీ నోరు యిప్పకుండా అన్నీ వింటున్న తిరపతి. "అయ్యా! వీధరుగారూ! ఈడు ఒకబోరకం కేడి అందీ!" అన్నాడు కోపం పట్టరేక.

జన్మ యిచ్చిన తండ్రిని పట్టుకుని. 'వీడు.' 'వాడు.' 'కేడి.' అని తిరుచున్న కొడుకుని చూసి గురుమూర్తికి కోపం వచ్చింది. రెండు పార్టీలను అడిగి అసలు విషయం తెలుసుకోందే తను ఏం న్యాయం చెప్పగలడు? "తిరపతి! కన్నతండ్రిని పట్టుకుని ఇటువంటి మాటలు అనడానికి నీకు నోరెలా వచ్చింది? తల్లి. తండ్రి దైవం అన్నారు." అని, "అయితే, మీ నాన్నను యెందుకు కొట్టాల్సివచ్చింది?" గురుమూర్తి మరో ప్రశ్న వేయకముందే తిరపతి "కొర్తానా? నరుకుతానా? ఈడు తండ్రిగాదందీ! వైతాను. ధబ్బుకాకవడి. నామెదకో గుదిబందని అంట గట్టాడు. దానికి సుట్టకాల్పటం అలవాటందీ!

పద్ద పాణాలు....పద్దక నా సుట్టముక్క కాజెయ్యక పోతే. దానికి అలవాటేగా? కొనుక్కుని సావ రాదంట? నాకుమాత్రం ధబ్బులు యాణ్ణుంచి వస్తాయి జెప్పండి—మీ అను వంటోళ్ళకాడ. అయ్యా! బాబూ! అని సుట్ట ముక్కకి ధబ్బు లడుక్కుని తెచ్చుకుంటానుంది. సమయానికి అ చుట్ట ముక్క లేకపోతే నాకు మా ఏచ్చెక్కుద్దందీ! ఎంతకాలం వని యిట్లా వూరుకునేది? అందుకని నెయి పట్టుకుని అవతలికి అట్లా నెట్లా అంతే నుండీ! దెబ్బచిన్నదైనా ఏడుపు పెద్దదందీ.... సరే! ఇయన్నీ అట్లా వుంచండి—ఇగ పొద్దు గూకులు. 'ఈ దగ్గోడితో సత్తన్నాం—ఈడికి సావన్నా. రాదు' అని ఇరుగు పొరుగోళ్ళతో కూస్తూ వుంటుందందీ! అయన్నీ కూడా ఓదా ర్చాను....ఎంత కని నెవ్వం ధబ్బాయిగోరూ" అని...ఇక పట్టరేక. కొడుకుతో." నా కంటే నిన్నగాక మొన్నొచ్చిన పెళ్ళాం నీ కెక్కువైం దంట్రా? ముడనట్టపోదా! నా ఉబ్బసానికి మందు కూడా తినకుండా. అదా. యీదా కాకిరీజేసి. పొట్టగట్టుకుని. ధబ్బు కూడబెట్టి నీకు పెళ్ళిజేసి నందుకంట్రా పెళ్ళాం యింత తీపైంది? నీకు పెల్లే జెయ్యకుంటే. ఈ పెళ్ళాం యాణ్ణుంచొచ్చే దిరా యదవా? కాత్తో కూత్తో మిగిలిన ధబ్బు కూడా నీ యెదాన్నే పెట్టాను గెందరా యిశ్వాస గాతకుడా? ఇయ్యాల నీకి పెల్లావే పెపంచ వైందటరా సచ్చినోదా?" అని కోటయ్య ఆయాస పడుతుండగానే బయటనుంచి ఒక ఆడ కంఠ స్వరం వినిపించింది. ఆ స్వరం వింటూనే గురుమూర్తి కుర్చీలోంచి లేచి. గది గుమ్మంముందు నుంచున్న ఒక ప్రీ రూపాన్ని చూసి నిశ్చేష్టుడ య్యాడు—చీర గోచీ బిగించి పైకి కట్టింది. జుట్టంతా రేగి వుండి. చీర నిండా నల్లగా అక్కడక్కడ మని పూసిపట్టుంది. మొహంవంతా దుమ్ము కొట్టుకుని వుంది. నోట్లో చుట్ట. (నిప్పున్న వైపు నోట్లో పెట్టింది.) కళ్ళు నిప్పులు చెరుగుతున్నాయి. గురుమూర్తికి నోటమాట రాక అలాగే ఆమెను చూస్తూ నిలబడి పోయాడు.

తిరపతి ఆ వచ్చిన ప్రీని గురుమూర్తికి పరిచయం చేశాడు. "ఇది మా యింటి ఆడదందీ!" అని—గురుమూర్తికి ఎందుకనో తిరపతి మీద జాలి కలిగింది. 'అయ్యో పాపం!' అని— 'అయినా వీడి తప్పేవుంది? ఇటువంటి ఆడది ఎంతకైనా తగును.' అనిపించింది—కోటయ్య వంక చూశాడు. కోటయ్యలో వచ్చినప్పుడున్నంత

క్యాంటవక్యాంట

కొప్పరపు సరోజిని

కాకుంటే మరేంటి చెప్పండి? నా రాలే బాగుంటే నా యింటిదే బతికుందే దుండీ! ఇయ్యన్నీ సూడ కుండా తప్పించు తెల్లిపోయింది—" అని రొప్పుతూ. మొహానికి పట్టిన చెవటని పై పంచతో తుడుచు కున్నాడు. తిరపతి నోరు విప్పకుండా నుంచుని వున్నాడు. గురుమూర్తికి అప్పటికి కొంత అర్థ వైంది. కాని కొడుకు కోటయ్యను యెందుకు కొట్టాడో తెలియలేదు. "అయితే కోటయ్య! తిరపతి నిన్ను కొట్టాడా? ఎందుక్కొట్టాడు?" అడిగాడు గురుమూర్తి. ఆ మాట వినిపించు కోకుండా కోటయ్య "బాబూ! తవను వంటి పెద్ద మణ్ణుల దగ్గర చాకరీ జేసి సంతోట్టి యింతోట్టి జేశాను కాదుండీ! అదే నే జేసిన తప్పు. ఇప్పుడు పెద్దోదయ్యాడు—అందుకని నాకి నీచ్చేశాడు. ఇంతకంటే దుర్మార్గుడైన కొడుకు

ఇయ్యాల పొద్దున్న దాందగ్గర సుట్ట లయిపోయి నాయిగావోసు. మా అయ్య పెట్టిలోంచి సుట్ట తీయబోయిందంట—అంతలో యాయనగారెల్లి దాని చెయ్యి పట్టుకుని లాగిందంట! ఆ లాగటంలో దానికి దెబ్బ తగిలిందంట—దానికది గుండెలు బాదు కుని ఏడవటం మొదలెట్టింది. మరి అంత జరిగితే కొట్టానంటే కొట్టనంట?" అని తండ్రివైపు కొరకొగ చూశాడు.

వెంటనే కోటయ్య అందుకున్నాడు. "నాపెట్టె లోంచి సుట్టలు తీస్తే నేనూరుకుంటానట్రా?.... అక్కడికి ఎన్నోసార్లు చూసి వూరుకున్నా—ఎందు కని? అందుకని చెయి పట్టుకు లాగినంత మాత్రానికి గుండెలు బాదుకుని ఏడవల్సా?" అని గురుమూర్తితో. "అబ్బాయిగోరూ! మేం పేదోళ్ళం—ఏదో కాస్త సుట్టముక్కకి అలవాటు

రోషం, క్రోధం రెండూ దిగజారి పోయాయి. గురుమూర్తితో యింకా ఏదో చెప్పాలనుకున్న కోటయ్యను దగ్గు ఊపిరాడనీలేదు. గొంతులోంచి మాట పెగల్లేదు. ఏ మనిషిని గురించి అంతసేపూ చెప్పుకొచ్చాడో ఆ మనిషిని చూడగానే కోటయ్య భయపడిపోవడం గురుమూర్తి గమనించక పోలేదు. చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది - అంతలో కోర్టుకు ట్రైమవడం వల్ల "కోటయ్య! ఇంకో రోజున రా! ఇప్పుడు కోర్టుకు ట్రైమైపోయింది. ఇవ్వాలి ముఖ్యమైన కేసీకంటుంది." అనేసి గురుమూర్తి రోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

గురుమూర్తి కారు స్టార్టుచేసి బైలుదేరాడు. కారు ముందుకు నడుస్తూంటే, తన చిన్నతనం వెనక్కి లాగింది గురుమూర్తిని. తను స్కూలు పైనలు చదివే రోజులవి. అప్పటికి తల్లి చనిపోయి రెండు సంవత్సరాలైంది. తండ్రి రాఘవరావుగారు. ఒక్కగానొక్క బిడ్డ భవిష్యత్తు కోసమని రెండో వివాహం చేసుకోలేదు. గురుమూర్తికి చిన్న వయస్సవదాన్న. ఎవరితో స్నేహం చెయ్యొచ్చో, ఎవరితో చెయ్యగూడదో తెలిసేదికాదు. మానవ జీవితాన్ని, మంచికి, చెడుకి మలుపులు మళ్ళించే వయస్సది. చదువుమీద శ్రద్ధ తగ్గడం, నినిమాలు చూడడమంటే అసక్తి పెరగడం మొదలైనవన్నీ రాఘవరావుగారు గమనించి తనను మందలించడం తనకు నచ్చేదికాదు. ఎప్పుడైనా తండ్రి కోప్పడితే, తను ఎంతో విసుక్కునేవాడు--దేనికి తనకి స్వతంత్రం లేదనీ, అంత ఆస్తిపరుల బిడ్డయి నందుకు తన యిష్టం వచ్చినట్టు డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకోడానికి వీలు లేకపోయిందనీ ఎంతో బాధ పడేవాడు. తల్లి లేకపోవడం ఒక్కగానొక్క సంతానమని తండ్రి తనను ఎంత జాగ్రత్తగా పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేశాడో గురుమూర్తికి జ్ఞాపకం వుంది. తాను చెడు సావాసాలకుగాని, చెడు అలవాట్లకుగాని గురికాకుండా వుండాలని రాఘవరావు గారు వెయ్యి కళ్ళతో కాపాడేవారు. తను శ్రద్ధగా చదివి వృద్ధిలోకి రావాలని తండ్రి కోరిక. తనకి మెడిసన్ చదవాలని వుండేది. కాని, తండ్రికి మాత్రం తన కొడుకు 'లా' చదివి తనలాగ మంచిపేరు గడించుకోవాలని ఆశపడేవారు. తను మెడిసన్ చదువుతానని మూర్ఖంగా పట్టు పట్టే వాడు. అయితే తండ్రి తనకు ఎంతో నచ్చ చెప్పే వాడు. ఎంతో ఖరీదుగల లా వస్త్రకాలు అయిదు బీరు వారి కు పైన వున్నాయి. అవన్నీ ఏవయ్యేటట్టు? రాఘవరావుగారికి న్యాయవాది

వృత్తిమీద అసక్తి మెండు. ఆ విషయంలో తండ్రి కొడుకులకు తర్జనభర్జనలు జరిగాయికూడా. తండ్రి ఎప్పుడైనా కోప్పడితే అరిగి అన్నం తినేవాడు కాదు గురుమూర్తి. కొడుకు అన్నం తినలేదని తెలిస్తే వంటమనిషికి చెప్పి అన్నం పెట్టించి కొడుకు తినేవరకూ వంటగది ముందు కాపలా కాసేవాడు. కొడుకు ఏది తినాలని కోరితే అది అప్పటికప్పుడు వంటమనిషికి చెప్పి చేయించి పెట్టించేవారు. ఒకరోజున గురుమూర్తి దగ్గర సిగరెట్టు వాసన వచ్చింది--రాఘవరావుగారికి పట్టరాని కోపంవచ్చి ఈ చెంపా ఆ చెంపా వాయించి. "ఇప్పటినుంచీ నీకు సిగరెట్టు అలవాటైందన్న మాట! ఎంత కాలంనుంచిరా యిది?" అని.... "నువ్వు పెద్దవాడవై, ఉద్యోగం చేసి డబ్బు సంపాదిస్తూ, అంతస్తూ, హోదా పెరిగాక నీ యిష్టం వచ్చిన అలవాటు చేసుకో! వాటికింకా చాలా ట్రైముంది....అప్పటికి నేనివన్నీ చూడ బోతానా ఏవన్నానా?" అని మందలించారు. ఆ మందలింపుకు గురుమూర్తికి రోషంవచ్చి నాలుగు రోజులు తండ్రితో మాట్లాడలేదు. అది వంటమనిషి రామ్మూర్తి గమనించి, గురుమూర్తికి నచ్చ చెప్పాలని, "బాబూ! నాన్నగారి మనసు నీకు తెలియదు-వారు ఏంకోప్పడినా నీ మంచికే--నీ కోసం వారెంతో త్యాగం చేస్తున్నారు. వారు నీ కోసం పడే బాధ నాకు తెలుసు బాబూ! నువ్వు స్కూలునుంచి రావడం కాస్త ఆలస్యమైతే చాలు ఆయనెంతో కంగారు పడిపోతారు. 'వాడికేం కావాలో నువ్వే కనుక్కుంటూ వుండు రామ్మూర్తి. వాడొట్టి ఏచ్చి సన్నాసి--తల్లిలేని బిడ్డ--వాడికేలోటూ రాకూడదు' అని నాతో ఎన్నోసార్లు అన్నారు. 'నే నున్నన్నాళ్ళూ ఫరవాలేదు. నేను పోయాక వాడి నెవరు చూస్తారు?' అని కంట తడిపెట్టే వారు. 'వాడొట్టి అమాయకుడు. వాణ్ణి ఎంతో ప్రేమగా చూసుకునే భార్య రావాలి. అప్పుడే నాకు తృప్తి' అని బెంగపడేవారు బాబూ! తాత్కాలికంగా నీకు నాన్నగారి మీద కోపం వచ్చినా, అరిగినా ఆయనకు నీ మీద వున్న ప్రేమ, బాధ్యత, బంధం ఇతరులకు ఎందుకుంటుంది బాబూ! రక్త సంబంధాన్ని మించిన బంధం లేదు బాబూ!" అని వంట మనిషి తనకు బోధించిన వన్నీ కళ్ళముందు మెదిలాయి. తనకు తెలియకుండానే స్తీరింగు మీదున్న తన చేతుల మీద కంటి బాష్పాలు రాలాయి. తండ్రి తన మీద చూపిన శ్రద్ధాసక్తులే తనని యిప్పుడు

ఇంతవాణ్ణి చెయగలిగాయి అని తండ్రిని అనేక విధాల స్తుతించుకుంటూ కోర్టుకు చేరాడు.

*

గురుమూర్తి తన లా ఫూర్తవగానే, తండ్రి దగ్గరే జూనియరుగా వున్నాడు. గురుమూర్తి కొద్దికాలంలోనే మంచిపేరు, అనుభవం సంపాదించాడు. ఇక ఫరవాలేదనుకుని రాఘవరావుగారు గురుమూర్తికి బి.ఏ పానైన చక్కని శారద నిచ్చి వివాహంచేశారు. తండ్రికొడుకు లిద్దరూ కోటయ్య రిక్తాలోనే కోర్టుకు వెళ్ళేవారు. కొద్ది కాలం తరువాత కోటయ్యకు సుస్తీచేసి ఆరోగ్యం సరిగారేకపోయింది. రిక్తా లొక్కడం కష్టంగా వుండేది కోటయ్యకు--అయినా కొడుక్కోసం కారు కొనాలని రాఘవరావుగారికి ఎంతకాలంగానో కోరికగావుండేది--కారు కొన్నారు--కొడుకు కారు డ్రైవ్ చేస్తూ, తాను పక్కన కూర్చొని కోర్టుకు వెళుతూవుంటే రాఘవరావుగారు పొందేఆనందం, తృప్తి ఇంతంతకాదు....ఆయనకు యింకొక కోరిక కూడా వుండేది. తన కొడుకును ప్రేమగా చూసుకునే కోడలు రావాలనుకునేవారు--అలాగే శారద వచ్చింది. ఆమెలో శాంతస్వభావం, నిద్య, అణుకువ అన్నీవున్నాయి. అలాంటి కోడల్ని చూసుకుని, 'తాము అదృష్టవంతులమే' అని పడేపడే అనుకునేవారు రాఘవరావుగారు. గురుమూర్తిని చిన్నప్పట్నుంచీ ఎత్తుకుతిరిగేవాడు కోటయ్య--తండ్రిని కోర్టుకు, కొడుకును స్కూలుకు తన రిక్తాలోనే తీసుకువెళ్ళేవాడు. ఆ చనువుకొద్దీ గురుమూర్తిని 'అబ్బాయిగోరూ!' అని పిలిచే వాడు--శారదవచ్చాక శారదను 'అమ్మాయిగోరూ!' అని పిలిచేవాడు. శారద అత్తవారింటికి వచ్చి నప్పటినుంచీ కోటయ్యను 'కోటయ్యతాతా!' అని పిలిచేది. కోటయ్యకు వారింట్లో చనువు ఎక్కువ గానే వుండేది.

గురుమూర్తికి వివాహమైన నాలుగు సంవత్సరాలకు రాఘవరావుగారు కాలంచేశారు. రాఘవ రావుగారు తనకి తన తండ్రి యిచ్చిన ఆస్తికాక తానుకూడా చాలాఆస్తి సంపాదించారు. నిద్య, ఐశ్వర్యం, బి.ఏ చదివిన అందమైనభార్య అన్నీ కలిగిన గురుమూర్తికి సంతానం లేకపోవడం పెద్ద లోపమనే చెప్పాలి. రాఘవరావుగారికి తను బతికుండగానే గురుమూర్తి కడుపున ఒక కాయ కాస్తే కళ్యాణాచూసి అనందించాలని ఎంతగానో కోరిక వుండేది. అయితే భగవంతుని నిర్ణయాన్ని ఎవరు మార్చగలరు? ఆ కోరిక తీరకుండానే

రామవరావుగారు వెళ్ళిపోయారు. తన తండ్రికి తనొక్కడే సంతానం. తనకదీ లేకపోయిందనే బాధ గురుమూర్తికి లేకపోలేదు. అయితే తన బాధను బాధకు తెలియనిచ్చేవాడుకాదు. అదే విధంగా శారదకు కూడా. పెళ్ళయి నాలుగు సంవత్సరాలైనా తనకి సంతానం కలగలేదనేచింత వుండేది. కాని ఆ చింతను భర్తకు కనబర్చేది కాదు. ఆ విధంగా ఎవరికివారే లేనిఆనందాన్ని సృష్టించుకుని సంతోషంగా కాలంగడిపేవారు. ఒక్కొక్కప్పుడు శారదకు అనిపించేది, “బిడ్డలు లేరని బాధపడతావేగాని, కొంతమంది తమ బిడ్డలతో పడేబాధ చూస్తూవుంటే, అబ్బ! ఎందు కొచ్చిన సంతానంరెట్టురూ” అని. కాని మళ్ళా అమెకే అనిపించేది. “సంతానం వుండి పడే బాధకన్నా లేకపోవడంవల్ల కలిగేబాధ మరి భరించరానిద”ని.

కాలాన్నిబట్టి భగవంతుడిలో కూడా మార్పు కలిగింది. రామవరావుగారు పోయిన సంతసరానికి తిరిగి ఆయనే శారద కడుపున జన్మించారు. పుత్ర సంతానం కలిగినందుకు శారదాగురుమూర్తుల ఆనందానికి అవదులు లేవు. కొడుక్కి తన తండ్రి పేరు పెట్టుకున్నాడు గురుమూర్తి. ‘భగవంతుడికి దయ వచ్చినా పట్టలేం—కోపం వచ్చినా పట్టలేం—’ అన్నట్టుగా కొడుక్కు రెండేళ్ళు వచ్చేసరికి శారదకు కూతురు కలిగింది:

*

ముసలి కోటయ్య యింట్లో యుద్ధం ముగిశాక తనకున్న పూరికొంప కూడా రిక్నాతోపాటు కొడుక్కి అప్పచెప్పి కొంతకాలంగా కోటయ్య గురుమూర్తి యింట్లో వుంటున్నాడు. అదంతా శారద చేసిన ఏర్పాటు—ఎంతైనా స్తీధరు బాధకదా. గురుమూర్తి యింటి పెరటి వైపు చిన్న పాక వేయించి కోటయ్యను వుండమంది శారద—ఎవో బజారు పస్తూ, చెట్లకు నీళ్ళుపొయ్యడం, కాదు తుడవడం, అప్పుడప్పుడు పిల్లల్ని చూడడం, మొదలైన పనులు చేసుకుంటూ, ఇంత ముద్దతిని పడుంటు న్నాడు. నెలకు పది రూపాయల చొప్పున జీతం ఏర్పాటు చేసి కోటయ్యకు చుట్ట బర్పలకు యిచ్చే వాడు గురుమూర్తి.

కోటయ్య కొడుకును, కోడల్ని వదిలి దిగుల్లే కుండా గురుమూర్తి యింట్లో యింత తిని కాలం గడుపుతున్నాడు. ఒకనాడు గురుమూర్తి కోటయ్యను అడిగాడు.

“ఏం కోటయ్యా! ఇప్పుడు దిగుల్లేకుండా హాయిగా వుంటున్నావా?” కోటయ్య దిగులుతో కూడిన చిన్న నవ్వు నవ్వి, “ఆ మీ దయవల్ల వుంటున్నా నబ్బాయి గోరూ! ఈ జానెడు పొట్ట కోసం దిగులెందుకు బాబూ! కాని” అగి పోయాడు.

“ఏమిటి? కాని అని వూరుకున్నావేం!” అడిగాడు గురుమూర్తి — కోటయ్య ముందు కొంచెం సంకోచించి, తరువాత, “అబ్బాయి గోరూ! మీరు లచ్చ చెప్పండి—ఎయ్యి చెప్పండి: అడు నా కొడుకేగెందా? తల్లిలేని బిడ్డదని కట్ట పడి పెంచి పెద్దోడ్డ జేసి పెర్లి జేకానాండీ?.... మరి కొచ్చినప్పుడల్లా గుబులుగానే వుంటాది బాబూ!” కోటయ్య కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. అది గమనించిన గురుమూర్తికి ముసలాది హృదయం అర్థంవైది. ఎంత పోట్లాడుకున్నా అతని రక్తాన్ని పంచుకు పుట్టిన కొడుకు—కడుపు తీసి అలాంటిది. ఈ సంబంధాన్ని తెంచడం ఎవరితరం? గురు మూర్తి నిశ్శబ్దంగా వుండడం గమనించిన కోటయ్య తన బాధను పసి కట్టాడనుకుని మాట మార్చాడు.... “అదీ వయసులో నేను మట్టుకు తక్కువేం తిన్నా నబ్బాయిగోరూ? ఆ వయసులో అదీ కంటే బలంగా వస్తాడులాగ వుండేవోడ్డ!” అన్నాడు కోటయ్య గర్వంగా....

“అయితే కోటయ్యా! నువ్వు కొడుతుండే వాడివా?” అని అడిగాడు గురుమూర్తి.

“కొట్టడమా!....అయితే అబ్బాయి గోరూ అప్పుడు కూడా నేను యిట్లాగే ముసలాదిగానే వుండానను కుంటుందారా? బలే! ఇట్లాగట్లాగ కొట్టే వాడినా....”

“అయితే, తిరుపతి నిన్ను కొట్టాడంటే అందులో తప్పేం వుంది? కొట్టాడంతేగా?” అన్న గురుమూర్తి మాటలకు కోటయ్యకు అభిమానం వేసింది. పై పంచ ఒక్కసారి దులిపి, “ఈ సారి నా వంటిమీద చెయ్యేసి సూడమనండి తెలుసుద్ది” పై పంచ మళ్ళా బజాన్న వేసు కున్నాడు. కోటయ్య పైకి దాబులు పలుకుతున్నా డనీ, ఆ స్థితిలో ఆతనేఏ చెయ్య లేదనీ, గురుమూర్తికి బాగా తెలుసు—అయినా ఆ స్థితిలో ఏం చెప్పినా వినేట్టుగా లేదు కోటయ్య....

*

ప్రితివారం వచ్చిందంటే, పండగలాగ వుంటుంది—అందరికీ. ఆ రోజు పొద్దెక్కిలేవడం,

సెనెన్సుకి సావగతం

క్రతుహాలంతో విప్లవ
వెలుగులు జల్లే నీ కళ్ళలో
ఎందుకీ ఎంత నీడలు
ఊడలల్లుకుంటున్నాయి?

అరోగ్యం ఉట్టిపడే
మెరిసే నీ చర్మం ముడతలు
మచ్చలుగా ఎందుకీలా మాసింది?

ఎత్తులకి ఎగసి నిప్పురవ్వలు
కురిసిన చిచ్చు బుడ్డి విచారంగా
కుమిలిపోతోంది

అయాసంగా రొప్పుతూ
బస్సు వెనక పరిగెత్తే
లావుపాటి పక్కింటి పిన్నిగారిలా
కాలం వెనక చూపులు చూస్తూ పారిపోతోంది.

అడుగెసిన అగాధంలోకి
హాహాకారాలు చేస్తూ
స్లా మోషన్ లో కూలిపోతున్నాను.

వారం రోజుల క్రితం గడియారం
ఆగిపోయింటే,
నా కళ్ళూ మెరుస్తాయి

—లలిత

సెనెన్సు అంటే - వృద్ధాప్యం

మధ్యాహ్నాలు కూడా బాగా నిద్రపోవడం, సాయంత్రాలు ఏ స్నేహితుల యిళ్ళకైనా తాము వెళ్ళడమో, వారు తమ యిళ్ళకు రావడమో, జరగడం సహజం. నీసీమా చూడడం అంటే అసక్తిగలవాళ్ళు అదివారాన్ని పూరికేపోసియారు. భార్యాపిల్లల్ని తీసుకుని నీసీమాలకు కూడా వెళ్ళడం జరుగుతుంది. అయితే గురుమూర్తి యివన్నీ పాటించకపోయినా, అదివారం వస్తే పొద్దున్న ఆలస్యంగా లేవడం, మధ్యాహ్నాలు బాగా నిద్రపోవడం అదివారాల కార్యక్రమాల్లో ముఖ్యమైన అంశాలు. పిల్లల్ని సాయంత్రాలు ఎక్కడికైనా తీసుకెళ్ళాలంటే శారదే కారు దైవు చేసుకుంటూ పిల్లల్ని తీసుకెళ్తుంది.

ఆ రోజు అదివారం - మామూలుగా పొద్దెక్కి లేవవచ్చని పొద్దున్న ఎనిమిది గంటలైనా లేవలేదు గురుమూర్తి - మంచి నిద్రలో వున్న సమయంలో శారద హడావిడిగా వచ్చి లేవడంతో హఠాత్తుగా కళ్ళు తెరిచాడు గురుమూర్తి - ఎదురుగా తన శ్రీమతి గాభరాగా నిలబడి వుంది. "ఏఏటి శారదా?"

"తొందరగా లేవండి: కోటయ్య తాతకేవో కొంప మునిగినట్టుంది. ఏడుస్తూ వచ్చాడు." అంటూ భర్తను చేయి పట్టుకుని లేపి కూర్చో బెట్టింది శారద. గురుమూర్తికి నిద్రమత్తు వదలలేదు. మళ్ళీ పడుకుని, "నే నిప్పుడు లేవ లేను - నేను లేవనన్నానని మీ కోటయ్య తాతతో చెప్పు." అని తలకింద దిండు తీసి మొహాన్ని కప్పుకుని మళ్ళీ పడుకున్నాడు. "మీరు త్వరగా లేచి రావాలండీ: కోటయ్య తాత గుండెలు బాదుకుని ఏడుస్తున్నాడు. తర్వాత ఏం జరుగుతుందో భయంగా వుంది." అని భర్తను తొందర పెట్టింది శారద. భార్య అత్రుతనీ, గాభరానీ, చూడలేక తప్పనిసరిగా తన బద్దకశ్రీని విమానం ఎక్కించి కళ్ళు నలుపుకుంటూ బైటి కొచ్చాడు. గురుమూర్తిని చూడగానే కోటయ్య నెత్తి నోరూ బాదుకుని ఏడుస్తూ, "అబ్బాయిగోరూ: నా బిడ్డని బలికించడయ్యా! అడు సచ్చిపోతుండాడు. రక్షించండి బాబూ!" అని గురుమూర్తి రెండు కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు. గురుమూర్తికి ఏమీ అర్థం కాలేదు. కోటయ్యను లేవదీసి, "ఏమైంది కోటయ్యా? నీ కొడుక్కి ఏ వచ్చింది? ఏడవకుండా జరిగిందేదో చెప్పు!" అని అడిగాడు గురుమూర్తి.

"నాతో రాండి సూద్దురు గాని!" అని గురు

మూర్తిని పక్క వీడిలో ఒక సందులోకి తీసుకు వెళ్ళాడు కోటయ్య. ఒక పూరిపాక ముందు నుంచి సందు చివరదాకా జనం పోగైవున్నాడు.

"అయ్యో దేవుడా!" అని కేకలు దూరా న్నుంచి వినిపిస్తున్నాయి. మధ్యలో ఆ కేకలు చీల్చుకుంటూ ఒక ఆడగొంతు కీచుమంది.

"ఇంటున్నారా బాబూ: నా కొడుకుని...." అంటూ కోటయ్య గబగబా గుంపులో దూరాడు. గురుమూర్తి కూడా గుంపు దగ్గరకు చేరు కున్నాడు. గురుమూర్తిని చూడగానే జనం 'స్లిదరోగారు వచ్చారు' అంటూ షక్కకి తప్పు కుని దోవ యిచ్చారు. గురుమూర్తి తిరపతి గుడిసె ముందు నిలబడ్డాడు. అక్కడి దృశ్యం

అల్యామినియం పాత్రలను వాడే కొద్దీ వాటి కొంత తగ్గిపోయి, పల్లబడతాయి. ఇలా పల్ల బడతాన్ని తగ్గించడానికి వాటిని వీలైవచ్చడల్లా పొడిగా ఉండే బేబుల్ సాల్ట్ తో పాలిష్ చేయాలి.

వర్షించ నలవికాకుండా వుంది. తిరపతి చేతిలో ఒక పక్క కాలుతున్న ఒక పెద్ద లావుపాటి కబ్బెప్పల్ల పట్టుకుని నుంచున్నాడు. జనం అతణ్ణి విడిపించి బైటికి తీసుకు రావాలని చాలా ప్రయత్నించారు - కాని, అప్పుడున్న వేడిలో బైటికి రాకుండా వాళ్ళను విడిలించేశాడు - ఇక రెండో వైపున కొంచెం దూరంలో తిరపతి భార్య అప్పల నరిసి చేతిలో కొడవలి పట్టుకుని వుంది. చీర పైకి ఎగ కట్టుకుని వుంది. మొహం కంద గడ్డ లాగ ఎర్రగా వుంది. జట్టు విర బోసుకుంది. కాళికాదేవి లాగ భయంకర రూపం చాల్చి వుంది. ఇద్దరి వంటి మీదా గాయాలున్నాయి. తిరపతి

దుజం మీది రక్తం కారుతుంది. వాళ్ళిద్దరూ గురుమూర్తిని గమనించలేదు. నోటి కొచ్చిన కూతలు కూసుకుంటున్నారు - అంతలో గుమ్మంలో నుంచున్న గురుమూర్తిని గమనించిన అప్పల నరిసి కొర కొర గురుమూర్తిని చూసుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళింది. అయినా నోరు మూతబడలేదు. నోరు విప్పుకుండా తిరపతి అక్కడే నుంచున్నాడు. వాళ్ళిద్దరికీ యెప్పుడు పోట్లాట వచ్చినా కోటయ్యను గురించే: ఏవైనా తండ్రికిదా అని - అతన్ని తమ వద్ద వుంచుకుందామంటాడు తిరపతి. ససేమిరా వీల్లేదంటుంది అప్పలనరిసి - ఆ ముసలాడు తమ వద్ద వుండడం ఆమెకిష్టం లేదు. తండ్రిమీది ప్రేమ కొద్దీ ఎప్పుడైనా ఆ పేరు ఎత్తితేచాలు. ఆ రోజు యిల్లా వాకిలి ఏకం చేసి కూడువండడు. ఏం చేస్తాడు? గయ్యాళి భార్య. ఎంతమంచిగా చెప్పినా వినే తత్వంకాదు అప్పలనరిసింది. తండ్రిని గురించి అప్పుడప్పుడు బాధపడతాడు తిరపతి. ఆ దృశ్య న్నంతా చూసిన గురుమూర్తి "తిరపతి!" అని గట్టిగా కేకవేశాడు. తిరపతి ఉలిక్కిపడి బైటి కొచ్చాడు.

"ఏఏట్రా యదంతా? ఏం జరిగింది?" అడిగాడు.

"ఏవుండందయ్యా! ఎప్పుడు తగాదా వచ్చినా మా అయ్య గురించేనండీ: మా అయ్య పేరెత్తపడండి! ఆరోజు కూసుండడు - అయ్య యెల్లినకాణ్ణుంచి నా మనసేం బాగాలేదండీ. ఎంతైనా కన్న తండ్రికదాండీ: 'మా అయ్య రిచ్చాబండి మా అయ్యకిచ్చేసి మనం కొత్తది కొనుక్కుందాం.' అన్నానండీ! అంతే. దానికేనండీ యింత రాద్ధాంతం - ఏదో మీరు కాపాడుతున్నారు కాబట్టి బతుకుతున్నాడు. లేకుంటే ఆ ముసలాడిగతి ఏండినెప్పుండీ! ఇయ్యాల ఆరిచ్చా గురించేనండీ యీ పోట్లాట - ఏవైనా బండి యిచ్చేతానన్నానండీ - ఆ మాటకి, 'అబ్బా కొడుకులు నాకు తెలీకుండ కలుస్తున్నారన్నమాట. అందుకే యింత పేచె పుట్టకొచ్చింది. ఇయ్యాల రిచ్చా యితానంటావు - రేపు యీ పూరిగుడిసె యిచ్చేసి, నెట్టుకింద వుండావంటావు - మీరంతా ఒకటే, నేనే పరాయిదాన్ని' అంటూ పెద్ద గొడవ పేసిందండీ. దాంతో నాకు కోపం రెచ్చి పోయిందండీ, పట్టలేక రెండేళానండీ - పూరుకోక పెద్ద గోల మొదలెట్టిందండీ - ఆ గోల యీవర కొచ్చిందండీ.... అయినా మా అయ్య మొత్తు కుంటానే వుండేవాడండీ ఆడదాన్ని నెత్తికెక్కించు

కోకురా అని - నేను యిట్లేదండి. ఈరునాడ ఏకవయ్యాక తెలిసొచ్చిందండి. ఇది యియ్యాలతో పోదండి!" అంటూ లోపలికి పోయాడు తిరపతి. ఆతనితోపాటు అక్కడి జనంకూడా కొంతమంది లోపలికి వెళ్ళారు మళ్ళీ ఏం జరుగుతుందోనని- అది గమనించిన గురుమూర్తి వెంటనే తిరపతిని బైటికివీలించి, "చూడు తిరపతి! ఇప్పుడు మళ్ళీ మీరిద్దరూ పోట్లాడుకున్నా. కొట్టుకున్నా వెంటనే పోలీసుల్ని పిలిపించి జైల్లో పెట్టిస్తాను. తెలిసిందా?" అని బెదిరించాడు గురుమూర్తి-వెంటనే తిరపతి, "బాబుగారూ! పోట్లాటం నాకు సరదాండీ, ఇన్నాళ్ళూ యెంతో ఓర్పునందీ-ఇయ్యాల మరీ రెచ్చిపోయిందండి. మా అయ్యను అనరాని మాటలంటూంటే పూరుకోలేక పొయ్యాను-" అని తన బాధను వివరించాడు. గురుమూర్తి తిరపతి బాధను అర్థం చేసుకున్నాడు-వెంటనే అప్పలనరిసిని కూడా పిలిచి, చివాట్లుపెట్టి తను యింటికి వెళ్ళిపోయాడు. జనం కూడా ఎక్కడి వాళ్ళక్కడ సర్దుకున్నారు-ఆ సందు వానకురిసి వెలిసినట్టయింది. వాళ్ళ కక్షలేవిదో, ఆపేక్ష లేవిదో గురుమూర్తికి అర్థం కాలేదు.

ఇట్లు చేరగానే శారద అడిగింది, "ఏవైందండీ? చాలామంది జనం మూగారటగా? తిరపతి ఎలావున్నాడు? బాగా దెబ్బలు తగిలాయా?" అని ఆశ్రంగా.

"వాళ్ళ కక్షలకి, ఆపేక్షలకి గల అంతరార్థం ఏవిదో అర్థం కావడంలేదు శారదా! అయినా తండ్రిని ముందు బైటికి వెళ్ళగొట్టాడు-వెళ్ళి పోయాక తండ్రిమీద ఎక్కడలేని ప్రేమ, దయా పుట్టుకొచ్చాయి. ఒకళ్ళకొకళ్ళు దూరమైనకొద్దీ ప్రేమలు పెరుగుతాయి కాబోలు!" అని గురుమూర్తి అక్కడ జరిగింది, తాను చూసింది అంతా వివరించాడు.

*

అదే రోజు రాత్రి సుమారు ఎనిమిది గంటల ప్రాంతంలో గురుమూర్తి క్లబ్బుకు వెళ్ళి తిరిగి వస్తూ, తిరపతి ఇంటి వెనక కొంచెం దూరంలో చింత చెట్టు కింద కారు ఆపి, ఇంటి పక్క గోడ దగ్గరకు వచ్చాడు వాళ్ళ పరిస్థితి ఎలా వుందో చూడాలనుకుని. గది కిటికీలోంచి దీపం వెలుతురు కనిపించింది. బైటంతా చీకటిగావుంది. రోడ్డు లైటు కూడా లేదు. తాను ఎవ్వరికీ కనబడకుండా నీడలో నుంచుని గదిలోకి చూశాడు.

ఉప్పు-వీడు కారిపోతుండా ఉండడానికి ఉప్పు ఉంచిన పాత్రలో కొన్ని బియ్యపు గింజలు వేసి పెడితే చాలు!

లాంతరు ఎత్తుగా ముక్కాలు వీట మీద పెట్టి వుంది. దీపం దగ్గరగా అప్పలనరిసి కాళ్ళు బార జాపుకుని కూర్చోని వుంది. ఆమె ఒళ్ళో తిరపతి తల పెట్టుకుని పడుకుని వున్నాడు. ఆ దృశ్యం చూస్తే వాళ్ళనలు పోట్లాడుకున్నారా అని అనిపిస్తుంది. గురుమూర్తికి చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకపోయాడు. అప్పలనరిసి తిరపతికి తగిలిన దెబ్బలకు ఏదో మందు రాస్తున్నది. తిరపతి కళ్ళు మూసుకుని మైమరచి మందు రాయించుకుంటున్నాడు. గురుమూర్తి దృష్టి అప్పలనరిసి మొహం మీద పడింది. ఆ వుదయం చూసిన అప్పలనరిసికి, అప్పుడు చూస్తున్న అప్పలనరిసికి వున్న తేడాని కొలవలేకపోయాడు. ఆ రౌద్ర రూపం, ఆ క్రోధ పూరితమైన చూపులు, కండగద్దలాంటి ఎర్రని మొహం, ఎటు మాయమయాయో తెలియలేదు. చక్కగా తల దువ్వుకొని, ముడి వేసుకొని, తల్లో మల్లెపూలు ముడుచుకుని, నుదుట కుంకుమ

కంచు పాత్రలను తళతళా మెరిసేలా చెయ్యడానికి వాటిని నిమ్మరసం కలిపిన 'బ్రాస్'లో పాలిష్ చెయ్యాలి. ఇలా చేస్తే అవి ఎక్కువ కాలం శుభ్రంగా ఉంటాయి.

దిద్దుకుని, కళ్ళ నిండా కాటుక పెట్టుకుని వుంది. మొహంలో చిరునవ్వు చిందులాడుతూ, ప్రీతి వుండ వలసిన సహజమైన మమత, ప్రేమ అప్పల నరిసిలో ఉట్టిపడుతూ వుంది - అప్పలనరిసి 'అప్పరస'గా మారిందా? అనిపించింది గురు మూర్తికి. ఆ దృశ్యం నిజంగా గురుమూర్తిని చకితుణ్ణి చేసింది. ఎంతో ఆనందంగా యింటికి తిరిగి వచ్చాడు. వస్తూనే "శారదా! ఇలా రా! నీకో శుభవార్త చెబుతాను!" అని తాను చూసిన దృశ్యాన్ని వర్ణించి చెప్పాడు. శారద ఆలాగే ఎంటూ నిశ్చేష్టురాలైంది.

"ఎవరనగలరు శారదా ఆ దంపతుల జీవితం సుఖమయం కాదని?" అని, "వాళ్ళు బజారెక్కి పోట్లాడుకున్నా మళ్ళా మర్చిపోతారు. అదే మనలో అంటే చదువుకున్న వాళ్ళల్లో, డబ్బుగల వాళ్ళల్లో, అయితే కాస్త పోట్లాటకు, కక్షలు పెంచుకుని, సంవత్సరాల తరబడి మాటలు మానేసి, ఆ యింటి మీద కాకి, ఈ యింటి మీద వారికూడదని శాసిస్తాము. కక్షలకి, ఆపేక్షలకి చదువు అంతస్తు లతో పనిలేదు. సంస్కారం కావాలి శారదా! సంస్కారానికి జాతిమత భేదాలు లేవు. అస్త్ర, అంతస్తులతో సంబంధం లేదు. అర్థవైందా శారదా?" అంతా విని శారద, "మీరు చెప్పిందంతా బాగానే వుంది. అయితే మరి అప్పల నరిసిలో అంతస్తు, చదువు, సంస్కారం ఏవీ లేవు. చదువు, అంతస్తు, జాతి వీటిల్లో ఏది వున్నా, అలా బజారెక్కేదా? మొగుణ్ణి కొట్టేదా? మాచని వెళ్ళగొట్టేదా?" అంది.

"నువ్వన్నట్లు ఆమెలో ఏవీలేవు. అయితే ఆమెలో సంస్కారం అవగింజంత వుంది కాబట్టే తన తప్పు తాను తెలుసుకుని సాయంత్రానికి భర్తను ఆదరించింది. మనలో అయితే చదువు, అంతస్తు వున్నా కూడా అలా పోట్లాటరాగానే భార్య పుట్టింటికి వెళ్ళిపోవడమో, లేకపోతే మరెక్కడికైనా వెళ్ళి పోవడమో, లేకుంటే మూడు రోజులు ముసుగు తన్ని పడుకోవడమో-ఇవేవీ కాకపోతే పుట్టింటి వాళ్ళచేత మొగుణ్ణి చివాట్లు పెట్టించడమో జరుగు తుంది. అప్పలనరిసిలో అవగింజంతైనా సంస్కారం వుంది కాబట్టే, పొద్దుట జరిగిందంతా మర్చిపోయి, భర్తను ప్రేమతో తనవాణ్ణి చేసు కుంది." అని గురుమూర్తి అనగానే శారద, "పోనీలెండి వాళ్ళ జీవితం కలకాలం అలా వుండాలనే కోరుకుందాం." అంది - అదే తన ఆశీస్సుగా.

గృహాలంకరణ

ఇంటిని అందంగా తీర్చి దిద్దడంలో ఇల్లాళ్ళ బాధ్యత ఎంతయినా ఉంది. అందుకే మన ప్రాచీనులు ఇంటిని చూసి ఇల్లాలిని చూడమన్నారు. అయితే 'ఇంటిని అందంగా తీర్చిదిద్దడం ఎలా?' అన్నది ఒక పెద్దప్రశ్న. ఆ ప్రశ్నకు జవాబు 'గృహాలంకరణ' కళ.

'గృహాలంకరణ' కళకు మన ప్రాచీనులు ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఇచ్చారు. ముగ్గులు పెట్టడం, ఇల్లు అలకడం, ఇంటిని రోరణాలతో అలంకరించడం వంటి వాటి ద్వారా ఇంటిని అందంగా ఉంచుకునే ప్రయత్నాలు చేశారు. కాలంరోదాటు మనుషులలో మార్పు వచ్చినట్లే గృహాలంకరణలో కూడా ఎన్నెన్నో మార్పులు వచ్చాయి.

పాశ్చాత్యులు గృహాలంకరణకు 'ఇంటీరియర్ డెకొరేషన్' అన్న పేరిట ప్రత్యేకస్థానం ఇచ్చి గుర్తించారు. 'ఇంటీరియర్ డెకొరేషన్' లో పాశ్చాత్యశ్రీలు ఎంతో ముందంజ వేశారు. ఇప్పుడు భారతదేశంలో కూడా అటు పాశ్చాత్య గృహాలంకరణ విధానాలనూ, భారతీయ గృహాలంకరణ

వర్ణచిర్రాలు : 'ఐ సి ఐ' వారి సౌజన్యంతో

విధానాలనూ కలగలిపి తమ ఇళ్ళను అందంగా దిద్దితీర్చే వనితలు ఎందరో ఉన్నారు.

ఇళ్ళను చక్కగా అలంకరించడానికి ముఖ్యంగా కావలసింది ఆసక్తి. ఆ ఆసక్తితోబాటు ఇంటిని అలంకరించడానికి ఓర్పు ఉండాలి. ఆ ఓర్పు ఉంటే గృహాలంకరణ చేసే నేర్పు తనంతటానే వస్తుంది.

ఇళ్ళలోని గదుల గోడలకు వేసే రంగులు, ఆ గోడలమీద అమర్చే బొమ్మలు, గదుల నేల మీది పరుపులు, గదులలో అమర్చే పూలకుండీలు, బిల్లులు, కుర్చీలు, సోఫాలు, దీపాలు—అన్నీ గృహాలంకరణకు తోడ్పడేవే. అందువల్ల ప్రతి చిన్నవిషయం గురించి కూడా జాగ్రత్తలు తీసు కుంటూ అలంకరిస్తే ఇల్లు కళకళలాడక ఏం చేస్తుంది?

ఇళ్ళను అలంకరించడానికి ఉపయోగించే సామగ్రిని ఎవరికివారు తమ అభిరుచికి తగ్గట్టు ఎన్నుకోవడం మంచిది. కాని ఈ విషయంలో పాటించదగ్గ చిన్న చిట్కాలు కొన్ని ఉన్నాయి. మీకు ముదురురంగులు ఇష్టం అనుకోండి. అయినా ఇంటిని ముదురురంగులతో అలంకరిస్తే అంతగా బావుండదు. ముదురురంగులను ఎక్కడన్నా ఉపయోగించదలుచుకుంటే వాటి పక్కనే లేతరంగులు ఉపయోగించి వాటి సొగసును ఎక్కువ చెయ్యవచ్చును.

గృహాలంకరణ చేసేవారు తమ ఇల్లు ఎటు వంటి ప్రాంతంలో ఉందో కూడా చూసుకోవాలి. పాక్షరీలకు దగ్గరగా ఉన్న ఇళ్ళలో మసీ, దుమ్మా పేరుకు పోతుంటాయి. అందువల్ల ఆ రకమైన ఇళ్ళలో వాడే గుడ్డలు (గృహాలంకరణ కోసం వాడే తెరలూ, పరుపులూ వంటివి) తరచుగా ఉతికినా అగేలా ఉండాలి; అలాగే అక్కడ వాడే రంగులు తరచుగా కడిగినా నిలబడగలిగేలా ఉండాలి. కొన్ని ఊళ్ళలోని ఇళ్ళలో దుమ్ము పేరుకు పోతూ ఉంటుంది.

ఈ సమస్యలన్నిటి గురించి ముందుగా ఆలోచించి గృహాలంకరణకు పూనుకోవాలి. ఉపయో

గించే వస్తువులను ఎన్నుకోవడం మైననే గృహాలంకరణ బాగోగులు ఆధారపడి ఉంటాయి. అందువల్ల మంచివిగా, మన్నికగలవిగా ఉండే వస్తువులతో గృహాలను అలంకరించడం మంచిది; అది ఎంతో చౌక కూడా. పెద్ద ఎత్తున ఖర్చుపెట్టలేము అనుకునేవారు చౌకగా దొరికే వస్తువులతో ఇంటిని పూర్తిగా అలంకరించి ఆ తర్వాత ఇబ్బందులపాలుకావడం అంత మంచిది కాదు. అంతకన్నా మంచి వస్తువులు ఉపయోగించి ఇంట్లో ఒక్కొక్క భాగాన్నే అలంకరించడం మంచిది.

చక్కని ప్రణాళికతో ఇంటిని చక్కగా అలంకరిస్తే లభించే తృప్తి, మీ పనితనాన్ని పది మందీ మెచ్చుకున్నప్పుడు కలిగే ఆనందం ఎంత విలువైనవో అనుభవమే తెలియచెప్పగలదు.

ఎవరన్నా ఇంట్లోకి రాగానే మీ యిల్లు ఎలా కనబడితే బావుంటుందని మీరనుకుంటారు? కొందరికి తమ యిల్లు ఆధునికంగా కనిపించాలన్న ఆసక్తి ఉండవచ్చు. కొందరికి ఇల్లు ఆధునికంగా కనబడకపోయినా ఉన్నంతలో ఆకర్షణీయంగా కనిపించాలన్న ఇష్టం ఉండవచ్చు.

ఇంటికి అందాన్ని చందాన్ని పెంపొందించడంలో రంగులు వహించే పాత్ర అంతా ఇంతా కాదు. ఉదాహరణకు ఇంట్లో ఒక గది ఇరుగ్గా ఉందనుకోండి. ఆ గదికి పూసే రంగులను బట్టి దాన్ని విశాలంగా కనిపించేలా చెయ్యవచ్చు.

24, 25 పేజీలలోని వర్ణ చిత్రాలలో రకరకాల 'గృహాలంకరణలు' కనిపిస్తున్నాయి. 24 వ పేజీలో మీద ఉన్న వర్ణ చిత్రంలో ఒక అందమైన డ్రాయింగ్ రూమ్ కనిపిస్తుంది. గోడకు తగిలించిన చిత్రాలలోనూ, గదిలో అమర్చిన సోఫాలు, బిల్లులు వంటివాటిలోనూ, కిటికీకి అమర్చిన తెరలోనూ ఆకర్షణ కనిపిస్తుంది. గది మూల ఉంచిన పూలతొట్టి, ఆ పక్కనే ఉంచిన టేబుల్ లైటు, బిల్లలమీది పూల కుండీలు గదికి అందాలు దిద్దుతున్నాయి. గది గోడలరంగు, నేలమీది పరుపు ఎంత చక్కగా అమరాయో ఈ చిత్రంచూస్తే స్పష్టమవుతుంది.

ఆ కింది చిత్రంలో ఆధునికమైన పడక గది కనిపిస్తుంది. ఆ పడక గదిలోని మంచం, దాని మీది పరుపు, గది నేల మీది పరుపు, మంచం వెనుక ఉన్న అమరికలు, మంచం ఇవతల ఉన్న

అర్థం, దానికి రెండు వైపులా ఉన్న దీపాలూ—గదికి ఆకర్షణ కలిగిస్తున్నాయి.

పాతకాలం నాటి వస్తువులు కూడా ఇంటి అందానికి తోడ్పడేలా చేసుకోవచ్చును. పోస్ చేస్తున్న అమ్మాయి పక్కనే ఉన్న భోషాణం పెట్టె కూడా ఇంటికి అందం చేకూర్చే కళాఖండంగా పనికి వస్తుందని వర్ణచిత్రం చూస్తే స్పష్టమవుతుంది.

25వ పేజీలో మీదగా కనిపించే వర్ణ చిత్రంలో ఆధునిక గృహాలంకరణ కనిపిస్తుంది.

ఈ వర్ణచిత్రాలలో కనిపిస్తున్న తీరులో ఇళ్ళను అలంకరించుకోవడం కష్టమేమీ కాదు. ఆధునిక వాస్తుకళావేత్తలు ఇళ్ళలో ఏయే భాగం ఎలా ఉండాలి, ఏయే భాగానికి ఎటు వంటి రంగులువేస్తే బావుంటుందో చెబుతారు.

ఉదాహరణకు పడక గదిలో ఉపయోగించే రంగులు మరీ కొట్టవచ్చేలా ఉండకూడదు. కళ్ళకు చల్లగా కనిపించే రంగులు వాడి పడక గదిని అలంకరించాలి. పడకగది రంగుల మీద నిద్ర ఆధారపడి ఉంటుందంటారు వాస్తు శాస్త్రజ్ఞులు. ఎంత ప్రశాంతంగా నిద్రపోతే ఆరోగ్యానికి అంత మంచిదని అందరూ ఒప్పుకుంటారు. అలాగే పడకగది అసహ్యంగా ఉంటే, ఉదయం లేవగానే కంటపడే ఆ అసహ్య వాతావరణం—చేసే వసుల మీద తన ప్రభావం చూపే ప్రమాదం కూడా లేక పోలేదు. దీన్నిబట్టే గృహాలంకరణకు గల ప్రాముఖ్యం ఎటువంటిదో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఇలాగే పిల్లలు బాగా చదువుకోవడానికి కూడా కొన్ని రంగులు దోహదం చేస్తాయంటారు. తిన్న తిండి సరిగా ఒంటికి పట్టడానికి భోజనాలు చేసే గది కూడా చక్కగా ఉండాలి అవసరం ఉంది. డైనింగ్ టేబుల్ ఉపయోగించే వారు దానికి తగ్గట్టు తక్కిన వాటిని అలంకరించ వచ్చును.

గృహాలంకరణ కోసం ఇంటికి రంగులు పుయ్యడం వంటి వాటిని ఇల్లాళ్లే ఎంతో చక్కగా చెయ్యవచ్చు. మొదటి కాస్త శ్రమ అనిపించినా అలవాటుమీద అది సులభమే అనిపిస్తుంది.

రంగులు పుయ్యడంలో కొన్ని మెలకువలు ఉన్నాయి. అవి పాటించడం వల్ల మంచి ఫలితాలు

వస్తాయి. రంగు పుయ్యవలసిన ప్రదేశాన్ని (లేదా వస్తువును) అందుకు తగినట్లు సిద్ధం చెయ్యాలి. ఇలా చేస్తే పూసిన రంగు చక్కగా అంటుకుని ఎక్కువ కాలం ఉంటుంది.

ఇదివరకే రంగు పూత ఉన్న ప్రదేశం మంచి స్థితిలో ఉంటే మళ్లా బాగా బ్రష్ తో రాచి నున్నగా వచ్చేలా చెయ్యాలి. అందులో బీటలూ, బెజ్జాలూ ఏవైనా ఉంటే వాటిని ముందుగానే మరమ్మత్తు చేసి పూడ్చి మొత్తం ప్రదేశం ఒకే తీరులో ఉండేలా చేసుకోవాలి. అలాకాక రంగుపూత ఉన్న ప్రదేశం అంత మంచి స్థితిలో లేదనుకోండి, అప్పుడు ఆ ప్రదేశం మీది రంగుపూతను తొలగించి నున్నగా వచ్చేలా చేసి అవసరమైతే అత్తెలిక్ ఎమర్లన్ పూత పుయ్యవచ్చును.

అసలు రంగుపూత వెయ్యని కొత్త ప్రదేశాలకు రంగు పూసే ముందు-ఆ ప్రదేశాలు తడిగా కాక పొడిగా ఉండేలా చూసుకోవడం అవసరం. ఇటువంటి కొత్త ప్రదేశాలకు అత్తెలిక్ ఎమర్లన్ పూసినా మంచిదే.

కర్ర సామాన్లకు పెయింటు పుయ్యడం ఎలా? రంగు పూత వెయ్యవలసిన కర్ర సామాన్లను ఉప్పు కాగితంతో బాగా రాచి నున్నగా చేసి ఆ తర్వాత రంగు పుయ్యడం మంచిది. సెంటెటిక్ ఎనామెల్ పూసి కర్రసామాన్ల అందం పెంచవచ్చు. ఆ కర్రసామాన్లమీద ఇదివరకే వేరే రంగు పూత ఉంటే దాన్ని తొలగించడం మంచిది. ఆ రంగు పూత కాస్త మెరుగ్గా ఉంటే దాన్ని తొలగించక దానిమీదే మరో పూత వెయ్యవచ్చు. లోహ సంబంధమైన ప్రదేశాలకు, సామగ్రికి కూడా రంగు పూసే ముందు వాటిని ఉప్పు కాగితంతో తుడిచి శుభ్రం చేస్తే-రంగు బాగా అంటుతుంది.

గృహాలంకరణపట్ల ఆసక్తిగల వారికి అనువైన రంగులూ, తక్కిన సామగ్రి పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో సులభంగా దొరుకుతాయి.

గృహాలంకరణలో వాడదగ్గ రంగుల గురించి వాటి పూత గురించి 'వనిత' పాఠకులకు ఏవైనా అనుమానాలు ఉంటే వాటిని మాకు రాస్తే, గృహాలంకరణ నిపుణుల నుంచి వాటి సమాధానాలు నేకరించి 'వనిత'లో ప్రచురించగలము.

మెలికల ముగ్గు

మొదట వరుసకు 20 చుక్కల చొప్పున (చుక్కలు ఒక దానికొకటి సమావదూరంలో ఉండేలా) 4 వరుసలు పెట్టుకోవాలి. ఆ వరుసల మధ్య కాస్త బోటు ఉండేలా చూసుకోవాలి.

ఆ తర్వాత ఈ వాలుగు వరుసల మీద 16 చుక్కల చొప్పున రెండు వరుసలు పెట్టాలి. ఆ తర్వాత ఆ 16 చుక్కల వరుసల మీద 12 చుక్కల వరుసలు రెండు ఉంచాలి. దానిమీద 8 చుక్కల వరుసలు రెండు ఉంచాలి. ఆ తర్వాత దానిమీద 4 చుక్కల వరుసలు రెండు ఉంచాలి. ఇలా మొదట 20 చుక్కలతో ఉంచిన వాలుగు వరుసల కింది బాగావ కూడా 16 చుక్కల వరుసలు రెండు, ఆ కింద క్రమంగా 12 చుక్కల వరుసలు

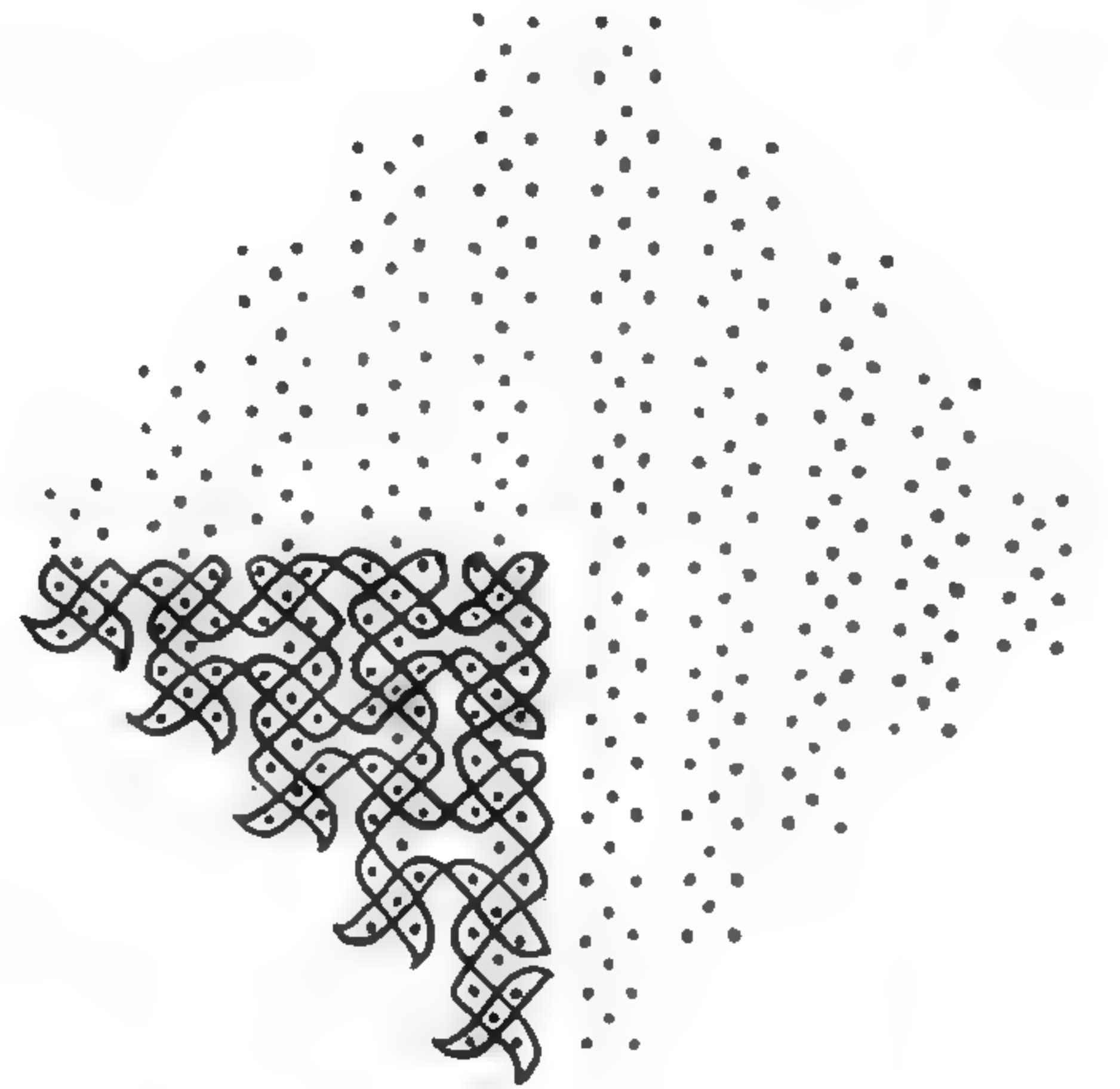
రెండు, 8 చుక్కల వరుసలు రెండు, 4 చుక్కల వరుసలు రెండు ఉంచాలి.

ఇలా మొత్తం చుక్కలు పెట్టాక ఈ వరుసల మధ్య ఆ వరుసలలో ఉన్న చుక్కల సంఖ్య కన్నా ఒకటి తక్కువ ఉండేలా చూసుకుని మళ్ళీ చుక్కలు పెట్టాలి. ఉదాహరణకు 20 చుక్కలున్న మీది రెండు వరుసల చుక్కల మధ్య 19 చుక్కలు, 16 చుక్కలున్న రెండు వరుసల మధ్య 15 చుక్కలు అలా ఉంచుకోవాలన్న మాట. (చిత్రం-1 చూడండి).

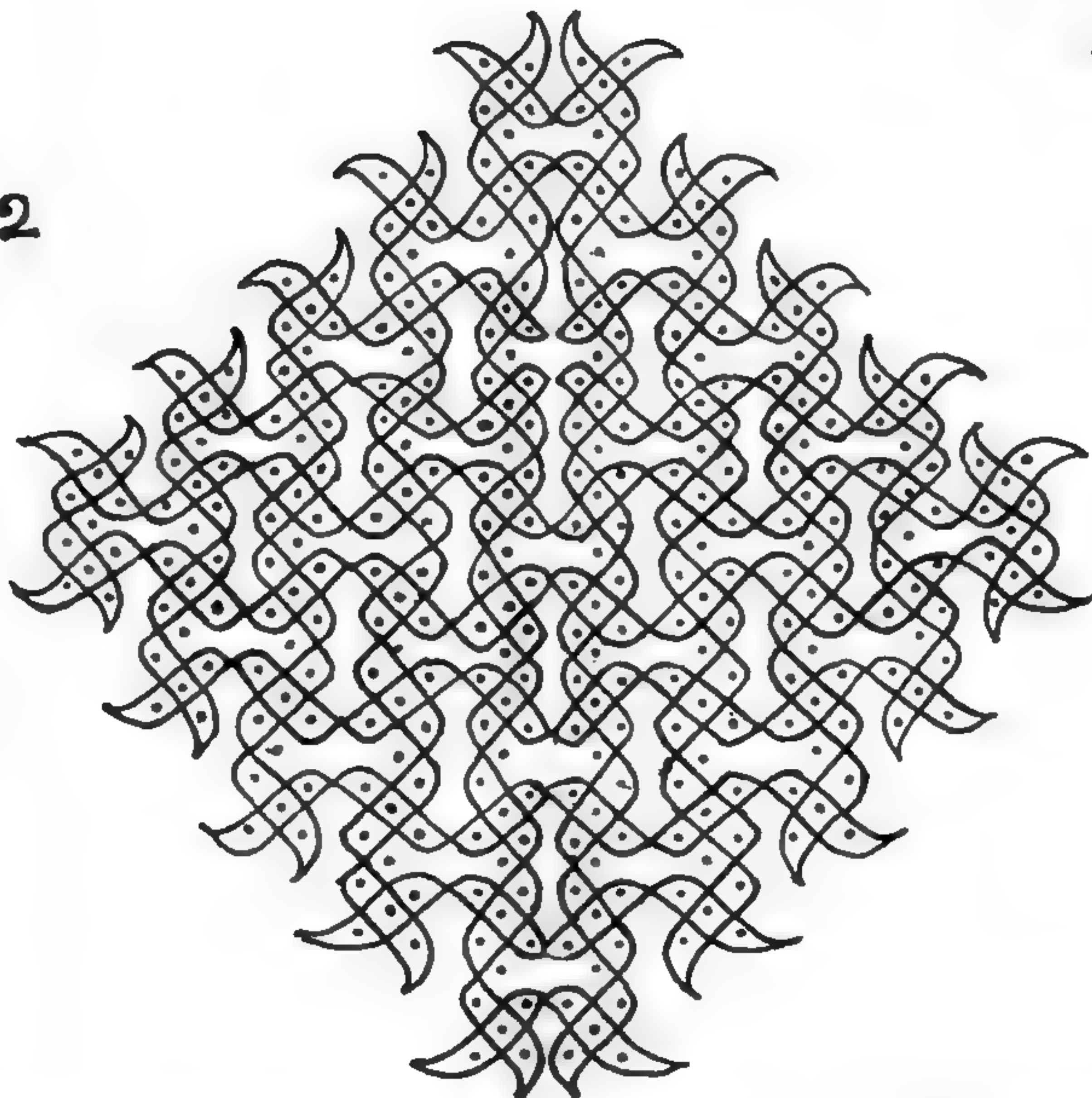
ఇలా చుక్కలు పెట్టి ఆ తర్వాత వాటిని చిత్రం-2లో చూపినట్లు కలిపితే ముగ్గు పూర్తవుతుంది.

—అర్. ఉషశ్రీ

1

2

అందచందాలు

మెడ

మన ప్రాచీన వాఙ్మయంలో శంఖం వంటి మెడలున్న స్త్రీలూ, మూడు ముడతలున్న మెడగల 'కంబుగ్రీవ'లూ కనిపిస్తారు. ఇలా మెడ అందాన్నిబట్టి కూడా స్త్రీలకు సర్వాయ పదాలు ఏర్పడ్డాయి. వీటన్నిటినిబట్టి స్త్రీల అందచందాలలో మెడకుగల పాత్ర ఎటువంటిదో తెలుసుకోవచ్చు. అందచందాలకు ప్రాధాన్యమిచ్చేవారు మెడ అందం గురించి కూడా జాగ్రత్తలు తీసుకుని మరింత అందంగా కనిపించే ప్రయత్నం చెయ్యవచ్చును.

అయితే చాలామంది తమ మెడ గురించి తీసుకోవలసినంత జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నట్లు కనిపించదు. ముఖం కడుక్కున్నప్పుడల్లా మెడ ముందూ వెనకూ శుభ్రంగా తోముకునే వాళ్ళు అరుదుగా కనిపిస్తారు.

మనుషులలో రకరకాల మనుషులున్నట్లే మెడలలోనూ రకాలున్నాయి. కొందరి మెడలు కథలలో వర్ణించినట్లు పొడవుగా సున్నితంగా హంస మెడలా, శంఖంలా ఉంటాయి. మరి కొందరికి మెడ ఉందా లేదా అన్నది దీపం పెట్టి వెదికితే తప్ప కనిపించనట్లు ఉండవచ్చును. అయితే ఏ రకం మెడ ఉన్నా దాన్ని గురించి విచారించ నక్కరలేదు. ఉన్న మెడను అందంగా ఉంచుకోవడం తేలికే అంటారు అందచందాల నిపుణులు.

అసలు మన భంగిమలో మార్పు వస్తే మెడ అందం పెరిగినట్లు కనిపిస్తుంది. అందుకే మూడల్స తమ తలబాగ్ ఎత్తి నడవడం వంటి వాటి ద్వారా ఆకర్షణీయంగా కనిపించే ప్రయత్నాలు చేస్తుంటారు. నాట్యకళాకారిణులు కూడా భుజాలనూ, ఛాతీ ఎముకలను తగినట్లు కదల్చడం ద్వారా

మెడ అందంగా కనిపించేలా చేస్తుంటారు. ఇలా చెయ్యడం వల్ల మెడకు లేని అందం వస్తుంది.

ఇలా తల యెత్తి నడవడంతోబాటు మెడను అందంగా ఉంచుకోవడానికి చిన్నచిన్న 'వైద్యాలు', చిన్న 'వ్యాయామాలు' చేసుకుంటే చాలు. వీటిని అలాగే చేస్తూ ఉంటే కొన్నేళ్ళ పాటు అలా అందంగా ఉండవచ్చును.

మెడ అందంగా కనిపించడానికి పాటించవలసిన ప్రధానమైన చిట్కా ఒకటి ఉంది. అది—'నిటారుగా నిలబడడం'. దీన్ని అమలు జరపడం ఎలా?

మొదట ఒక శుభ్రమైన గోడకు అనుకుని నిలబడాలి. గోడకు శరీరాన్ని బాగా ఆన్చి, అలా శ్రమపడకుండా నిటారుగా నిలబడడానికి ప్రయత్నించాలి. తలవెనుక భాగాన్ని గోడకు ఆన్చి, మూపును నెమ్మదిగా గోడకు ఆన్చే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. ఈ ప్రయత్నం చేస్తున్నప్పుడు మోకాళ్ళను వంచకూడదు. ఇలా పది నెకండ్లబాటు నిలబడి ఆ తర్వాత విశ్రమించవచ్చు. ఈ

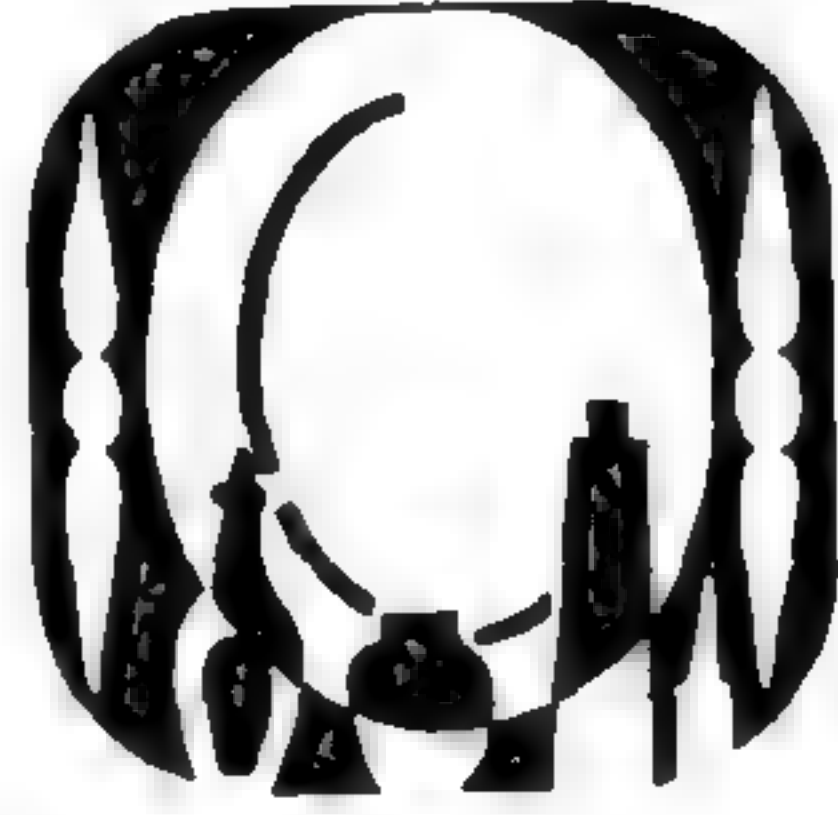

వ్యాయామం చేస్తున్నప్పుడు ఎలా ఉందో గమనించండి. ఆ తర్వాత గోడ దగ్గరినుంచి కదలి మామూలుగా కాస్తదూరం నడవండి. గోడదగ్గరికి తిరిగి వచ్చి ఈ వ్యాయామం మళ్ళీ చెయ్యండి. ఈ సారి గోడ దగ్గరినుంచి వెళ్ళిపోతున్నప్పుడు దగ్గరే ఏదన్నా కుర్చీ ఉంటే అందులో కూచోవాలి.

అలా కూచున్నప్పుడు వీపును వాల్చుకుండా నిటారుగా ఉంచుకోవాలి. ఆ తర్వాత భుజాలను కిందికి వాల్చుతూ, వెన్నెముకనూ, వీపునూ నిటారుగా ఉంచుకుని అలాగే లేచి నిలబడాలి.

ఇక మరో వ్యాయామం ఉంది. దాన్ని కూచునో నిలబడో ఎలాగైనా చెయ్యవచ్చును. భుజాలను కిందికి వాల్చి ఉంచుకుని తలను పైకెత్తాలి. ఆ తర్వాత తలను ఒక వైపునుంచి మరొక వైపుకు నెమ్మదిగా తిప్పాలి. అలా తిప్పుతున్నప్పుడు తల మధ్యకు వచ్చినప్పుడు కాస్త ఆగాలి. ఇలాగే తలను కాస్త ముందుకు వంచి ఉంచుకుని అటూ ఇటూ నెమ్మదిగా తిప్పాలి. ఈ వ్యాయామాల వల్ల మెడనరాల మీది ఒత్తిడి తగ్గి మెడను

చీకటి పొద్దున వెలుగురేఖ
(నవల)

[రచన: డి. కామేశ్వరి; ప్రచురణ: జయంతి పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ - 2; మామూలు పుస్తకం సైజులో 300 పేజీలు; వెల: 9 రూ. ల.]

ఒకరకంగా ఇదొక 'విప్లవచోరణి' గల కథ అని చెప్పొచ్చు. 'అంత పెద్ద విప్లవచోరణి కాదు-మామూలే' అనుకున్నవారు కూడా వుంటే వుండొచ్చు. అవిడ పెద్దదాక్టరు. చిన్నతనంలో తన బావను ప్రేమించింది. వారిద్దరికీ వివాహం కుదరలేదు. తలిదండ్రుల బలవంతం మీద, ఇంకో డాక్టర్ ను చేసుకుంది. కాని, బావ మీద ప్రేమ మాత్రం తగ్గిపోలేదు; పైగా దినదినాభివృద్ధి పొందుతూనే వుంది. ఆ దంపతులకు పిల్లలు కూడా పుడతారు. ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయిన బావ తిరిగి రావడంతో - బావ, ఆమె కలుసుకోవడం చూసిన భర్త - ఆమె మీద విరుచుకుపడతాడు. ఇద్దరిమధ్య తగువులూ, గొడవలూ, ఆమె రోకాన్ని భర్తనీ ఎదిరిస్తుంది. దానికి భర్త ప్రవర్తన కూడా కొంత కారణమవుతుంది. చివరికి భర్త-బావను కాలేస్తాడు; ఆమె కూడా విషాదపరిస్థితిలో మరణిస్తుంది. సూక్ష్మంగా ఇలా వుండే ఈ 'ప్రేమ కథ'ను రచయిత్రి, నవలగా (ఎక్కువగా 'ప్లాష్ బాక్'లో) నడిపించారు. తనకు ఇష్టం లేని పెళ్ళి చేసుకోడానికి గల బలవత్తర కారణాలూ; భర్త మీద తిరుగుబాటు చెయ్యడానికి గల కారణాలూ రచయిత్రి సమంజసంగా చూపించినా, 'ప్లాష్ బాక్' కథ మాత్రం మరి సాగినట్టుగా నడుస్తుంది. అందులో దాదాపు 50, 60 పేజీలు తగ్గి వుండి వుంటే-ఉత్సాహంగా వుండేదేమో! చివర్లో భర్త, బావను కల్పడం వగైరా సంఘటనలు 'సినిమా ప్రభావమా?' అని, అనిపించినా అనిపించవచ్చు.

అందంగా ఉంచుకుని తల యెత్తి నడవడం తేలికగా ఉంటుంది.

ఇలాగే మరో చిన్న ఎక్స్ పర్ సైజు కూడా ఉంది.

రెండు చేతులనూ వెనక్కు వంచి చేతి వేళ్ళను మెలివేసి ఉంచుకుని తల వెనుకభాగాన్ని ఆ వేళ్ళకు అన్పి వాటిని వెనక్కు నెట్టాలి. ఇలాగే రెండు చేతి వేళ్ళనూ నుదుటిమీద అన్పి వాటిని ముందుకు

నెట్టాలి. ఇలా చెయ్యడం ద్వారా మెదను ఆరోగ్యంగా ఉంచుకోవచ్చును.

చూయింగ్ గమ్ ను నమరడం ద్వారా దొడలను బాగా వ్యాయామం చేయించినట్లువుతుంది.

ఈ అన్నిరకాల వ్యాయామాలూ మెద ఆరోగ్యానికి దోహదం చేస్తాయి. అయితే వీటిలో దేన్నీ తొందరపడి గణగబా చేయకూడదు.

ఇలా వ్యాయామాలు చేస్తున్నా మెద అంవానికి దోహదం చేసే వైద్యాలు కూడా మానకూడదు. మెదను శుభ్రంగా ఉంచుకోడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నించాలి.

ముఖం కడుక్కుంటున్నప్పుడల్లా మెద ముందూ వెనుకూ కూడా చక్కగా శుభ్రం చేసుకోవాలి. మెదను మెత్తగా మాలిష్ చేసుకున్నా మంచిదే. మెద అందాన్ని రక్షించుకోవడానికి అనువైన క్రిములూ, తైలాలూ పెద్ద పట్టణాలలో దొరుకుతాయి. వాటిని ఉపయోగించి మెదను మాలిష్ చెయ్యవచ్చును. ఇలా మాలిష్ చేస్తే మెద ప్రాంతంలోని నరాలు నడలి ఆరోగ్యంగా ఉంటాయి. ఈ క్రిముల వల్ల మెదకు మంచి కాంతి కూడా వస్తుంది. మెద ఎండిపోకుండా, సాగుదల పొందడానికి అనువుగా ఉండడానికి ఈ క్రిములు సాయపడుతాయి.

మెద భాగానికి ఎటువంటి మేకప్ చేస్తే బావుంటుంది? కొద్దిగా పౌడర్ తీసుకుని తెలిసే తెలియనట్టు మెద మీద పూసుకుంటే చాలు. చర్మం నిగనిగలాడుతూ మెత్తగా కనిపిస్తుంది.

మెద అందం గురించి ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకోదలచుకున్నవారు అద్దంలో చూచుకుని ఎలా ఉంటే తాము అందంగా కనిపిస్తున్నామో అనుభవ పూర్వకంగా తెలుసుకోవచ్చును. *

ఉరిగింది వచ్చిన రామచంద్రయ్యగారు విషయం విని చాలా బాధపడ్డారు.

“ఆ చిన్నపిల్ల ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకుందో! పెద్దవాళ్ళం మనమే ఆశాభంగాన్ని భరించలేము కదా!” అన్నదాయన భార్యతో.

“నిజమే! ఆ దిగులే రుక్మిణిని కుంగ దీస్తున్నది. వాళ్ళమ్మ వచ్చాక ఆ స్పృహ తో చేర్చిద్దాము.”

మంచిరోజు చూసి హాస్పిటల్లో చేర్పించారు. ఆపరేషన్ కూడా అయిపోయింది.

రుక్మిణికి కొంచెం కులాసా చిక్కాక, రుక్మిణి తల్లి కూతుర్ని తీసుకొని వెళ్ళటానికే నిశ్చయించు కున్నది.

మాధవరావు కూడా స్థలం మార్పు మంచిదని ఒప్పుకున్నాడు.

వెళ్ళేరోజే అనసూయ వచ్చింది.

కుళల ప్రశ్నలయ్యాక చెప్పింది అనసూయ.

“మా వారికివూరే ట్రాన్స్ఫరయింది. ఇల్లు చూడమని వ్రాశారు. మీ పక్కాల్లు భాగి వుందా?”

“ఏమో! మా అత్తగార్ని అడుగుతా వుండు. నేనీ రోజే మా అమ్మతో వూరెళ్తున్నాను. నెల రెండు నెలరో వుండి వస్తాను. ఉత్తరాలు వ్రాస్తుంటావు గదా?”

“తప్పకుండా రాస్తాను. వెళ్ళి ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకో! ఏ ఆలోచనలూ పెట్టుకోకు. ఈ ఇల్లు కుదిరితే నీకు దగ్గరగా వుంటాను. మా పిల్లల్ని నీ దగ్గరికే పంపిస్తాను.”

“అయితే నా కింక పిల్లలు పుట్టరంటావా?” దిగులుగా అన్నది రుక్మిణి.

“చ చ....అంతమాట అనకు. పిల్లలంటే నీకు సరదా అని నీ దగ్గరకు పంపిద్దామని అన్నాను. వేరేగా భావించకు!” బాధపడ్తూ అన్నది అనసూయ.

భారతమ్మని తీసుకెళ్ళి ఆ ఇల్లు చూసాల్సింది అనసూయ.

“ఇంటివాళ్ళు వూళ్ళో రేరుట. వారం పది రోజుల్లో వస్తారని ఆ పక్కవాళ్ళు చెప్పారు. అప్పుడు కనుక్కొని నీకు ఉత్తరం వ్రాస్తాను!”

అని చెప్పి అనసూయ వెళ్ళిపోయింది.

వెళ్ళబోతూ అత్తగారికి మామగారికి నమస్కరిస్తుంటే కళ్ళల్లో నీరు తిరిగింది రుక్మిణికి. ‘వస్తానండీ!’ మాధవరావుకు మరోసారి చెప్పింది.

“నే చెప్పినవన్నీ గుర్తున్నాయిగా! వేళకి మండులు తీసుకో! వెంట వెంట ఉత్తరాలు వ్రాస్తుండు. త్వరగా వస్తావుగా!” భార్య చేతిని ఆప్యాయంగా నొక్కి వదిలాడు మాధవరావు.

“అమ్మా రుక్మిణి! పెద్దదాన్ని బాధస్తం

పెద్దకథ:

ఉండవల్లి జయశ్రీ

కొద్దీ ఏదన్నా మనసులో పెట్టుకోకు. ఆరోగ్యం బాగు చేసుకొని త్వరగా రా!” కోడలి తలని చేత్తో నిమురుతూ అన్నది భారతమ్మ.

“మీకింత వరకూ మనవడిని అందించలేక పోయాను. మీరే నన్ను తమించాలి!” కన్నీటితో అన్నది రుక్మిణి.

“దేవుడిస్తే దయ్యమైనా కంటుందని పెద్దలు చెప్తారు. దాని గురించి నువ్వేం దిగులుపడకు.” అందరి ఆశీర్వాదం తీసుకొని బయల్దేరింది రుక్మిణి.

*

రుక్మిణి తిరిగొచ్చేసరికి అనసూయ ఆడపిల్లను ప్రసవించింది.

ప్రయాణపు బదలికను కూడా లెక్కచెయ్యక వెంటనే వెళ్ళింది రుక్మిణి.

“ఎంత బాగుందో పాప! చాలా చక్కగా వుంది. నిజంగా అనసూయ అదృష్టవంతురాలు.” మనసులోనే నిట్టూర్చింది.

“కులాసాగా వున్నావా రుక్మిణి!” అదరంగా అడిగింది అనసూయ.

“నేను బాగానే వున్నాను. నువ్వెలా వున్నావు?”

“చూస్తున్నావుగా! మావారి కోరిక ప్రకారం ఆడపిల్లనే కన్నాను. మంచి పట్టుచీర ప్రెజెంట్ చేస్తానన్నారు.”

“ఒక్క చీరేనేమిటి? ఏకంగా అరదజను కొనెయ్యచ్చు. ఇంత చక్కటి పాపను నువ్వు ప్రెజెంట్ చెయ్యలేదా?” పాపను తనివితీరా చూస్తూ అన్నది రుక్మిణి.

“అనసూయా! పాపని ఒకసారి రోపలికి

తీసుకురావే! దిష్టి తీసి పడుకోబెడ్తాను. అందరి కళ్ళు మంచివి కావు.” బామ్మగారి గొంతు వినిపించింది రోపలినించి.

అప్రయత్నంగా తలెత్తి అనసూయవంక చూసింది రుక్మిణి.

వెంటనే పాప మీదున్న తన చేతుల్ని తీసేసి “రోపలికి తీసుకెళ్ళు అనసూయా! బామ్మగార్ని ఇచ్చిరా!” నవ్వుటానికి ప్రయత్నం చేస్తూ అన్నది రుక్మిణి.

“సారీ రుక్మిణి! నిన్ను బాధ పెట్టాలని బామ్మ ఉద్దేశం కాదు. ఇంతకుముందే అవి దెవరో వచ్చి వెళ్ళింది. అందుకని భయపడు తున్నది!” పిల్లని తీసుకొని రేస్తూ అన్నది.

అనసూయ రోపలికి వెళ్ళొచ్చినా కూడా రుక్మిణికి ఆలోచనలు వదలేదు.

బామ్మగారి భయాన్ని గుర్తించమన్నదిగాని, అనసూయ తన మనసుని అర్థం చేసుకోలేక పోయింది.

‘తన కళ్ళకు, పసివాళ్ళ మీద తనకుందే

ప్రేమకు అనసూయ కూడా భయపడుతున్నదా? చప్పున రుక్మిణి కళ్ళలో నీరు తిరిగింది.

“క్షమించు రుక్మిణి; నిన్ను చాలా బాధ పెట్టాను. బామ్మకి ఎలా మాట్లాడాలో తెలియదు. వయసొస్తున్న కొద్దీ చాదస్తం ఎక్కువవుతున్నది. నువ్వు మనసు కష్టపెట్టుకోకు!” భుజం మీద చెయ్యేస్తూ అన్నది అనసూయ.

“అబ్బే! నేనేం బాధపడటంలేదు. కాని... బామ్మగారి దృష్టిలో నేను గొడ్రాలినైపోయానా?”

ఆ మాట అంటుంటే రుక్మిణికి ఏడుపు ఆగలేదు.

పిల్లల కోసం స్నేహితురాలు పదే అరాటం చూస్తుంటే మనసు ద్రవించింది అనసూయకు.

“రుక్మిణి! నన్ను క్షమించాలి. నువ్వు సంతోషంగా వచ్చావు నా కోసం. నిన్ను దుఃఖంతో ఇంటికి పంపిస్తున్నాను నేను. బామ్మ మాటలు పట్టించుకోకు. నువ్వు ఎప్పటిలాగా వస్తూంటాలి.” రుక్మిణి చేతిని వదలేక వదులుతూ అన్నది అనసూయ.

“నేను బాధపడ్తున్నానేమోనని నువ్వు బాధ పడకు. ఈ రోజు నాకో నిజం అర్థమయింది. సంఘం దృష్టిలో నేను గొడ్రాలినైపోయాను. ముందు ముందు ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఇలాంటి మాటలే వినాల్సి వస్తుందని ముందుగానే బామ్మ గారు హెచ్చరించారు. అందుకు నేను బామ్మగారికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవాలి!” రుక్మిణి తేలికగా నవ్వుతూ అన్నది.

ఆ నవ్వు చూస్తూనే తెలిసిపోయింది అనసూ

యకు — రుక్మిణి హాహాలాన్ని మింగుతూ అమృతం చిందిస్తున్నదని.

ఆ రోజునుంచి అడుగు బయట పెట్టటానికి ఇష్టపడలేదు రుక్మిణి.

అత్తగారు ఎన్నిసార్లు బలవంతం చేసినా మళ్ళీ ఏ పేరంటానికిగానీ, పెళ్ళికిగానీ వెళ్ళటానికి ఒప్పుకోలేదు. మాధవరావు బాగా విసుక్కున్న రోజు మటుకు తప్పదని అతనితో కలిసి బయటకు వెళ్తున్నది.

మాధవరావు మంచి స్నేహితుడిగా రుక్మిణికి చాలా దైర్యం చెప్పాడు : “రుక్మిణీ! నువ్వు బాధ పడుతున్న కొద్దీ ఈ రోకం నిన్ను మరి బాధ పెడుతుంది. నువ్వు ఈ కాకుల్ని భరించలేక పారిపోతున్న కొద్దీ నీ వెంట పడ్డానే వుంటాయి; నిన్ను మరింత బెడరకొద్దూనే ఉంటాయి. నువ్వు ఒక్కసారి ఎదురు తిరుగు. ఎక్కడివి అక్కడ సర్దుకుంటాయి. తప్పకుండా తల్లివపుతావన్న డాక్టరు మాట గుర్తుంచుకో! ముందు నీ మీద నీకు నమ్మకం కల్గాలి. ఆత్మ విశ్వాసాన్ని పెంపొందించుకోవాలి. దిగుబా బెంగా మనిషిని కుంగదీస్తాయి. ఉత్సాహం లేకపోతే భవిష్యత్తే లేదు రుక్మిణీ! పిల్లలు లేకపోవటం పాపం కాదు వరం అంటున్నారప్పుడు డాక్టర్లు. నువ్వు పిల్లల గురించి మరి ఏదైనా ఆలోచిస్తున్నావు. నీకంతగా పిల్లలు కావాలనుకుంటే ఎవరైనా చూసి పెంచుకుందాము. ఈ చిన్న విషయానికి నువ్వు బాధపడి నన్ను బాధపెట్టకు ప్లీజ్! నువ్వు నవ్వుతూ వుండు.”

“ఇప్పుడు....నేను నవ్వుక ఏడుస్తున్నానా? మీరు కూడా ఒకసారి పరీక్ష చేయించుకుంటారా?”

“అలాగే! నేను కూడా దెబ్బ చేయించుకుంటే రిజల్టు ఏమిటో తెలిసి పోతుంది!” నవ్వుతూ అన్నాడు మాధవరావు.

రిపోర్టు వచ్చింది. తండ్రి ఆయ్యే అర్హతలన్నీ మాధవరావులో వున్నాయి.

సగం బెంగ తీరింది వాళ్ళకు.

“ఇద్దరిలోనూ రోపం లేదు. ఇంక ఆ దేవుడి మీదే భారం వేసి నిశ్చింతగా వుండు!” భారతమ్మ అన్నది రుక్మిణితో.

అత్తగారు ఆ మాత్రం దైర్యం చెప్పినందుకు సంతోషించింది రుక్మిణి.

*

రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. నెలలు దొర్లి

పోతున్నాయి. సంవత్సరాలు తిరిగిపోతున్నాయి.

నాలుగోపిల్లాడు పుట్టాక అనసూయకు బాగా జబ్బు చేసింది. బామ్మగారు కాలదర్శం చెందటంతో వాళ్ళకు పెద్దదిక్కు లేకపోయింది.

అనసూయతల్లి అటూఇటూ తిరగలేక పసివాడి అలనాపాలనా చూడలేక సతమత మవుతుంటే ఆ ప్రయత్నంగానే ఆ భారాన్ని రుక్మిణి తీసుకున్నది.

అనసూయ చేరిన నర్సింగ్ హోమ్ రుక్మిణి ఇంటికి దగ్గరగా వుండటం ఒక కారణం.

బాబుని అపురూపంగా చూసుకుంటున్నది రుక్మిణి. ఎవర్నీ అడక్కుండా రవిచంద్ర అని పేరు పెట్టేసింది రుక్మిణి.

“అదేం పేరు? సూర్యుడూ, చంద్రుడూ ఒకే చోట వుంటారా?” నవ్వుతూ అడిగింది అనసూయ.

“మంచి వాళ్ళకు చల్లగా, దుర్మార్గులకు వేడిగా వుంటాడు బాబు. అందుకని ఆ పేరుతో పిలుస్తున్నాను. నువ్వు, మీవారూ ఏమీ అనుకోలేదు కదా?”

“నేనేమీ అనుకోనని నీకు తెల్పు. మా వారంతకంటే అనుకోలేదు. నీకు చాలా శ్రమ ఇస్తున్నాను. అందుకు నాకెంతో నిగ్గుగా వుంది.” నెమ్మదిగా అన్నది అనసూయ.

“రవిచంద్రని పెంచటం శ్రమని నేనెప్పుడూ అనుకోలేదు అనసూయా! దాన్ని నేను వరంగా భావిస్తున్నాను, నిన్నెప్పుడు దిస్సార్ని చేస్తారు?” బల్తాయివండు ఒలుస్తూ అన్నది రుక్మిణి.

“ఇంకో వారం రోజులు పడుతుందనుకుంటాను. బాబుని తీసుకు రాకపోయావా? రెండ్రోజులయింది చూసి. కళ్ళముందే మెదుల్తున్నాడు.”

“రేపు తీసుకొస్తాను. ఆ స్పత్రం వెంట ఆ పసివాడిని తిప్పట మెండుకన్నారు మా అత్తగారు. అదిగాక ఈ రోజు ఒళ్ళు కొంచెం వెచ్చగా వుంది!” వెళ్ళటానికి రేస్తూ అన్నది రుక్మిణి.

“ఏమిటీ బాబుకి ఒంట్లో బాగా లేదా? ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్ళావా? పోనీ మా అమ్మకి ఇచ్చేయలేక పోయావా?” అదుర్దాగా పక్కమీద నుంచి లేచింది అనసూయ.

“అంత కంగారు పడాల్సింది ఏమీ లేదు. పళ్ళొస్తున్నాయేమో మోషన్స్ అవుతున్నాయి. వానిలో ఒళ్ళు కొంచెం వెచ్చగా వుంది. నువ్వు

ముందు పడుకో!”

“ఇంకేం పడుకోను? వాడికి ఒంట్లో బాగుండకపోతే ఇక్కడ నాకెలా నిద్రపడుతుంది? రెండ్రోజులయింది చూసి. ఈ రోజై నా తీసుకొస్తావనుకున్నాను. అయినా పసివాళ్ళ గురించి నీకేం తెలుసని నువ్వు పెంచుతున్నావు రుక్మిణీ! శ్రమ అనుకోకుండా మా అమ్మా వాళ్ళింటికి వెళ్ళి బాబుని ఇచ్చిరా! నిన్న రాత్రి మా మేనత్త వచ్చిందిట. అవిడ చూసుకుంటుంది బాబుని. తెలిసీ తెలియని నీ పెంపకంలో బాబు కేమన్నా అయితే ఆయన నన్ను చంపేస్తారు. ఇప్పుడు ఇంటికి వెళ్ళగానే బాబుని మా ఇంట్లో దింపుతావు కదా!”

ఎక్కువసేపు మాట్లాడేసరికి ఆయాసపడింది అనసూయ.

కన్నీరు గిరున తిరిగింది రుక్మిణికి.

“బాబు అలనాపాలనా అంతా నేను చూస్తున్నా మా అత్తగారి సలహాలు తీసుకుంటూనే వున్నాను. పిల్లల పెంపకం గురించి నాకు తెలియకపోయినా పెద్దవారు మా అత్తగారికి తెలుసుకదా! బాబుని రేపు తీసుకొచ్చి చూపిస్తాను. రవి క్షణం కనిపించకపోతే నాకు ఏదైతినట్లు వుంటుంది. ప్లీజ్....నీ ఆరోగ్యం కుదుటపడేదాక వాడిని నా దగ్గరే వుండనీ!” గద్గదంగా అన్నది రుక్మిణి.

అనసూయ బాధపడింది. అలా మాట్లాడాలని కానీ, స్నేహితురాలి మనసు నొప్పించాలని కానీ అనసూయ అనుకోలేదు. కానీ....తల్లి మనసు అగలేకపోయింది. కొడుకు క్షేమం గురించి అమ్మ హృదయం అదుర్దాపడింది. ఆవేశంలో తానన్న మాటలు రుక్మిణికి ఎంత బాధ కల్గించాయో నిగ్గుపడింది అనసూయ.

“సారీ రుక్మిణీ! తొందర్లో ఏదో అనేకాను. ఏమీ అనుకోకు. బాబుకి బాగుంటేనే రేపు తీసుకురా! అయినా మీ అత్తగారున్నారగా? ఏమిటో మర్చిపోయాను. నా మాటలు పట్టించుకోకు!” ఈ మాటలతో రుక్మిణి బాధ తొలిగి పోతుందనుకున్నది అనసూయ.

“నీ తల్లిమనసు అర్థం చేసుకొనే ప్రయత్నంలో వున్నాను అనసూయా! వెళ్ళొస్తాను!” గబగబా అక్కడ్నించి వచ్చేసింది రుక్మిణి.

భారతమ్మ, మాధవరావు కూడా ఎన్నోసార్లు చెప్పారు రుక్మిణికి: “బాబు మీద అంత మమత పెంచుకోకు. అనసూయ ఇంటికి రాగానే వాడూ

వాళ్ళింటికి వెళ్ళిపోతాడు. రవి దూరమయ్యాడని ఆ రోజు ఏడవకుండా వుండాలంటే ఈ రోజునుంచే నువ్వా తీసుకోకోసం సిద్ధపడాలి. పరాయి పిల్లల్ని ఎలా పెంచినా, ఎంత ప్రేమించినా నీ పిల్లలవుతారా? నిన్ను ఆమ్మా అని పిలుస్తారా? ఎందుకొచ్చిన తాపత్రయం? స్నేహితురాలు ఇబ్బందిలో వుంది. ఆమెకు సాయపడాలను కున్నావు. బాగానేవుంది. నీ ఫ్రెండ్ కొడుకుగానే భావించి బాబును పెంచు. అంతకు మించిన ఊహాదీ మనసులోకి రానీయ గూడదు....రానీయకు."

వాళ్ళు చెప్పిన మాటలన్నిటికీ ఆ పురుషుడు తలూపించి రుక్మిణి.

కాని....రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ రవిచంద్ర మీద ప్రేమ కొండలాగా పెరిగిపోయింది.

బాబంటే తనకెందుకింత ఇష్టం? క్రిందటి జన్మలో వీడు తన కొడుకే అయింటాడు. ఈ జన్మలో ఇలా వచ్చి బంధం వేశాడు. రవి తనని వదలి ఎక్కడికీ వెళ్ళదు. వెళ్ళినా తన కోసం బెంగ పెట్టుకొని జ్వరం తెచ్చుకుంటాడు. వెంటనే బాబుని తీసుకొచ్చి తన చేతుల్లో పెట్టి 'ఈ రోజునుంచి నువ్వే వాడికి తల్లివి. నిన్నంతా నువ్వు కన్పించలేదని బాబు ఒకటే ఏడుపు. సముదాయించలేకపోయాను. నువ్వే పెంచి పెద్దవాడిని చెయ్యి. కావాలంటే దత్తత తీసుకో!' అని ఆన సూయ అంటుందని ఊహిస్తుండేది రుక్మిణి ఇన్నాళ్ళూ. కాని-ఆ రోజు ఒక నిజం తెలిసింది.

"కన్నతల్లి హృదయం పుష్పక విమానం లాంటిది. ఎంతమంది పిల్లల్ని కని ప్రేమిస్తున్నా అందులో ఇంకో సంతానానికి చోటు వుంటూనే వుంటుంది!" అనుకుంది ఆమె.

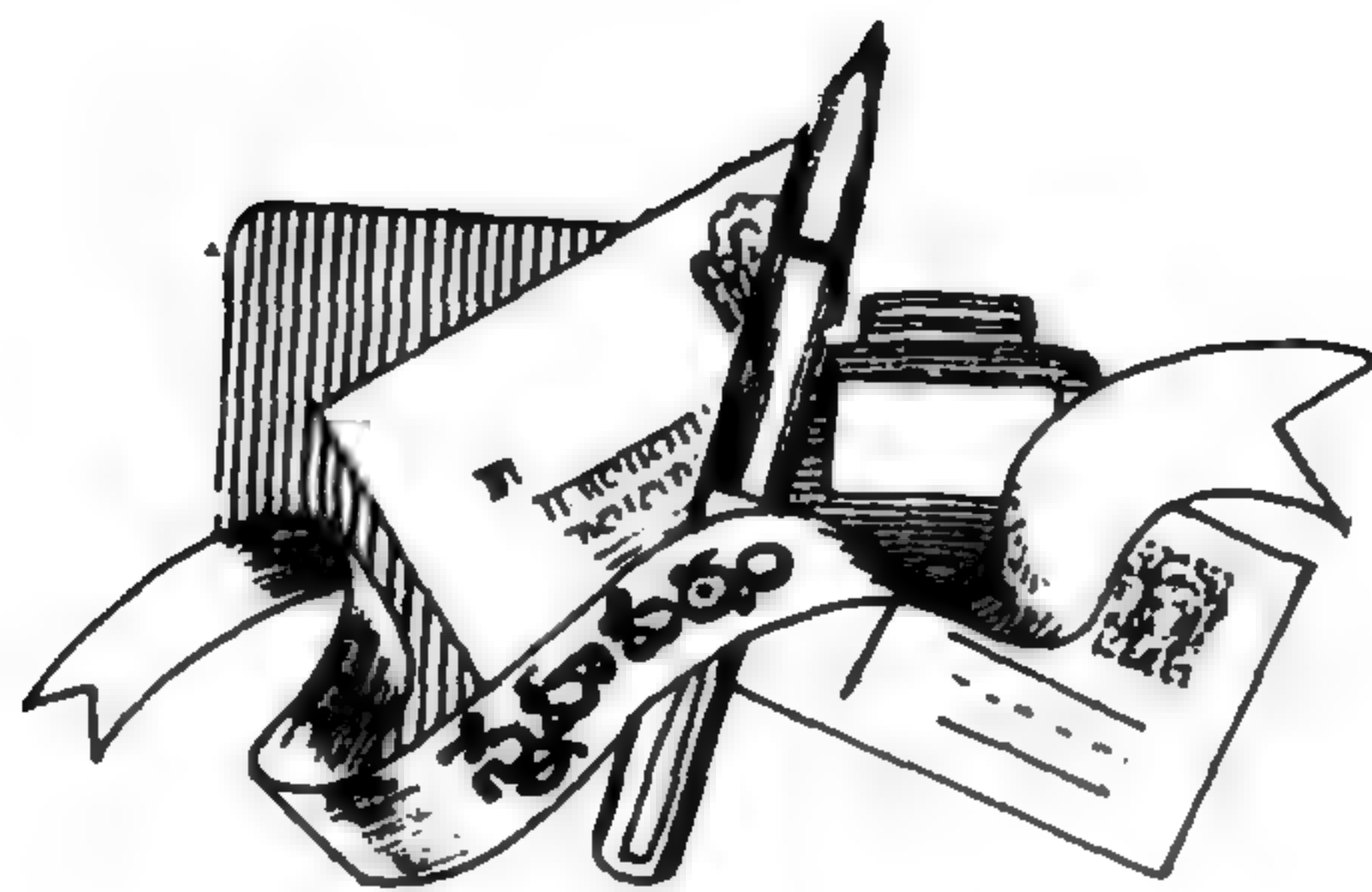
ఆ రోజు నుంచి రుక్మిణి ప్రవర్తనలో కొంత మార్పు వచ్చింది.

రవికి నీళ్ళుపోసి, పాలుపట్టి భారతమ్మ పక్కలో పడుకోబెట్టింది.

"ఇదేమిటి రుక్మిణి! బాబుని ఇక్కడ పడుకోబెట్టావే?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది ఆవిడ.

"కాస్తేవు నా దగ్గర పడుకోబెట్టావే!" అని ఆవిడ ఎప్పుడైనా సరదాపడి అడిగితే "జోంపాట పాడితేకాని నిద్రపోదు. నిద్రపోయ్యాక తీసుకొచ్చి మీకిస్తాను!" అనేది రుక్మిణి.

రవిచంద్రని తీసుకొని వదిలేడి కాదు. ఆ పిచ్చి

కుమారి చందు సుజాత

శేరాఫ్ చందు వరమయ్య
అపిష్టెంటు గవర్నమెంట్ ప్లీడర్
నాజరుపేట, తెనాలి, గుంటూరు జిల్లా.

వయసు 17 సం॥లు. స్కూల్ పైనర్ వరకూ చదువుకున్నారు. కొత్తరకాల వంటలు చేయడం, తోటపని, రకరకాల ప్రదేశాలు చూడడం అంటే ఇష్టం. కుట్టు, అల్లికలు, ముగ్గులు పట్ల ఆసక్తి చూపుతారు. చిత్ర రచనను అభ్యసిస్తున్నారు. అన్ని ప్రాంతాల వనితలతోనూ స్నేహం చెయ్యాలని ఆశిస్తున్నారు.

కుమారి వి. వీణావాణి

10-36, అకురూట వీధి, తిరువతి-517501.

వయసు 19 సం॥లు. బి. కామ్ పైనర్ ఇయర్ చదువుతున్నారు. కథలు, గేయాలు రాస్తుంటారు. నినిమాల చూడడం పట్ల ఎక్కువ ఆసక్తి వుంది. మంచి రచయిత్రిగా పేరు తెచ్చుకోవాలని ఆశిస్తున్నారు. రచనలకు అవసరమైన విషయాలను స్నేహితుల దగ్గరనుంచి సేకరిస్తూ వుండడం, సాహిత్యానికి సంబంధించిన విమర్శలు ఉత్సాహంగా చదువుతూ వుండడం—అభిరుచులు.

పి. శేషకుమారి

శేరాఫ్ బి. సుబ్బారావు

బి-28, లింగంగుంట్ల కాలనీ, వర్సరావు పేట, గుంటూరు జిల్లా.

18 సం॥ల వయసు. ఇంటర్ వరకూ చదువు కున్నారు. వైర్లతో బుట్టలు, కుర్చీలు, మంచాలు అల్లడం నేర్చుకున్నారు. బట్టలమీద ఎంబ్రాయిడరీ నెయ్యడం, పూసలతో బొమ్మలు తయారుచేయడం పట్ల కూడా మంచి ఆసక్తి ఉంది. "పుస్తకాలు చదవడం అంటే చాలా ఇష్టం" అంటారు.

కుమారి పి. రాధ

డాటర్ అఫ్ బి. ఎస్. ఆర్
20/334; కో-ఆవరేటివ్ కాలనీ, కడప.

వయసు 18 సం॥లు. ఇంటర్ చదువుకున్నారు. పత్రికలు చదవడం, కుట్టు, అల్లికలు, ఎంబ్రాయిడరీ, చిన్న పిల్లల దుస్తులు తయారుచేయడం, పూలమొక్కలు పెంచడం అభిరుచులు.

కుమారి టి. వి. జయలక్ష్మి

డాటర్ అఫ్ టి. ఎస్. వెంకటాచలం, కాంట్లాక్టర్.
1/168, వీవర్స్ కాలనీ, యల్లిగూడ-518 360
కర్నూలు జిల్లా

వయసు 21 సం॥లు. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి వరకు చదువుకున్నారు. ప్రస్తుతం ప్రైవేటుగా తెలుగు విద్యాన్ చదువుతున్నారు. వైర్ బాగ్స్ అల్లడం, స్టాంప్స్ సేకరించడం, రకరకాల ఎంబ్రాయిడరీ పనులు నేర్చుకోవడం సరదాలు. "లలిత సంగీతం వినడం, కలం స్నేహితులకు ఉత్తరాలు రాయడం, పుస్తకాలు చదవడం అంటే చాలా ఇష్టం" అంటారు.

కుమారి పి. హెచ్. అనితా సాగర్

డాటర్ అఫ్ పి. హెచ్. విద్యాసాగర్
3-2-689/1 బి, చప్పర్ బజార్,
హైదరాబాద్-500 027.

వయసు 19 సం॥లు. బి. ఏ. పైనర్ ఇయర్ చదువుతున్నారు. పుస్తకాలు చదవడం, రేడియో కార్యక్రమాలు వినడం, స్టాంపుల సేకరణ హాబీలు. విమర్శలు, ముగ్గులు, చిన్నచిన్న రచనలు పత్రికలకు పంపిస్తూ ఉంటారు. ఫ్రెంచి భాషలో ప్రవేశం ఉంది. కారమ్మ, చదరంగం-అటలపట్ల ఉత్సాహం ఉన్నది.

ప్రేమకు ఒక్కసారి నివ్వెరపోయేది భారతమ్మ. విసుక్కునేవాడు మాధవరావు.

“ఒక్కసారి ఎత్తుకుంటాను. ఇవ్వవే” అన్నా ఇవ్వని కోడలు ఈ రోజు అడగకుండానే తన పక్కలో పడుకోబెట్టేసరికి ఎంత అన్నిచింది అవిడకు.

“ఏమయింది రుక్మిణీ! అలా వున్నావే! అనసూయ ఏమైనా అన్నదా?” అడుర్గా అన్నది.

‘ఊహ!’ తల అడ్డంగా తిప్పింది.

“రవికి ఒళ్ళు వెచ్చ చేసిందని భయపడు తున్నావా?”

లేదన్నట్లుగా తలూపింది.

“అనసూయ మొగుడు ఏదైన అన్నదా?”

“అయింకా రానేలేదు.”

“అయితే ఇంకేమిటి! అనసూయకు ఒంట్లో ఎలా వుంది?” కంగారుగా అన్నది భారతమ్మ.

“బాగానే వుంది. వారం పదిరోజుల్లో దీస్తార్చి చేస్తారట!” మెల్లగా చెప్పింది రుక్మిణీ.

అవిడ కంగారు తీరింది. అనసూయ గురించి బాధపడున్నదేమో అనుకుంటే .. అదీ కాదు.

“మరెందుకు అలా వున్నావు? ఎందుకు బాధ పడున్నావో చెప్పమూ!” అవిడ అదరంగా అడిగింది.

“ఏం లేదు అత్తయ్యగారూ! నాకేం బాధ లేదు” అని అక్కడ్నించి వెళ్ళిపోయింది.

భారతమ్మకు రుక్మిణీ ప్రవర్తన అంతుబట్టలేదు.

కాని మాధవరావు కనిపెట్టాడు: “అయితే నీ ఫ్రెండ్ కొన్నాళ్ళు, కొన్నేళ్ళు హాస్పిటల్లో వుంటేనే మంచిదంటావు!” అంటూ నవ్వాడు.

“చ..చ! అలా అన్నానా నేను? ఇప్పటికే ఎంతో చిక్కిపోయింది. ఎముకల గూడులా మిగిలిపోయింది. అనసూయ ఆరోగ్యంగా వుండా లని నేను దేవుడిని ప్రార్థిస్తున్నాను. తెలుసా?” అమె మాటల్లో కోపం ధ్వనించింది.

“ఆ సంగతి మటుకు తెలియదు కాని....మీ అనసూయ హాస్పిటల్ నుంచి రావటం, రవిచంద్ర మనింట్లోనుంచి వెళ్ళటం ఒకేసారి జరుగుతాయని తెలుసు!” భార్యని పరీక్షగా చూస్తూ అన్నాడు మాధవరావు.

“బాబు ఈ ఇంట్లో వాడు కాదు” అని పరోక్షంగా చెబున్నట్లు అనిపించింది రుక్మిణీకి.

“ఆ సంగతి నాకు తెలుసు. అందుకే రవిచంద్రకి దూరంగా వుండాలని ప్రయత్ని స్తున్నాను.”

“ఆ ప్రయత్నాన్ని నువ్వు సాధిస్తావని నేను ఆశిస్తున్నాను.” మరో మాటకి అవకాశం ఇవ్వ కుండా అక్కడ్నించి వెళ్ళిపోయాడు మాధరావు.

నివ్వెరపోయింది రుక్మిణీ.

‘అయన మొదట్నుంచి చెబుతే వున్నాడు. నేనే అతిగా అభిమానం పెంచుకున్నాను. ఇప్పుడు తెంచుకుందామన్నా తెగనంత బలంగా పెరిగి పోయింది. కంటేనే పిల్లలా? క న క పో తే

లావెక్కింతయు లేదు....

అమెరికాలోని ఓహియోకు చెందిన శ్రీమతి జెర్రీకాన్లీకి తన బరువు పెద్ద సమస్య అయింది. 36 ఏళ్ళ జెర్రీ బరువు 209 పౌండ్లు. ఆరు వారాల్లో 50 పౌండ్లు బరువు పెరగడంతో అమె కంగారు పడింది. కవీసం 84 పౌండ్లయినా తగ్గలన్న ఉద్దేశంతో వలువరునల మధ్య తీగెలు (దడి) అమర్చుకుంది. ఈ తీగెలవల్ల అమె నోరు తెరిచి ద్రవ పదార్థాలు మాత్రమే తాగగలదు. అంతకన్నా నోరు తెర వడం సాధ్యం కాదు కనుక, ఏదీ తినే ఏలుండదు. అలా తామ నన్నబడగలనని అమె నిర్వాసం!

శత్రువులా: కన్నప్రేమకన్నా పెంచిన ప్రేమ గొప్పది కాదా? కన్నతల్లికైనా పిల్లల్ని పెంచటం వల్లనే ఆ ప్రేమ బలపడుతున్నదేమో! అను కున్నది అమె.

*

ఎంత కాదనుకున్నా బాబు చేత ‘అమ్మా’ అని విలిపించుకోవాలన్న కోరికను తుడిచి వేయలేక పోతున్నది రుక్మిణీ.

‘రవి తన బిడ్డకాదు!’ యుల్లు మన్నది రుక్మిణీ హృదయం. ‘ఊహలోనే బాబు తనకు దూరమవు తున్నాడంటే నిలవలేక పోతున్న తాను. అనుభవం

రోకి వస్తే ఎలా భరించడం?’ కన్నీటిని చీర కొంగుతో తుడుచుకుంటూ అనుకున్నది.

రుక్మిణీ కన్నీరు జాలువారి బాబు మీద పడింది. వాడు ఉలిక్కిపడి కళ్ళు విప్పి రుక్మిణీని చూసి నవ్వాడు. ఆ దోసినవ్వుకి అమె పులకరించి పోయింది.

“ఏం నాన్నా! నాకు దూరంగా వెళ్ళిపోతావా! నా గురించి బెంగపెట్టుకోవూ? అందర్నీ ఎదిరించి నన్ను ‘అమ్మా’ అని పిలుస్తావు కదూ! మీ అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళకుండా నా దగ్గరే ఉంటావు గదూ!” బాబును ముద్దు పెట్టుకుంటూ అన్నది.

“ఏమిటి రుక్మిణీ ఆ మాటలు? ఎవరైనా వింటే నవ్విపోగలరు. నిన్నిలా చూస్తుంటే నీ పిచ్చి నాకు ఎక్కుతుందేమోనని భయమేస్తున్నది.” భారతమ్మ మందలింపుగా అన్నది.

“రవి మనింట్లోంచి వెళ్ళిపోతాడన్న ఊహ నాకు చాలా బాధ కలిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితిలో ఏచెక్కితేనే బాగుందనిపిస్తుంది!” తన మనసులో మాట చెప్పేసింది రుక్మిణీ.

“ఇప్పుడు లేకపోలేకదా? పిచ్చి మాటలు వెర్రి వేషాలు! దేశంలో పిల్లలు లేనివాళ్ళు ఎంత మందిలేరు? వాళ్ళందరూ ఇలాగే పక్కింటిపిల్లల మీద వ్యామోహం పెంచుకుంటున్నారా? పూర్వ జన్మలో మనమెవరికీ ఒక్క పైసైనా దానం చేసుకోలేదని సరిపెట్టుకోవటమే. మన కెవరూ ఋణపడి లేరని నిర్దిష్టంగా ఊహించడమే చెయ్యాలి కాని.. తెల్లవారి లేచినదగ్గర్నుంచి ఇదే రామనామంలా అనుకుంటే వచ్చే మోక్షమేమిదో నాకు చెప్పు? ఇన్నాళ్ళూ నేనూ మీ మామగారూ బాధ పడ్డాము. భయపడ్డాము. దాని వల్ల ఏం ప్రయోజనం కలిగింది? మమ్మల్ని చూసి నువ్వు మరింత దిగులు పెంచుకున్నావు. ప్రాప్తముంటే పుడతారు. మనమెన్నిసార్లు ఎంత మంది దగ్గర అనుకుంటే ఏం లాభమని మేము వూర్కున్నాము కాని....నీకు చెప్పలేక పోతున్నాము. వేదాంతం ఎంత విరక్తిని పుట్టిస్తుందో. ఒక్కసారి అంత శాంతిని కలిస్తుంది. ప్రయత్నం చేయి!” అంటూ భారతమ్మ బాబుని తీసుకెళ్ళి ఉయ్యాలలో పడుకో బెట్టింది.

మనిషిగా బాబుకి దూరంగా వున్నా మనసుని అదుపులో పెట్టలేక పోతున్నది రుక్మిణీ.

బాబు ఆలోచనలలోంచి తప్పించుకోలేక పోతున్నది రుక్మిణీ. [నశేషం]

కింది చిత్రంలో అబ్బాయి ధరించిన ట్రవుజర్కు 'పినాఫోర్ ఫ్రంట్' ఉంది. దానిమీద అప్లిక్ పద్ధతిలో కుట్టిన ఒక తమాషా అయిన జంతువు బొమ్మ కనిపిస్తున్నది. ఆ అబ్బాయి ధరించిన నూలు చొక్కా ట్రవుజర్కు 'మాచ్' అయ్యేలా ఉంది. ఆ అబ్బాయి పక్కన ఉన్న చిన్నారిపాప ధరించిన పసుపు రంగు టెరికాట్ గౌను మెడ భాగాన అందమైన లేసు అల్లిక ఉంది!

ఈ దుస్తులు పిల్లలు మామూలుగా ధరించడానికి, ప్రత్యేక సందర్భాలలో ధరించడానికి కూడా బాగానే ఉంటాయి!

పిల్లల దుస్తులు

పిల్లలను చక్కగా అలంకరించడం కూడా కళే! పిల్లలను శుభ్రంగా ఉంచి, అందమైన బట్టలు తొడిగితే ఎంత బావుంటుంది! ఈ వర్ణచిత్రాలలో అటువంటి అందమైన దుస్తులు కొన్ని కనిపిస్తున్నాయి. పెద్దవారి దుస్తులకు ఉపయోగించగా మిగిలిన గుడ్డలను ఉపయోగించి చిన్న పిల్లలకు అటువంటి చక్కని దుస్తులు రూపొందించవచ్చును.

మీది చిత్రంలో అమ్మాయి ధరించిన గౌనులో తమాషా అయిన చారలు, లేత నీలం రంగు డిజైన్లు కనిపిస్తున్నాయి. అటువంటి గౌనులు ధరిస్తే చల్లగా హాయిగా ఉంటుంది.

చలికాలంలో దరించటానికి పూర్తి లైనింగ్తో ఉరెన్ గుడ్ల క్లోక్ను కుట్టాలి. ఈ దుస్తు నెక్ పాషన్ను దుస్తు యొక్క ప్రయోజనాన్నిబట్టి, దరించేవారి అభిరుచికి తగ్గట్టు తయారు చెయ్యాలి.

బొత్తములు బస్ట్ ఎత్తువరకు ఉంటే సదుపాయంగా వుంటుంది.

బట్ట అంచనా:

(రెండు కటింగ్ పొడవులు తగ్గింపు 8")
దబుల్ పన్నాతో, లేదా (రెండు కటింగ్ పొడవులు) 38" సింగిల్ పన్నాతో అయినా సరే.

లేడీ జాకెట్

25-వ పాఠం

కొలతలు:

పొడవు 27", బస్టు 36", వెయిస్ట్ 30",
సీట్ 40". పూర్తి పోల్డర్ 14½", మామూలు
వెయిస్టు పొడవు 14". వర్కింగ్ స్కేల్:
½ బస్ట్=18".

భాగం-ఎ

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

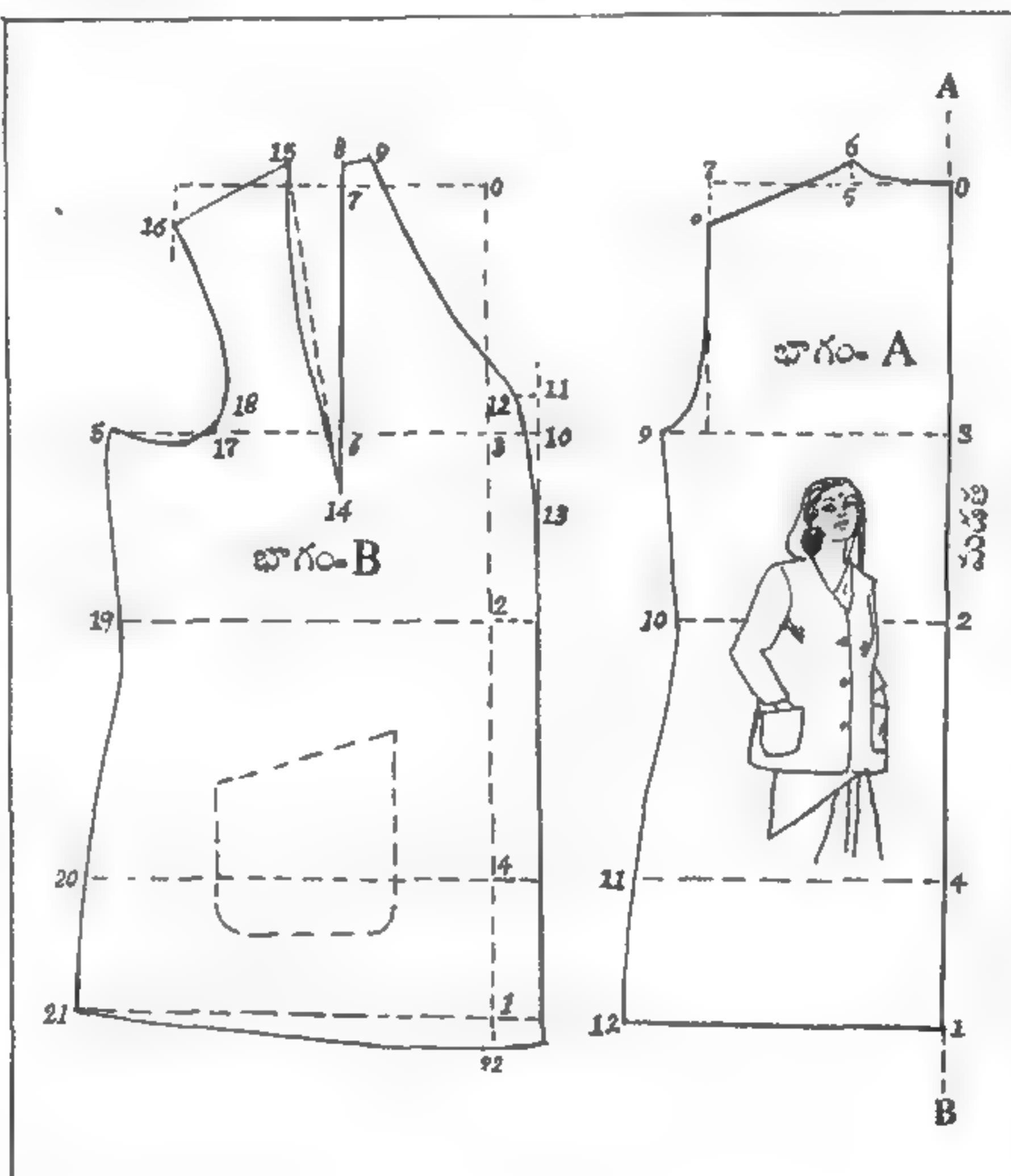
- 1-0 జాకెట్ పొడవు.
 - 2-0 మామూలు వెయిస్టు పొడవు.
 - 3-0 ½ వర్కింగ్ స్కేల్, తగ్గింపు 1".
 - 4-2 8" మామూలు సీట్ లైనుకుగాను.
- బిందువులు 0, 1, 2, 3, 4 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.
- 5-0 ½ వర్కింగ్ స్కేల్; 5 నుంచి పైకి చదరపు గీత.
 - 6-5 ¾"; 6 నుంచి O పేష్ కు తియ్యండి.
 - 7-0 ½ పోల్డర్ + ¾"; 7 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.
 - 8-7 1¼"; 8, 6 కలపండి.
 - 9-3 ¼ బస్ట్; డ్రాప్టలో చూపినట్టుగా 8 నుంచి 9 కి వై పేష్ తియ్యండి.
 - 10-2 (9-3) తగ్గింపు 1" కు సమానం.
 - 11-4 ¼ సీట్.
 - 12-1 (11-4) + ¼" కు సమానం; డ్రాప్టలో

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వీరిత - డి ప్లె కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

లాగా బిందువులు 10, 11 ద్వారా 9 నుంచి 12 కు ప్రక్క సీమ్ పేష్ తియ్యాలి. బ్యాక్ ను సీమ్ లేకుండా ఉంచాలి కనుక, కత్తిరించేటప్పుడు దాన్ని గుడ్ల మదతమీద ఉంచాలి. కత్తిరించే సమయంలో బాటమ్ పైన 1½" టర్నింగ్ ఉంచండి.

భాగం-బి

బిందువులు 0, 1, 2, 3, 4 వరుసగా భాగం-ఎ లోని బిందువులతో సమానంగా ఉన్నవి.

- 5-3 ½ బస్ట్ + 3" కి భాగం-ఎ లోని (9-3) తగ్గింపు.
- 6-3 ¼ వర్కింగ్ స్కేల్; బిందువు 6 నుంచి మీదికి క్రిందికి చదరపు గీత గియ్యండి.
- 8-7 ¾".
- 9-8 1"; ఫ్రంట్ యొక్క టాప్ లైనుకు 1 అంగుళం పైన బిందువు 9 తీసుకోండి.

10-8 1½" బొత్తం పట్టికోసం; బిందువు 10 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

11-10 1"; 11 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.
12-11 ¾"; 9 నుంచి 12 వరకు ఫ్రంట్ నెక్ పేష్ తియ్యాలి.

13-10 2½"; డ్రాప్టలో చూపినట్టుగా 12 నుంచి 13 కు పేష్ తియ్యండి.

14-6 2½".
15-8 1½"; (15-14) ను కూడా (8-14) కు సమానంగా ఉంచి, తరువాత డ్రాప్టలోలాగా పోల్డర్ దార్తుకు పేష్ తియ్యండి.

16-15 భాగం - ఎ నుంచి (8-8) లో, భాగం-బి నుంచి (9-8) తగ్గింపుకి సమానం; బిందువు 16 ఫ్రంట్ టాప్ లైన్ కి 1¼" క్రింద గుర్తించాలి.

17-3 ¼ బస్ట్ తగ్గింపు ½"; బిందువు 17 నుంచి పైకి చదరపు గీత. (ఈ లైన్ ను డ్రాప్టలో చూపించలేదు).

18-17 ¾"; డ్రాప్టలో చూపినట్టుగా బిందువు 18 ద్వారా 18 నుంచి 5 కి ఫ్రంట్ వై పేష్ తియ్యాలి.

19-2 (5-3) తగ్గింపు ½" కు సమానం.
20-4 ½ సీట్ + 3" కి తగ్గింపు భాగం-ఎ లోని (11-4).

21-1 (20-4) + ¼" కు సమానం; డ్రాప్టలో చూపినట్టుగా బిందువులు 19, 20 ద్వారా బిందువు 5 నుంచి 21 కు ప్రక్క సీమ్ పేష్ తియ్యండి.

22-1 ¾"; 22 నుంచి 21 కి, అవతలి

ప్రక్కనీ కూడా షేప్ తియ్యాలి.

కత్తిరించేటప్పుడు బాటమ్ లైన్ దిగువని టర్నింగు అదనంగా ఉంచండి. ఇన్లేను ప్రక్కలనీ, పోర్టర్ సీమ్ పైనా ఉంచండి. సీము లన్నింటికీ $\frac{1}{4}$ " అదనంగా ఉంచాలి. వెయిస్ట్ లైన్ కు $3\frac{1}{2}$ " క్రింద, రెండు ఫ్రంటులపైనా ప్యాచ్ జేబులు కుట్టండి. నాలుగు బొత్తాములు - మొదటిది పట్టిక పైన, చివరది వెయిస్ట్ లైన్ కు $3\frac{1}{2}$ " క్రింద, తక్కిన రెండూ ఒకదానికొకటి సమాన దూరం లోనూ వెయ్యాలి.

బట్టి అంచవా :

గుడ్డ డబుల్ పన్నాది అయితే (1 కటింగ్ పొడవు + 1 స్లీవ్ పొడవు.)

గుడ్డ సింగిల్ పన్నాది అయితే (3 జాకెట్ కటింగ్ పొడవులు + 1 స్లీవ్ కటింగ్ పొడవు).

అండర్-వేర్

26-వ పాఠం

కొలతలు : పొడవు 18", సీట్ 18"

వర్కింగ్ స్కేల్ : $\frac{1}{2}$ సీట్ = 18".

ముందు భాగం

ఎ బి-అనే నిర్మాణరేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 2" త్రిప్పటానికి (టర్నింగు).

2-1 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

3-1 అండర్ వేర్ పొడవు.

4-3 2" టర్నింగుకుగాను.

బిందువులు 0, 1, 2, 3, 4 నుంచి

అడ్డంగా చదరపు గీత.

5-2 $\frac{1}{2}$ సీట్ + 2" లేదా అభిరుచికి తగ్గట్టు.

8-5 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

బిందువు 6 నుంచి 8 కి పైకి చదరపు గీత.

9-6 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ (అకారంకోసం).

ముందువేపు మధ్యసీము అకారాన్ని

8 నుంచి 5 వరకు బొమ్మలోలాగా గియ్యాలి.

10-3 (5 నుంచి 2 కి) - $\frac{1}{2}$ "; 10, 5 కలపండి.

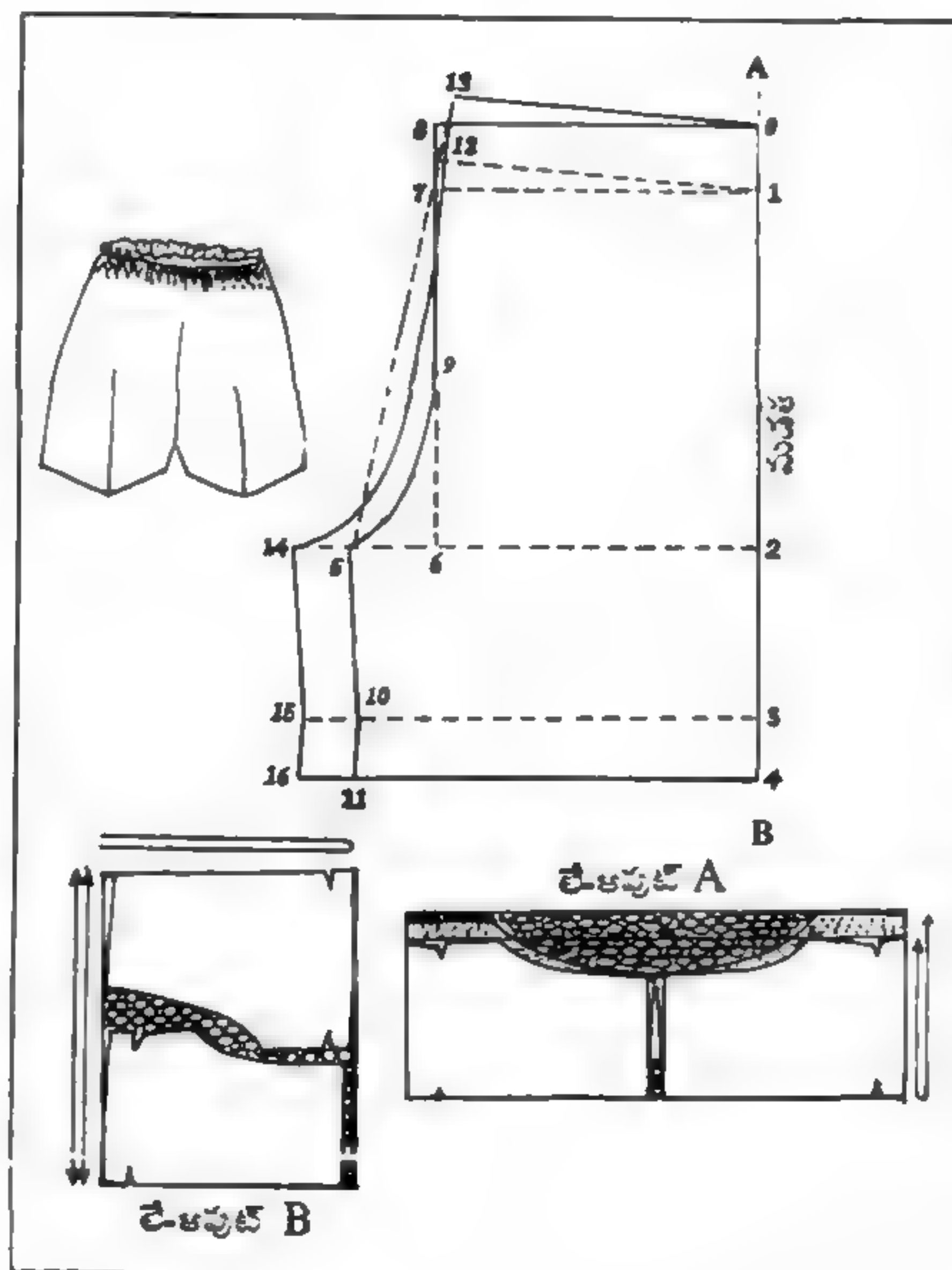
11-4 (10 నుంచి 3 కి) + $\frac{1}{4}$ "; 11, 10 కలపండి.

వెనుక భాగం

5, 7 కలిపి, వైన పొడిగించండి.

12-7 } 1" తీసుకోండి; తరువాత 12, 1 య

13-8 } 13, 0 య కలపండి.

14-5 2" బ్యాక్ కి పొడిగింపు (చిన్న పిల్లలకై తే $1\frac{1}{2}$ " నుంచి $1\frac{1}{2}$ " తీసుకోవాలి).

14-13 డ్రాఫ్టులో చూపినట్లుగా సీట్ సీమ్ యొక్క అకారం తీర్చండి.

15-10 } 2" తీసుకోండి; తరువాత 15, 14 య

16-11 } 16, 15 య కలపండి.

సూచనలు: (1) ప్రక్కసీమ్ లేకుండా అండర్ వేర్ కత్తిరించవలసివస్తే-నిర్మాణరేఖ ఎ బి మీద గుడ్డ మదతపెట్టి, మామూలుగానే బట్టపైన డ్రాఫ్టింగు చెయ్యండి.

(2) కత్తిరింపులో పొడుపుకోసం-లే అవుట్ బి-లో చూపినట్లుగా, ముందు వెనుక భాగాలు వేరువేరుగా కత్తిరించండి. ఇలా చేస్తే, మామూలు కత్తిరించే గుడ్డకన్న 3" తక్కువ వెడల్పుతోనే అండర్ వేర్ కత్తిరించటానికి వీలవుతుంది. (లే-అవుట్ ఎ-లో చిత్రించినట్లుగా).

(3) సీములు లేకుండా కత్తిరించాలంటే, లే అవుట్ ఎ-లో లాగా గుడ్డను కత్తిరించాలి. ప్రక్కన కత్తిరించకండి; గుడ్డ రెండు పొరల మీదా వెనుక భాగపు షేప్ కత్తిరించి, తరువాత గుడ్డపై సింగిల్ పొర మీద ఫ్రంట్ షేప్ కత్తిరించాలి.

(4) డ్రాఫ్టులో సీము లన్నింటికీ సీమ్ అల వెన్ను చేర్చబడింది.

బట్టి అంచవా :

(2 పొడవులు + 5"). ప్రతి టర్నింగు యొక్క వెడల్పు తీసుకున్న గుడ్డనిబట్టి ఉంచాలి. గుడ్డ కత్తిరింపులో పొడుపు కావాలంటే, వెనుక-ముందు భాగాలు విడివిడిగా కత్తిరించాలి.

షార్ట్స్ జత

27-వ పాఠం

కొలతలు :

పొడవు 14", వెయిస్ట్ 20", సీట్ 24", బాటమ్ 18". వర్కింగ్ స్కేల్ : $\frac{1}{2}$ సీట్ + 1 = 13".

భాగం-ఎ (ముందు, వెనుక)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 షార్ట్స్ పూర్తి పొడవు - తగ్గింపు బెల్టు పెద్ద వాళ్ళకు $1\frac{1}{2}$ ". (లేదా బెల్టు స్టయిల్ కు తగ్గట్టు); పిల్లవాళ్ళకు $1\frac{1}{2}$ ".

2-1 $2\frac{1}{2}$ " టర్నింగుకుగాను అలవెన్సు.

3-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్, తగ్గింపు బెల్టు వెడల్పు. బిందువులు 0, 1, 2, 3 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

4-3 $\frac{1}{2}$ సీట్ + $1\frac{1}{2}$ ".

5-4 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ : 5 నుంచి 6 కు పైకి చదరపు గీత. డ్రాఫ్టులోలాగా 6 నుండి 4 కు మధ్య ఫ్రంట్ సీమ్ యొక్క షేప్ తియ్యండి.

పంటలు:

రెండు
చీనా
పంటకాలు

కోడి గుడ్డుతో ఆప్లెట్లు పొయ్యడం రక రకాలుగా వుంటుంది. కొందరు ఉల్లి ముక్కలు వేస్తారు; కొందరు వెయ్యరు. కొందరు మసాలా దినుసులు వేస్తారు; మరి కొందరు టోమాటో ముక్కలూ అవి వేస్తారు. అలా-ఆప్లెట్ను చైనావారు ఇంకో పద్ధతిలో చేసుకుంటారు. ఈ విధానాన్ని అనుసరించి మన దేశంలో కూడా చాలా మంది ఆప్లెట్లు చేసుకుంటారు. కొన్ని పెద్ద హోటల్స్లో 'చైనీస్ ఆప్లెట్' అని అడిగితే, వేసి ఇస్తారు. ఇది-ఎలా చేసుకుంటారో ఏమిటో తెలుసుకుందాం.

'హింగై' ఆమ్లెట్ :

కావలసిన వస్తువులు : 4 కోడిగుడ్లు, 15 గ్రా. ఆకుపచ్చని వుల్లి (ఈ వుల్లికి పైన పొడుగ్గా కాడ వుంటుంది. ఆ కాడ ఆకుపచ్చగా వుంటుంది; కింద చిన్న ఉల్లిపాయ తెల్లగా వుంటుంది. ఇది కారం ఎక్కువ. అందుకని ఇది వాడతారు. ఇంగ్లీషు కాయగూరలు అమ్మేచోట దొరుకుతుంది) 15 గ్రా. నీళ్ళలో నాని, మొలకలెత్తిన చిక్కుడు గింజలు; 15 గ్రా. పచ్చి బటానీలు; 15 గ్రా. బీన్స్ (ఇంగ్లీషులో 'ప్రింగ్ బీన్స్' అంటారు. మామూలుగా ఎక్కడైనా దొరుకుతాయి.) నెలరీ (ఇదొక కాడలాంటిది. పెద్ద తోటకూర కాడలా వుంటుంది. ఇంగ్లీషు కూరగాయలు దొరికేచోట వుంటుంది. ఈ 'నెలరీ'—పద్ధతి ప్రకారంగా అయితే కావాలిగాని, వెయ్యకపోయినా పర్వాలేదు) కొద్దిగా ఉప్పుపొడి; వంటనూనె, టోమాటోసాస్, చిల్లీసాస్; అజి-నో-మోటో (అజి-నో-మోటో అన్నది ఉప్పుపొడిలా వుంటుంది. వాసన కోసం ఉపయోగిస్తారు. సాస్లు, జామ్లు మొదలైనవి అమ్మే దుకాణంలో దొరుకుతుంది.)

ఇవన్నీ జాగ్రత్త చేసుకున్నాక—

చిక్కుడు గింజల్ని తప్ప, తక్కిన కూర గాయల్ని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా కోసి వుంచుకుంటారు. వంటనూనెను గిన్నెలో వేసి (రెండు స్పూన్లు) ఈ ముక్కల్ని అందులో వేసి, కాసేపు వేయిస్తారు. అప్పుడే, చిక్కుడు గింజలు కూడా పడేస్తారు. వేసిన తర్వాత, అందులో చిటికెడు 'అజి-నో-మోటో' కలుపుతారు. అమ్లెట్ చేసుకునేముందు, కోడి గుడ్లను పగలగొట్టి పాత్రలో వేసినట్టుగానే, వేస్తారు. అందులో వేగిన కూరగాయ ముక్కల్ని, గింజల్ని కలుపుతారు.

కొద్దిగా వుప్పు వేస్తారు. కావలసిన నైజాకు ఆమ్లెట్ వేస్తారు.

తినేముందు, ఆప్లెట్ మీద మిరియాల పొడి చల్లుకుని, చిల్లీసాస్, టోమాటో సాస్లతో తింటారు. కూరగాయల రుచితో ఈ 'ఆప్లెట్' చాలా బాగుంటుంది.

ఎగ్ ఫ్రైడ్ రైస్ :

రెండు కప్పుల బిరియానీ బియ్యం, రెండు కోడి గుడ్లు, చిటికెడు అజి-నో-మోటో, నాలుగు ఆకు పచ్చని ఉల్లిపాయలు (ముక్కలుగా తరిగినవి) ఒక టీస్పూన్ సోయాసాస్ (సోయాసాస్ అన్నది సోయా బీన్స్ తో తయారు చేసేది. దుకాణాలలో దొరుకుతుంది) ఒక పెద్దనైజా మిరప (బెంగుళూరు మిరపకాయలు అంటారు. ఆకుపచ్చగా, వంకాయల నైజాలో వుంటాయి. కారం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది) కాస్త ఉప్పు, మూడు పెద్దస్పూన్ల వంటనూనె-ముందుగా ఏర్పాటు చేసి పెట్టుకుంటారు.

ఒక పెద్దస్పూనుడు నూనె వేసి ఉల్లిపాయ ముక్కల్ని ముందుగా వేయిస్తారు. బెంగుళూరు మిరపకాయల్ని ముక్కలుగా కోసి, ఆ ముక్కల్ని కూడా అందులో కలిపి, ఐదు నిమిషాల పాటు వేయిస్తారు. తర్వాత, కోడిగుడ్లను కొట్టి, అందులో పోపేసి మరో ఐదు నిమిషాల పాటు, కలుపుతూ వేయిస్తారు — కోడిగుడ్డు పదార్థం హత్తుకు పోయేంత వరకూ. తర్వాత దాన్ని దింపేసి, మూత పెట్టి (చల్లారిపోకుండా) అలా ఉంచుతారు. అంతకు ముందే రెండు కప్పుల బియ్యాన్ని, అన్నంగా వండి వుంచుకుంటారు. మిగిలిన రెండు పెద్ద స్పూన్ల నూనెనూ ఒక పాత్రలో వేసి వేడిచేసి, అందులో అన్నం, చిటికెడు అజి-నో-మోటో, సోయాసాస్ (టీస్పూన్) ఉప్పు వేసి బాగా కలియబెడతారు. ఐదు నిమిషాలయిన తర్వాత, అందులో—ముందుగా వేయించి వుంచిన, కోడిగుడ్ల మిశ్రమాన్ని వేసి బాగా కలిపేసి, దింపేస్తారు. వేడి చల్లారి పోకుండా తింటే, ఈ బిరియానీ ఎంతో రుచిగా ఉంటుంది.

కావలసిన పదార్థాల్ని జాగ్రత్త చేసుకుంటే, ఈ వంటకాల్ని ఎవరైనా చేసుకోవచ్చు. అయితే, పీటితో సోయాసాస్, చిల్లీసాస్, మిరియాల పొడి, ఊర వేసిన పచ్చి మిరపకాయలూ — ఇవన్నీ వేసుకుని తింటే అవి ఆ వంటకాలకు రుచి తీసుకొస్తాయి.

సారాప్త వంట

చక్కి

సారాప్త ప్రాంతంలో వారు ఇష్టంగా చేసుకునే ఒక వంటకం 'చక్కి'. ఇది మన 'చక్కిలం' లాంటిదే. కాని, విధానంలో తేడా వుంది. అది ఎలా చేయాలంటే—

కావలసిన వస్తువులు :—2 గ్లాసులు — బియ్యం : 1 గ్లాసు నెనగపప్పు; ½ గ్లాసు మినప్పప్పు; నూనె ½ కిలో; తెల్లనువ్వులు 2 టేబిల్ స్పూన్లు; వనస్పతి—ఒక టీ స్పూను; చక్కెర 1 స్పూను; దనియాల పొడి 1 స్పూను; చిటికెడు పసుపు; చిటికెడు ఇంగువ పొడి, పచ్చిమిరపకాయలు 4; తగినంత ఉప్పు.

బియ్యము, రెండు రకాల పప్పులూ బాగుచేసి, విడివిడిగా నీటిలో పోసి, నలుపుతూ కడిగి, నీరు 2 సార్లు మార్చి, నీరు ఓడ్చి, గదిలో నీడపాటున బట్టపై విడివిడిగా ఆరనివ్వాలి. ఇలా ఒక 5, 6 గంటలు ఆరనివ్వాలి. తడి ఎండిన తర్వాత, ఈ మూడింటిని సన్న మంటపై, విడివిడిగా వేయించి పచ్చి లేకుండా, ఆ పైన ఒకే గిన్నెలో వేయాలి.

తర్వాత వాటిని చల్లారనిచ్చి, పిండిమరలో మరీ మెత్తగా కాకుండా, కాస్త గరుగ్గా ఉండేలా ఆడించాలి. చక్కిపిండి మరాడించే ముందు, నెనగ పప్పుగాని, బియ్యంగాని మర ఆడించి ఉంటే మంచిది. ఇక తక్కిన పిండి ఏదీ చక్కిపిండిలో కలవకూడదు. పిండిని నూకజల్లెడతో జల్లించాలి. పిండిలో నువ్వులు, పసుపు, యింగువ, నూరిన పచ్చిమిర్చి ముద్ద, దనియాలపొడి, చక్కెర, తగినంత ఉప్పుపొడి, వనస్పతి (రొట్టెల పీటపై బాగా ఆరచేత్తో రాసి, వెన్నెలా అయినపుడు) వేసి బాగా కలిపి, గోరు వెచ్చని నీటిలో తడిపి, జంఠికల ముద్దలా చేసుకోవాలి.

నూనె బాణలిలో వేసి, బాగా మరిగితే, జంఠికల గొట్టంలో నక్షత్రం బిళ్ళపెట్టి, చక్కిపిండి కొద్దిగా గొట్టంలో పెట్టి, కాగుతున్న నూనెలోకి పిండాలి. చక్కిలు సన్నని నెగపైనే వేయించాలి. కాస్త ఎర్రగా వేగిన తర్వాత నూనెలో నుంచి తీసేయాలి. ఇవి చేయడం శ్రమ అయినా, రుచిగా ఉంటాయి. పిండిలో వనస్పతి ఎక్కువ వేస్తే చక్కి మరీ గుల్లవిచ్చి, నూనెలో పిండగానే ముక్కలయిపోతుంది.

—పద్మినీ పాలూర్

మొదట అయిదు సంవత్సరాలకు పైగా శాస్త్రీయ సంగీతంలో విశేషమైన కృషి చేసిన సంగీత విద్వాంసురాలు. దక్షిణ భారత దేశంలో సంగీత ప్రియులకు చిరపరిచితమైన గాయని శ్రీమతి ఎమ్. ఎల్. వసంతకుమారిని ఇటీవల మైసూరు విశ్వ విద్యాలయం గౌరవ డాక్టరేట్ ఇచ్చి సత్కరించింది. ఆ విశ్వ విద్యాలయం ఒక సంగీత విద్వాంసురాలిని అలా సత్కరించడం అదే ప్రథమం :

“ఈ గౌరవం-నాకు సంగీతంపట్ల ఉత్సాహాన్ని కలిగించిన నా తల్లిదండ్రులకు, నా గురువుగారైన కీ. శే. జి. ఎన్. బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారికి, నా సంగీతాన్ని అదరిస్తున్న సంగీత ప్రియులకు చెందుతుంది.” అంటారు శ్రీమతి ఎమ్. ఎల్. వి. కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా.

ఎమ్. ఎల్. వి. తల్లి - శ్రీమతి లలితాంగి తంజావూరులో గాయనిగా మంచి పేరుండేది. తండ్రి ఆయ్యాస్వామి ఆయ్యరు సంగీతోపాధ్యాయుడు. వీరి తర్ఫీదులో వసంతకుమారి నాలుగవ యేటే కీర్తనలు పాడే సామర్థ్యాన్ని సంపాదించుకుంది :

1940 సంవత్సరంలో శ్రీమతి లలితాంగి బెంగళూరులో పాటకచ్చేరీ చేయడానికి తన కుమార్తెను తీసుకుని వెళ్ళినప్పుడు ఉబ్బసం వ్యాధి కారణంగా లలితాంగి సంగీత కార్యక్రమానికి అంతరాయం రాబోయింది. అప్పుడు తల్లి స్థానంలో ఎమ్. ఎల్. వసంతకుమారి తొలిసారిగా సంగీత కచ్చేరీ చేయడానికి సాహసించి, ఆ కార్యక్రమాన్ని జయప్రదం చేసింది. అప్పటికి ఎమ్. ఎల్. వి. వయసు 12 సంవత్సరాలు :

ఆ కచ్చేరీలో ఆమె గాత్ర మాధుర్యాన్ని, సంగీత పరిజ్ఞానాన్ని విని పరవశించిన ప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసులు శ్రీ జి. ఎన్. బాలసుబ్రహ్మణ్యం - వసంతకుమారిని తన ప్రథమ శిష్యురాలిగా స్వీకరించారు :

ఇంతవరకూ ఎమ్. ఎల్. వి. దాదాపు అయిదు వేలకు పైగా సంగీత కచ్చేరీలు చేశారు. కర్ణాటక సంగీతంలో ఎమ్. ఎల్. వి. కృషిని ప్రస్తుతిస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు 1987 లో ఆమెకు ‘పద్మభూషణ్’ ఇచ్చి, గౌరవించారు.

అంతకు ముందు-ఆమెకు లభించిన సత్కారాలు, బిరుదులు, సన్మానాలు అనేకం :

కర్ణాటక సంగీతానికి పురందరదాసు తండ్రి

సుప్రసిద్ధ గాయని ఎమ్. ఎల్. వసంతకుమారి కర్ణాటక సంగీతానికి చేసిన సేవలను ప్రస్తుతిస్తూ ఇటీవల మైసూరు విశ్వ విద్యాలయం ఆమెకు డాక్టరేట్‌ను ఇచ్చి సత్కరించింది. ఈ సందర్భంగా ‘ఎమ్. ఎల్. వి’ని అభినందిస్తూ, ఆమెతో జరిపిన గోష్ఠిని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము:

వంటివారని ఎమ్. ఎల్. వసంతకుమారి భావిస్తారు. పురందరదాసు కృతుల విషయమై ఆమె చేసిన పరిశోధనలు, ఆ కృతులకు ఆమె కల్పించిన ప్రచారం సంగీతాభిమానులను విశేషంగా ఆకట్టుకున్నాయి.

విదేశాలలో కూడా ఆమె సంగీత కచ్చేరీలు చేసి

భారతీయ సంగీతం విశిష్టతను అక్కడి ప్రజలకు చాలారు. అలా 1981లో మలేసియా, సింగపూర్ నిరోన్ మొదలైన దేశాలను పర్యటించారు. 1973లో నేపాల్‌రాజు అతిథిగా ఆ దేశాన్ని సందర్శించి, అక్కడ తమ గాన మాధుర్యంతో అందరి అభిమానాన్ని చూరగొన్నారు.

గత నెలలో అమెరికా, కెనడా దేశాలను పర్యటించి, అక్కడ విజయవంతంగా కాన్ని కచ్చేరీలు చేశారు.

‘జీవితం’ మొదలైన పాఠ చిత్రాల ప్రేక్షకులకు ఎమ్. ఎల్. వసంతకుమార్ పాడిన పాటలు ఇంకా జ్ఞాపకం వుండే వుంటాయి.

“మీరిప్పుడు సినిమాల్లో పాటలు పాడడం లేదు. ఎందువల్ల?” అన్న ప్రశ్నకు ఆమె ఇలా సమాధానం చెప్పారు.

“పాడకూడదని కాదు కానీ ఇప్పుడు వస్తున్న సినిమాలలో ఒకప్పుడు ఉన్నట్లుగా పూర్తిగా కర్ణాటక టాణీలలో ఎక్కువ పాటలు ఉండటం లేదు. నా గొంతు లలిత సంగీతానికి అనువుగా వుండదని నా అభిప్రాయం. అంతేకాకుండా నేను ఎక్కువగా కర్ణాటక సంగీతం పట్ల మొదటి నుంచీ ఆసక్తి చూపడం వల్ల లలిత సంగీతం పట్ల అంతగా శ్రద్ధ చూపలేకపోయాను!”

“సాధారణంగా సినిమా పాటలు, లలిత సంగీత కార్యక్రమాలకు ఎక్కువ మంది హాజరవుతుంటారు. కానీ-కర్ణాటక సంగీత కచ్చేరీలకు ఎక్కువమంది రారు. దీన్నిబట్టి సినిమా పాటల వల్ల రానురాను కర్ణాటక సంగీతానికి ప్రాముఖ్యం తగ్గిపోవచ్చని మీరు అనుకుంటున్నారా?” అన్న ప్రశ్నకు ఆమె జవాబు.

“ఏ దేశంలోనైనా ఏ కాలంలోనైనా యువతరం అభిరుచులు ఒకలా వుండవు. అవి కాలంతో పాటుగా మారుతూ ఉంటాయి. సినిమా పాటలు, లలిత సంగీతం వినేవాళ్ళు కర్ణాటక సంగీతం కూడా ఆసక్తికరంగా వినడం నేను గమనించాను. కర్ణాటక సంగీతం ఓంకార ప్రణవం నుంచి ఉద్భవించింది. అది మహత్తరమైన సంగీతంగా నేను భావిస్తాను. ఆ సంగీతానికి మరణం లేదు. ఇవాళ ఒక రకం అభిరుచి ఉంటే రేపు ఆ అభిరుచుల దోరణి మరోలా మారుతుంది. లలిత సంగీతం పట్ల ఉత్సాహం పెంచుకుంటూ పాటలు పాడేవాళ్ళు కూడా-సంగీతంలో తమ ప్రజ్ఞ రాణించడానికి కర్ణాటక సంగీతాన్ని నేర్చుకుంటున్నారు....దీన్ని బట్టే ఆ సంగీతం విలువ ఏమిటనీ అర్థమౌతుంది!” అన్నారు ఎమ్. ఎల్. వి.

కర్ణాటక సంగీతం పట్ల శ్రీమతి ఎమ్.ఎల్.వికి గల అనుబంధం ఆ మాటల్లో మరోసారి స్పష్టమైంది! □

వనిత

దీపావళి విశేష సంచిక

అక్టోబర్ 15 వ తేదీ గల ‘వనిత’ సంచిక ‘దీపావళి విశేష సంచిక’గా వెలువడుతున్నది....

ఎక్కువ పేజీలు - ఎక్కువ వర్ణచిత్రాలు

ఎక్కువ కథలు, వ్యాసాలు, దీపావళికి సంబంధించిన ప్రత్యేక శిర్షికలు

కాక

నవలల పోటీలో మొదటి బహుమతి పొందిన

నవల ప్రారంభం!

మరొక సీరియల్ :

ప్రసిద్ధ మానసిక వైద్యురాలు డాక్టర్ పద్మాసిని చెప్పే

“ఒక యధార్థ గాథ”

వీటితోపాటు

ప్రతి ఇంటికి తప్పక అవసరమయ్యే

ఒక చిన్న కానుక!

షరా : ఈ కానుక వ్రతక కావేవారికి లభ్యమవుతుంది.

ఆకర్షణీయంగా అందంగా తయారవుతున్న

ఈ సంచిక వెల :

రూపాయిన్నర

మీకూ ఒక కాపీ కావాలని ఇప్పుడే మీ విజ్ఞాపనతో చెప్పండి—

లేకపోతే మాకు రాయండి.

వనిత : చందమామ బిల్డింగ్స్ : మద్రాసు 600 026

మానసిక రోగాలను నయం చెయ్యగల
వైద్యులలో శ్రీమతి జయా నాగరాజ్ ఒకరు.
ఈమె హైదరాబాదులో
నెల్సోఫరా ఆసుపత్రిలో
బాలల మానసిక విభాగానికి
ప్రధాన వైద్యురాలిగా వుంటున్నారు.
జయా నాగరాజ్ మచిలీపట్నం,
రాజమండ్రి, కాకినాడ, విశాఖపట్నం-లలో
విద్యాభ్యాసం చేశారు. ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయం నుంచి వైద్యంలో
పట్టం పొందారు; బొంబాయి
విశ్వవిద్యాలయం నుంచి, డి. పి. హెచ్
పొందారు. మాంట్రీయల్-మెక్ గిల్
విశ్వవిద్యాలయంలో డి. పి. పట్టం,
ఇంగ్లండ్ లో డి. డబ్ల్యు. పి. ఎ. పట్టం
పొందారు. ఆమె రికాలో శిక్షణ పొందారు.
జయా నాగరాజ్ దాదాపు వెయ్యిమంది
మానసిక రోగులకు చికిత్స చేశారు.
శ్రీలలో మానసిక రోగాలు-ముఖ్యంగా
కొన్ని కారణాలవల్ల ఏర్పడతాయని
అంటారామె. ఆ కారణాలు-
భర్త ఇతర శ్రీలతో సంబంధాలు
పెట్టుకోవడం; తమకే వివాహానికి
పూర్వమూ తర్వాత కూడా ఇతరులతో
సంబంధాలు ఉండడం;
పిల్లలు కలగకపోవడం; రోగగ్రస్తులు
కావడం; కుటుంబంలో ముఖ్యమైన
వారిని హఠాత్తుగా కోల్పోవడం;
కుటుంబంలోని ముఖ్యులు
(ఇంకా ముఖ్యంగా భర్త) దురలవాట్లకు
లోబడడం; తమ శారీరక రూపం
గురించి చింతిస్తూ వుండడం
(పర్సనాలిటీ కాంప్లెక్స్) మొదలైనవి.

మానసిక వైద్యురాలు

జయానాగరాజ్

చెప్పిన యథార్థగాథలు

జయా నాగరాజ్ చికిత్స చేసిన కేసుల్లోని
కొన్ని 'యథార్థగాథలు' విచిత్రంగా వుంటాయి.
ఆమె చెప్పిన మూడు 'యథార్థగాథలు'—

“ఆమె చాలా సంపన్న కుటుంబంలో పుట్టింది.
తల్లికి ఆమె కడసారి సంతానం. తండ్రి బాల్యం
లోనే మరణించాడు. అంచేత, ఆమెను చాలా
గారాబంగా పెంచారు. అన్నలు, అక్కలు
కూడా ఆమెను అతి ముద్దుగా పెంచారు. ఆమె
రూపవతి కావటంతో - తల్లి, అన్నలు, అక్కలు,
న్నేహితురాళ్ళు, చివరికి చుట్టూవున్నవాళ్ళంతా
ఆమెను 'అందగత్తె'గా పొగిడేవారు. వీరిలో
వెళుతున్నపుడు, స్కూలుకు వెళుతున్నపుడు
ఆమెను పడేపడే చూసిన కుర్రాళ్ళు, నడివయసు
పురుషులు ఆమెను 'గర్వి'గా మార్చారు.
ఆ గర్వం ఆమెకే తెలియని ఒకవిధమైన మానసిక
మైన మొండితనాన్ని ఏర్పరచింది. ఆమె ఏది

కోరినా ఇంట్లోనివారు నిమిషాలలో ఆమె ముందు
వుంచేవారు. ఆమె ముద్దును తీర్చటానికి తల్లి,
అన్నదమ్ములు వెనుదీసేవారు కారు. అది ఆమె
మొండితనాన్ని మరోమెట్టు పైకి ఎక్కించింది.
తర్వాత ఒక వ్యాపారితో ఆమె వివాహం
జరిగింది. వివాహం అయిన తర్వాత కొన్ని
సంవత్సరాలు ఆమెపైన మోజుతో ఆమె ఏది
కోరినా తెచ్చి యిచ్చేవాడు భర్త. ఆమె ముగ్గురు
పిల్లల తల్లి అయింది. అయినా మొండితనం
ఆమెను వదలలేదు. అర్ధరాత్రివేళ ఫలానా చీర
కావాలంటే భర్త కొని తేవలసిందే. ఆమె
ఏది కోరినా, దగ్గర డబ్బు లేకపోయినా, అప్పైనా
చేసి భర్త తెచ్చివలసిందే. ఆమె కోలే
గొంతెమ్మ కోరికలను భరించలేకపోయాడు
భర్త. ఆమె కోరికలవల్ల అతని ఆర్థికపరిస్థితి
తారుమారైంది. దాంతో ఆమె కోరికలను తీర్చ
టానికి వెనుకంజ వేసేవాడు. అక్కడినుంచి,
అతణ్ణి అసమర్థుడిగా, చేతకానివాడిగా చూడటమే

గాక తను కోరితే వేలమంది తనకోసం పడిగావులు పడతారు అని అతణ్ణి దెప్పిపొడిచేది. ఆమెను ఇక భరించలేనని నిర్ధారణ చేసుకుని పుట్టింటికి పంపివేశాడు భర్త. పుట్టింటివారి అర్థిఃస్థితి కొంత అస్తవ్యస్తంగా మారినా, ఆమె జీవితం పుట్టింట కొంతకాలంపాటు సుఖంగానే గడిచింది. ఏళ్లలను భర్త వద్దే వదిలివేయటం వల్ల ఆమెకు అంత దాదరణందీ కూడా వుండేది కాదు. అన్నలు తల్లిని కష్టపెట్టలేక ముద్దులచెల్లి కోర్కెలను తీర్చేవారు, వారి భార్యలు మాత్రం అందుకు వ్యతిరేకించటం ఆరంభించారు. అక్కలు కూడా చెల్లెలిని భరించ లేమన్నారు. తల్లి ముద్దులచెల్లెలిని ఎక్కువగా వెనకేసుకు రావటంతో, తల్లిని ఆమెనూ వేరే కాపరం వుందారు అన్నలు - నెలకు ఇంత అని పైకం యిస్తూ, అయితే ఆ పైకం సరిపోయేది కాదు. ఆమె కోర్కెలు వెర్రితలలు వేసేవి. తల్లి తన చేతిలో డబ్బులేక, చేనేదీలేక ఆమెనే అదుపులో వుండమని అనేది. దాంతో అలా అలా ఆమెలోని మానసిక దౌర్బల్యం, ఉన్మాదంగా మారింది. తను కోరింది వెంటనే అందించకపోతే ఎదురుగా వున్నవాటిని విసిరి కొట్టటం వంటి హింసాత్మకచర్యలకు పూనుకొనేది. ఆ సమయంలో ఆమెను ఆమె తల్లి నా దగ్గరకు తీసుకొచ్చింది. ఆమెను పరీక్షించి కొన్నాళ్ళపాటు చికిత్స చేశాను. మరో పెళ్ళి చేసుకోవడానికి నిర్ణయపు తున్న ఆమె భర్తకు నచ్చచెప్పి, ఆమెను అతణ్ణి తిరిగి ఒకటిగాచేసి ఆ సంసారాన్ని నిలబెట్ట గలిగాను. తర్వాత ఆమె ఆ కోరికలను విడిచిపెట్టి, ఇప్పుడు సుఖంగా సంసారం చేసుకుంటుంది.

ఏళ్లల పెంపకంలో తగిన శ్రద్ధ తీసుకోక పోవటం వల్లనే ఇలాంటి అనర్థాలు ఏర్పడతాయి."

ఇంకోకథ ఏమిటంటే-

“అమ్మ ఎం.ఎ. పాసయింది. పెద్ద అఫీసరుతో ఆమెకు వివాహమయింది. ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయింది. కాని భర్తతో గడిపిన ప్రతిక్షణం తన శరీరం భర్త ఉన్నత జీవితానికి తగినది కాదని భావిస్తూ రోరోపల కుమిలిపోసాగింది. భర్తకు ఎటువంటి దురలవాట్లులేవు. దాంతో 'తను సాపిని'

అన్న భావం మరీ ఎక్కువైంది. చేసిన పాపం భర్తతో చెప్పితే - సంసారం చెడిపోతుం దేమో; తను పతితగా సంఘంచేత పరిగణింప బడుతుందేమో అన్నభయమూ-చెప్పకుండా తన రోనే దాచుకోలేని బేల తనమూ ఆమెలో అకాంతిని రేకెత్తించాయి.

ఆమె తొలి యౌవన దశలో ఒక బీద యువ కుడితో ఇల్లు వదలి వెళ్ళిపోయింది; కొన్ని రోజుల తర్వాత ఆమె తల్లిదండ్రులు వెదికి ఆమెను ఇంటికి తీసుకొచ్చారు. ఆ యువకుడితో తను పొందిన శారీరక సుఖంవల్ల తన దేహం మరిచిపోయిందని ఆమె భావించ సాగింది; ముఖ్యంగా తన భర్త మచ్చ లేని మనిషి అవటం ఆమె మనస్సును ఎంతో బాదించింది. భర్తకు తను తగిన భార్యను కాదు - అన్న భావం ఆమెలో బాగా ఏర్పడింది. ఆ మానసిక సంఘర్షణ ఆమెను ఉన్మాదిగా మార్చింది. భర్త దగ్గరకు వెళ్ళటానికి ఆమె భయపడటం మొదలు పెట్టింది. భర్త ఎదురు పడటమే ఆమె భరించలేక పోయింది. ఆమె మానసిక ఖోబ తెలియని భర్త ఆమెలోని మార్పుకు కారణం తెలియక, ఆమెను అదను దొరికినదే తడవు దగ్గరకు తీసుకోబోయేవాడు. ఆమె భర్తను చీదరించుకోవడమేగాక వికృతంగా ప్రవర్తించసాగింది; నేను ఆమెను పరీక్షించి అసలు విషయం గ్రహించాను. తెలియక చేసిన తప్పుకు ఆమె బాధ్యురాలు కాదనీ, తన దాంపత్య జీవితానికి బాల్యంలో జరిగిన సంఘటన క్షు సంబంధం లేదనీ, ఆమెకు మనోదైర్యం చేకూర్చి చికిత్స చేశాను. ఆమె భర్త మంచివాడు కావడంతో వారి సంసారాన్ని తిరిగి నిలబెట్ట గలిగాను."

మరొకథ:

“అమ్మ బాగా ధనవంతుల కుటుంబంలో పుట్టింది. 'పరదా' వుండటం వల్ల బైట స్వేచ్ఛగా తిరిగే అవకాశం లేక పోవటాన, ఇంటి వద్దే ఇంగ్లీషు-ఉర్దూ బాగా నేర్చుకుంది. ఆమెకు తగిన వరుడిగా - ధనవంతుడు, తెలివైన వాడు, వ్యాపారీ అయిన యువకుణ్ణి తెచ్చి తలిదండ్రులు

వివాహం జరిపారు. వివాహానంతరం ఆమె జీవితం కొంత కాలం సుఖంగానే గడిచింది. అయినా ఆమెలో అసంతృప్తి ఏర్పడింది. వివాహానికి పూర్వం తలిదండ్రుల ఆదీనంలో పరదాలో జీవితం గడిచినా, వివాహానంతరం-సమాజంలో ఏర్పడ్డ మార్పుల వల్ల ఆమె పరదా లేకుండానే స్వేచ్ఛగా మగవారిని కలుసుకోవడం, భర్తతోను, కొన్ని సందర్భాలలో ఒంటరిగాను పార్టీలు మొదలయిన వాటికి వెళ్ళటం ఆరంభించింది. దాంతో ఆమెలో అంతర్గతంగా వున్న వాంఛలు బయటకు ఉబికి, భర్తగాక వేరే వ్యక్తులతో సంబంధాలు పెట్టుకోవడం మొదలు పెట్టింది. ముందు భర్తకు తెలియకుండా రహస్యంగా కలుసుకొనేది. ఐతే ఎవరితోనూ ఎక్కువ కాలం వుండేది కాదు. మళ్ళీ కొత్త వారితై గలం వేసేది. ఆమెలో రేకెత్తిన ఈ వికృతపు వాంఛను భర్త గ్రహించాడు. ఆమెను హెచ్చరించాడు. అయినా ఆమె విచ్చల విడి జీవితం విడవ లేదు. సంఘంలో పరువు ప్రతిష్ఠలున్న భర్త, ఆమెను అదుపులో పెట్టలేక-గుంభనగా తనే ఆమెకు సహకరించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది; చేనేదీలేక ఆమె కోరిన వ్యక్తి దగ్గరకు ఆతనే చేర్చవలసి వచ్చేది; ఆమెలోని ఈ ఉన్మాదానికి కారణం ఏమై వుంటుందోనని ఆమె భర్త నన్ను సంప్రదించాడు. ఆమెను నేను పరీక్షించి, అంతా తెలుసుకున్నాను. కానీ, తన అసహాయతనూ, తన 'కోరిక'నూ ఆమె విడువలేనన్నది. ఆమెను 2, 3 సంవత్సరాలపాటు నా దగ్గర వుంచినట్లయితే చికిత్సద్వారా మామూలు వ్యక్తిగా మార్చగలనని చెప్పాను. అంత కాలం పాటు అలా వుంచితే, తమ కుటుంబంలో గొడవలు ఏర్పడతాయనీ అందువల్ల కలిగే ఆ ఖర్చును కూడా తాను తట్టుకోలేననీ ఆ భర్త ఆమెను తిరిగి తనతో ఇంటితే తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆమెకు ముగ్గురు పిల్లలు.

అత్యధికంగా అదుపులో వుంచిన వ్యక్తికి ఒక్కసారి స్వేచ్ఛ రావటం వల్ల - అప్పుడప్పుడు ఇలాంటి పరిస్థితులు ఏర్పడుతూ ఉంటాయి!"

—జి. కె. కుమారి

మీ అందం
సాటిలేని
చక్కని చిత్రం
అది శారదాస్
పట్టుచీరతో కలిసి
సృష్టించని
కొత్త కావ్యం!

వివాహాల
పట్టు చీరలకు

శారదాస్

పట్టు చీరలలో నాగరికమైన డిజైన్లకు ప్రసిద్ధి గడించిన పేరు

ధన్ బిల్డింగ్
మవుంట్ రోడ్
మద్రాసు-2
ఫోన్: 87177

N. S. B. రోడ్
తిరుచ్చి-2
ఫోన్: 7077

మొహమాటాలూ-ఇక్కట్లూ

కందుకూరి వెంకట మహాలక్ష్మి

కొన్ని వస్తువులు మనం అవసరంకొద్దీ కొనుక్కున్నా. సరదాపడి కొనుక్కున్నా అవి ఇంట్లో వుండడం ఆ ఇంటి యజమానికి ఎంత ఇబ్బంది అవుతుందో వ్రాయలేను. అటువంటి వస్తువుల్లో ముఖ్యమైనవి తెలిపోను, కారూ, స్కూటరు, తెలివిజన్, ఫ్రిజ్. కొందరిళ్ళలో ఈ వస్తువులుండీ పడుతున్న అవస్థలు వర్ణించలేము. ఐతే, అందరికీ అని అనలేము. వీటి యజమాన్లు ఏ మాత్రం మొహమాటస్తులయినా వారి పని అయిందన్నమాటే.

ఒకరింటికి తెలిపోన్ వచ్చిందంటే ఆ వీధిలో వున్న కొన్ని కుటుంబాలకి, కొందరు చుట్టాలకి ఎంత సంతోషంగా వుంటుందో చెప్పలేను. తమకి ఎంతో ఇబ్బంది తొలగిపోయినట్లు, తమ పస్లు చాలా తేలికయిపోయినట్లు సంతోషపడిపోతారు.

“ఓ పోన్ కార్ చేసుకోవచ్చా అండీ” అంటూ నిద్దమయిన పెద్దమనుష్యులు పోన్ దగ్గర కూర్చుని వరసగా ఓ పది కాల్పు చేసుకుని, గంటల తరబడి పోన్ లో బాతాబానీ వేస్తూ కూర్చుంటారు. ‘ఇంట్లో వాళ్ళు నిద్రపోయే టైమా. ఎవరైనా గెస్తులున్నారా. ఏదైనా పార్టీ వుందా’ అనైనా ఆలోచించరు. ఇంతటితో పూరుకోక ఆ ఇంటి పోన్ నెంబరు తమ చుట్టాలకి, స్నేహితులకి ఇచ్చి తమకొచ్చే పోన్ కాల్పు కోసం విలిపించుకోడానికి ఏ మాత్రం సందేహించరు. ఆ ఇంట్లోవాళ్ళకి నాకరుంటే సరేసరి, లేదంటే వాళ్ళే ఐయదేరి వెళ్ళి నాలుగువీధుల అవతలివున్న వాళ్ళని ఏల్చుకు రావలసి వస్తుంది.

ఇంతకంటే ఇబ్బందికిలిగేవిషయం మరొకటి. కొందరు బొంబాయి, కలకత్తాల్లో వున్న తమ పిల్లలికి, బంధువులకి ట్రంక్ కాల్పుచేసుకుని కనీసం “బిల్లు రాగానే చెప్పండి ఇస్తాం” అని అయినా అనకపోడం చాలా కోపనీయం. ఓ కార్ కి యాభై పైసలూ, ట్రంక్ కాల్పుకి ఇరవైలూ, పాతికలూ ఇచ్చుకునే ఆ యజమాన్లు అవస్థ ఎలాగుంటుందో చూడండి. పోన్ గల యజమాన్లు అవసరంకొద్దీ

పోన్ పెట్టించుకున్నప్పటికీ, అవసరమైన కార్నే వాళ్ళు ఆలోచించి చేసుకున్నప్పటికీ ఇటువంటి బిల్లులు మాత్రం చెల్లించక తప్పదు.

పై ఊళ్ళనుంచి వచ్చిన చుట్టాలు ‘ఇంకేం మన వాడికి కారుంది. మనకేమీ ఇబ్బందిలే’దనుకుని సంబరపడిపోతారు. వాళ్ళ సొంతపస్లు నిమిత్తమైతే నేమి, ఊరు చూడనికైతే నేమి, పాపింగ్ కైతే నేమి నిర్మోహమాటంగా తప్పించుకుంటారు. పాపం ఆ యజమాని చుట్టాలని మొహమాటపడి తన పస్లు మానుకుని వాళ్ళకి డ్రయివరుగా తయారయి వాళ్ళడిగిన చోటుకల్లా తిప్పుతూ వుంటారు. కారులో మనకోసం పెద్దమనిషి కాదు కున్నారన్న సంగతయినా గుర్తులేకుండా గంటల తరబడి పాపింగ్లు చేసుకుని “సారీ” అన్న ఒక్కమాట వినిరి తమ బాధ్యత తీర్చుకుంటారు. పట్టణాల్లో ఓ చోటునుంచి మరో చోటుకెళ్ళడం ఎంతెంత దూరమో తెలిందికాదు. పెట్రోలు ధర పెరిగిపోయిన ఈ రోజుల్లో ఇలాంటి మొహమాటాల్ని ఎదుర్కోడం అవతలి వారికి ఎంత ఇబ్బందో తెల్చుకోవాలి.

మరికొందరయితే తమకు డ్రైవింగ్ వచ్చని వాళ్ళ కార్, స్కూటర్ తీసుకుని చెత్తక్రింద వాడి తిరిగి అప్పగిస్తారు.

ఇక తెలివిజన్ వుండేవాళ్ళ పాట్లు వ్రాయ నక్కరలేదు. మంచి నీనీమాలో, ప్రోగ్రామో వున్నరోజున కాస్త పరిచయమున్నవాళ్ళు సహితం పిల్లా, పాపా, బంధుమిత్రుల సహితం వచ్చేస్తారు. ఆ ఇంట్లో వాళ్ళకి చోటు లేకపోయినా సరే, వాళ్ళు ఆ ప్రోగ్రాము చూడదల్చుకోకపోయినా సరే వచ్చిన వాళ్ళకోసమన్నా టి. వి పెట్టక తప్పదు. వచ్చినవాళ్ళు తిన్నగా కూర్చుని కనీసం ఆ ప్రోగ్రా మన్నా చూసి వెళ్తే కొంత సమంజసంగా వుంటుంది. “మంచినిళ్ళిస్తారా” అనో, “పిల్ల ఎదుస్తోంది కొంచెం పాలుంటే ఇస్తారా” అనో

“పిల్ల పాడుచేసింది గుడ్డ ఇస్తారా” అనో ఆ ఇంటి ఇల్లాలిని ఆ ప్రోగ్రాము చూడనివ్వకుండా తిప్పుతూ వుంటారు. కక్కలేక, మింగలేక “ఎందుకు ఈ టి. వి కొన్నామా” అని అమె బాధపడుతుంది.

ప్రిక్ వున్నవాళ్ళకి మరోరకం అవస్థ. ఇరుగు పొరుగులు పాలూ, పెరుగు, నాలుగేనిరోజులకి రుట్టుకున్న ఇడ్లీపిండి తెచ్చి ప్రిక్ లో పెట్టమన డమే ఆలోచించతగ్గ విషయం. అటువంటిది నిమిషానికోసారి వచ్చి “కాఫీకి పాలు కొంచెం తీసుకెళ్తా”మనీ, “కాస్త పెరుగు పట్టుకెళ్ళి మళ్ళీ తెస్తాం” అనీ, “పాయంత్రం టివీన్ కి కొంచెం ఇడ్లీపిండి తీసుకెళ్తాం” అనీ వచ్చి వాళ్ళని బాధించడం ఏం బాగుంటుంది. పైగా ఇంట్లో వాళ్ళకి వున్నా లేకపోయినా చల్లని వీళ్ళివ్వం డనో కొంచెం ఐస్ ఇవ్వందనో వేరొసా రేకుండా ఇబ్బంది పెడతారు.

కొన్ని పస్లు మనం చేసేటప్పుడు, కొందరిళ్ళకి వెళ్ళినప్పుడు, కొన్ని సరుకులు ఎరువు అడిగే టప్పుడు — ఎదుటివాళ్ళకి తమవల్ల ఎటువంటి ఇబ్బంది, కష్టం కలుగుతుందో కాస్త ఆలోచించి ఆ పస్లు చేస్తూవుంటే బాగుంటుంది. మొహమాట పడి ఎదటి వాళ్ళకోసం ఈ ఇబ్బందుల్ని ఓర్చు కున్నా మనస్సులోనో, వారివెనకో ఎంత తిట్లు కుంటారో కాస్త తెల్చుకోవాలి. ఇలా ఎదటి వాళ్ళని దర్జాగా ఉపయోగించుకునే కొందరు వ్యక్తులు రాము ఇలాంటివి ఎదుర్కోవలసి వచ్చి నప్పుడు నిర్మోహమాటంగా తప్పించుకుంటారు.

ఒక్కొక్కప్పుడు ఎదటివాళ్ళని కొన్ని సహాయాలు కోరక తప్పదు. అత్యవసరమయినప్పుడు అడగడంలోనూ, పనివున్నా లేకపోయినా ఇబ్బంది కలిగించి ఎదుటివాళ్ళ సామాన్లు ఉపయోగించు కోడంలోనూ చాలా వ్యత్యాసం వుంది. “మనింట్లో ఈ సామాను ఎందుకుందిరా బాబూ” అని వాటి యజమాన్లకి అనివించేలా ప్రవర్తించ కుండా నడుచుకుంటే బాగుంటుంది కదూ? *

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి నిద్రమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి
నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి
“లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య
మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

Sistas

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి
పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

ఉచితమైన వైద్య నలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపను
పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

ఏజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

_____ PIN _____

**ఈ రోజుల్లో తలనొప్పి అంటే మాటలా!
సాలోఫేన్ ను వాడండి.
అమోఘంగా నొప్పిలను నివారించే
విశిష్టమైన మాత్ర.
వెల అతిచౌక**

మంచి నొప్పిల నివారిణి సాలోఫేన్ ను
గమనించండి. దీనిలో రెండు మందులు
అమోఘంగా నొప్పిలను పోగొట్టేవి
చేరివున్నాయి—అస్పిన్, పినాసిటిన్—
అయినప్పటికీ వెల మాత్రము 7 పైసలే
ఒకమాత్ర. సాలోఫేన్ అతిశీఘ్రంగా,
తలనొప్పిలకు జలుబులకు వందనొప్పి,
ఘృ జ్వరాలకు కండరనొప్పిలకు ఉపశమనం
కల్గిస్తుంది. సాలోఫేన్ నొప్పిల నివారిణి మాత్రం—
ఏకైకతరబడి ఇంటింటా ప్రసిద్ధిపొందిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి తయారీ.

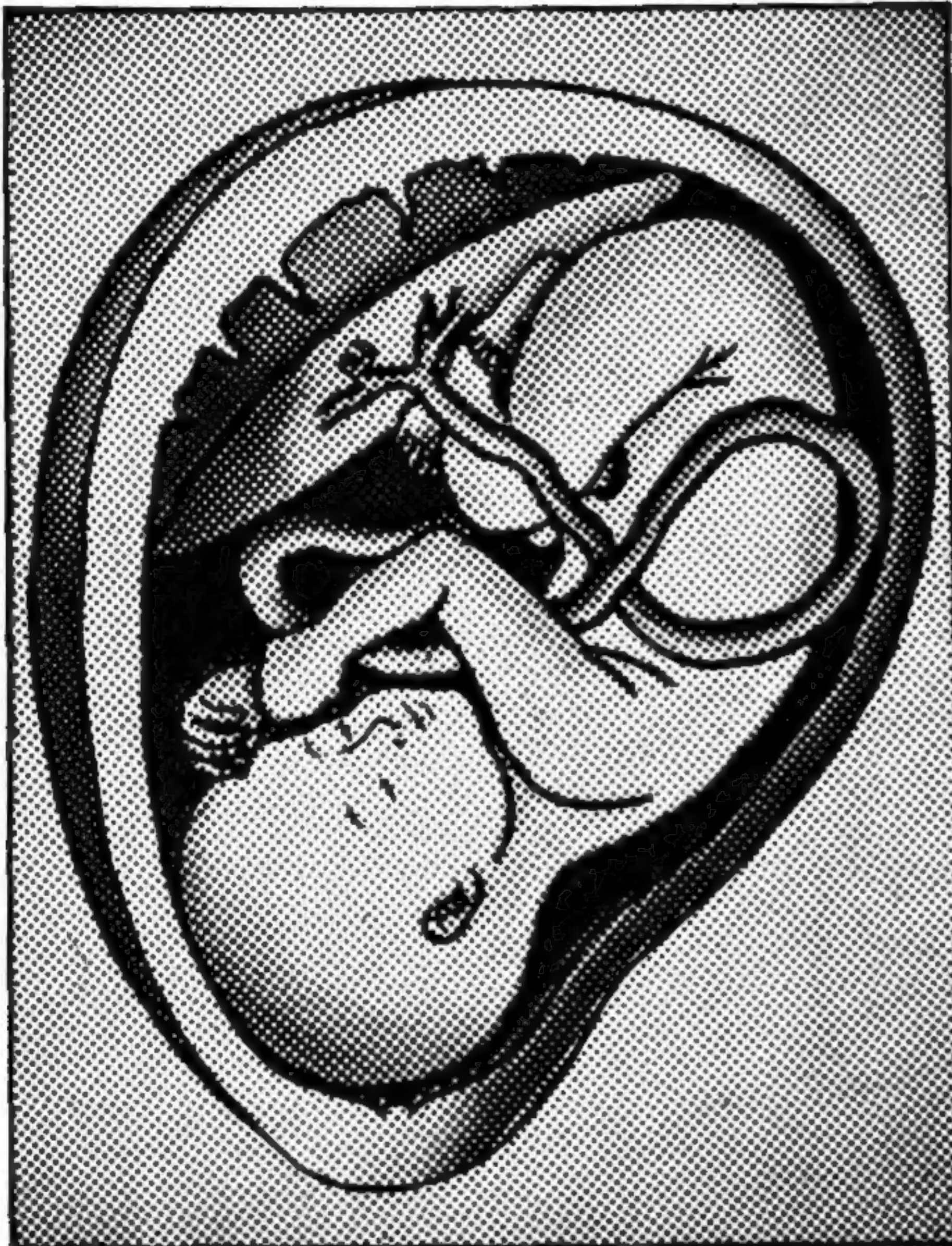
అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

సాలోఫేన్ - అమోఘమగు నిరపాయకరమైన నొప్పిల నివారిణి

SAA/AMS/2197 TEL

పెరిగే ప్రతి దశలోనూ శరీరానికి కావాల్సి కాల్సియం-శాండ్‌జ్®

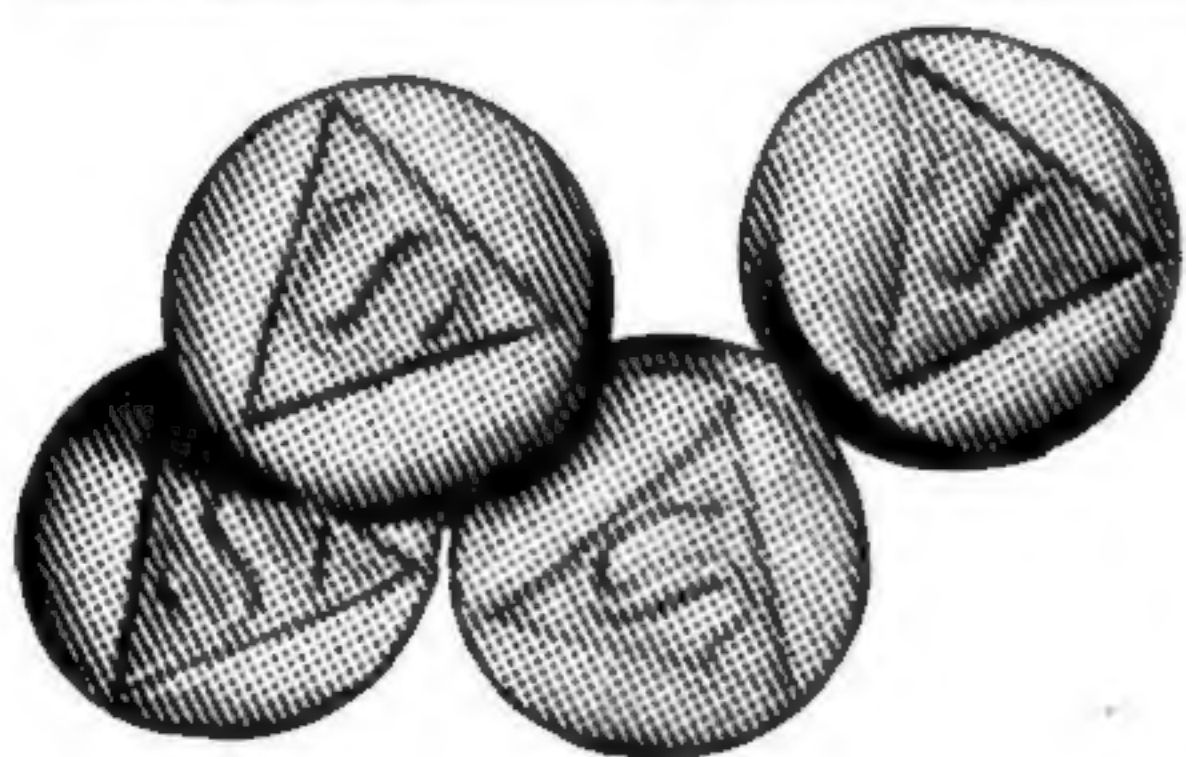

స్విట్జర్లాండ్ లోని శాండ్‌జ్ వారిచే రూపొందించబడిన ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమమైన కాల్సియం. కాల్సియం, గర్భంలోని శిశువు ప్రథమ దశలోనే పాప పళ్ళలోనూ, ఎముకలలోనూ చేరు కోవటం మొదలెడుతుంది. పుట్టబోయే శిశువుకు శీఘ్రగతిలో ఎక్కువగా కాల్సియం కావాలి. అందుకే, మీకు మామూలు కన్న రెండు రెట్లు కాల్సియం కావాలి. మీరు తొందరగానే కాల్సియం-శాండ్‌జ్ తీసు కోవటం మొదలెట్టండి.

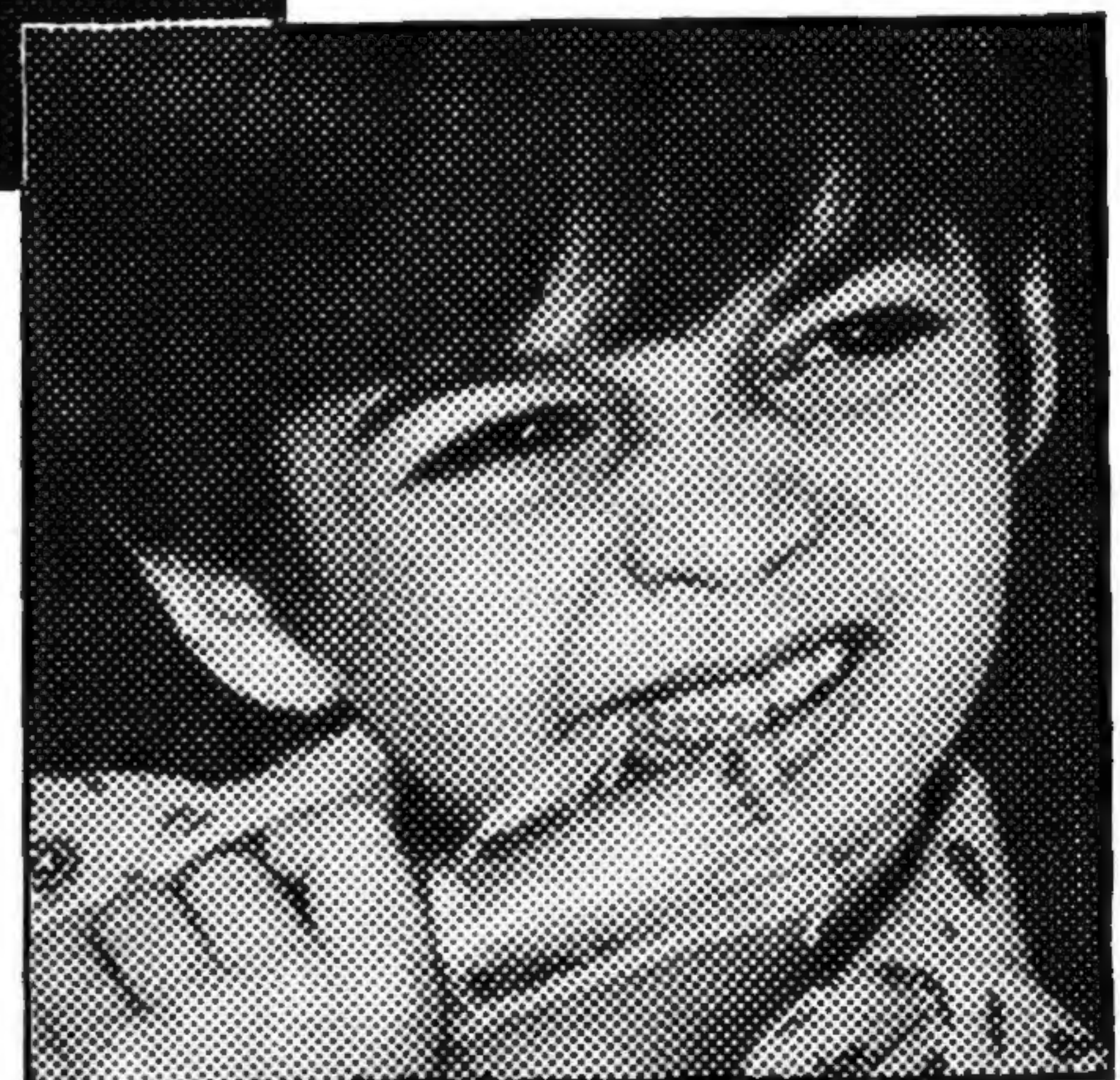
పాప ఎముకలు, పళ్ళూ పటిష్టత కోసం కాల్సియం లభించేది హరిచ్చి పెంచే తల్లి ద్వారానే. ఆమెకు మామూలుకన్న మూడు రెట్లు కాల్సియం అవసరం.

పెరిగే పాపకు పటిష్టమైన ఎముకలూ, గట్టి పళ్ళ కోసం కాల్సియం ముఖ్యవసరం. అందుకే, పెద్ద వాళ్ళ కన్న, పాపకు కాల్సియం ఎక్కువగా కావాలి!

కాల్సియం ప్రతి దశలోనూ, ప్రతి వయసులోనూ, శరీరానికి కీలకమైన అవసరం. మరి కాల్సియం-శాండ్‌జ్‌లో, కాల్సియం ఉత్తమోత్తమైన రూపంలో ఉంది. రోజుకు రెండు సార్లు, రెండు లేదా మూడు రుచిగల, రాస్ బ్ చెరీ-వాసన గల కాల్సియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు, మీకు అవసరమైన కాల్సియం యిస్తాయి. దానితో బాటే విటమిన్ సి, డి మరియు బి₁₂.

శాండ్‌జ్ ను విశ్వసించండి-ప్రపంచమంతటా కాల్సియం తయారీలో అగ్రగాములు.

కాల్సియం-శాండ్‌జ్
బిళ్ళలు ప్రతి రోజూ ప్రతి వారికీ

ఉద్వేగం చేసే అమ్మాయిలకి ప్రణయ సూత్రాలు

ప్రతిసంతోషకరమైన ముగింపుకి
నాంది బోంబే డైయింగ్. వివాహ
లకు మా మంగళ ప్రదమైన దుస్తుల
శ్రేణి నుంచి ఎన్నుకోండి:
సూపర్ ఫైన్ పాప్లిన్స్, కేంబ్రిక్స్,
డెనిమ్స్ మరియు పోలియెస్టర్/
నూలు మిశ్రణాలు.

బోంబే డైయింగ్

